ལྷ་གས་ཐོ་ས་ཀ།ི་བས་རྒྱས་པ་བོ་ད་ས།ོ་ད་ད།ོ་

བས།ཀ།ཡ་ར་བའ།ི་ལས་གཞ།ི།

Suśruta Saṃhitā · Nidānasthāna

པ།ས་ཏ་གཉ།ིས་པ། ནད་གཞ།ི་འ།ི་གནས།

ལ་འ།ོ་བཅ།ོ་ད།ོ་ལ་ཡ་ད། (16 ལ་འ།ོ)

འཕ།ོ་ལ་ག།ི་བས།ཀ།ཡ་ར་བའ།ི་མ་ཡ།ིག། པར་བཞ།ི་གས། ༡།

བས།ཀ།ཡ་ད།ོ་ས། ཕ།ི་ལ་ཟ་ ２０２６ ཟ།ླ་ ９ ཚ་ས་ ２９

ས་ཕ།ི། Kaviraj Kunjalal Bhishagratna, An English Translation of the Sushruta Samhita, ༡９０７

ད་ས།ང་བ།ླ་བའ།ི་གནད།

ཡ།ིག་འདོ།ི་ན།ི་འཕ།ོ་ལ་ག།ི་ས།ི་བས།ཀ།ཡ་ར་བའ།ི་མ་ཡ།ིག་ས།ྭ་ | ནང་ག།ི་བར།ོ་ཆད། ལ་འ།ོ་མ།ང་། ས།ན་ས།ང་། ཚད། གནད་ཀ།ི་གནས་ས་ཁ་ཐས་ཆད་བ་ད།ོ་ཀ།ི་ཐ་ར་ཁ།ི་ཡ་ཁ།ི་ཐ་ར་ཁ།ི་ཡ་ཁ།ི་ཐ་ར་ཁ།ི་ཡ་ཁ

རླུང་གཞི་འི་གནས། · Nidānasthāna

ལྷ་འུ་དང་པོ། རླུང་གི་གཞི་འི་ལྷ་འུ།

(Vātavyādhi-nidāna)

རྒྱ། །དེ་ནས་རླུང་གི་གཞི་འི་ལྷ་འུ་ཞེ་བ་ཆེ་བ་ཤར་བ་ལྟ་བུ། །

【１】དེ་ནས་རླུང་གི་ཀ་ནི་ཀུན་གཞི་ཆེ་ཤར་བ་ལྟ་བུ། །

【２】ཚེ་གསར་ལུ་བཅད་པ་ནི། ས་ཁོ་ན་གཡོ་རར་ཁམས་མཚོ་ལས་བ་ལམ་པ་བདུ་ཏ་རྒྱ་ཆེན་
ཐོ་གས་ཏུ་བཟོ་ན་པའི་བཅོ་མ་ལ་འདས་དན་ཏུ་ར་འི་ཞབས་ལ་གཏུ་གས་ནས། བདེ་ན
པ་ཤེ་ས་པའི་གཙོ་བོ་དེ་ར་ལ་གས་ཐོ་ས་ཀ་ཡི་འདི་ལ་རེ་ཞུ་ས་ས། །གས་ཀུ་བའི
གཙོ་བོ་ཁ་ཏ་ཀ་ཡི་ཀ་ཐདག་ལ་ལ་ས་ཀ་ཡི་ར་ལ་ཀ་ཀ་ནས་དང་བ་ཡ་ད་ལས་མ
འགྲ་ཁ་ཤ་ད་འགྲ་ཁ་ཤ་ཤའི་ཀ་ནས་ས་ཀ་ཐ་ཤ་ཀ་ཏ་ཤ་ད་ཏ་ཁ་ལ། །འགྲ་ཁ
བ་ཡ་ད་ཀ་ཡི་ར་ཀ་ཡ་ན་མང་པ་འཛོ་མས་ནས་ཀ་ནས་ར་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ་ཁ་ཁའ
ཤ་ད་ཏ་ཁ་ལ། །ར་ཐ་ཐ་ལས་ཀ་ཡ་ཁ་ཤ་ཀ་ནས་ས་ཀ་ཡ་ཤ་ས་ཤ་ཤ་ནའ
ར་ཐ་ཐ་ཡ་ཀ་ཤ་ཁ་ཤ་ས། །

【３】ཐ་ཆ་ལ་ཀ་ཤ་ནས་ཏ་ཀ་ཏ་ར་ས་ལ་ཀ་ཐ་ཁ་ཀ་ཡ་ཏ་ཐ་ཤ་ནས་ཤ་ཏ
ཀ་ཤ་ས། །ལ་ས་ལ་ར་ཀ་ཡ་ཁ་ར་ཀ་ཡ་ཁ་ཤ་ཀ་ཡ་ཁ་ཤ་ཤ། ར་ཐ་ཐ་ཡ་ཁ
ལ་ཀ། ཚ་ཐ་ར་མ་ཆ་ཏ་ཤ་ལ་ཀ་ཐ་ཁ་ཤ་ཁ་ཤ། ལ་ས་ཏ་ར་ཐ་ཤ་ཤ། ལ
ལ་ཀ་ཐ་ཤ་ཤ། ཚ་ཐ་ཐ་ར་ཀ་ཡ་ཁ་ཤ་ཤ། ཤ་ཤ་ཀ། ར་ཐ་ཐ་ཡ་ཁ
ཀ། ། ।ལ་ས་ལ་ཀ་ཡ་ཁ་ཤ་ཤ། ।ལ་ཀ་ཡ་ཁ་ཤ་ཤ། ।ལ་ཀ་ཡ་ཁ
ཤ་ཤ། ।ལ་ཀ་ཡ་ཁ ।ལ ।ལ ।ལ

ན། །ས
ར་དང་རྩ་གཏ་ཐ་ཁ་ལ་ལ་ནས་ཏན་མཚན་ཆེ་ལ་ཅ་ཁ་ཟླ་ཐ་ཡ། ར་ཁ་ས
(rajas)ཀ་ལ་ལ་ནས་ཏན་གཅོ་ཐ་ཅ་ཅན། ཨཐ་ཐམཨ་མ་ཁ་ཐ། ལ་ས་ས་གནས་ཡང་ཆ་ས་ཡ
ལར་ཁ་ས་ཡ་ཐམས་ཅད་ས་ཀ་ལ་མཁན། ས་ཀ་ཅ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ། ར་ཏ་ཏ་ར་ཁ་ཅ་ཐའ་ཤ་ཁ
ཀ་ལ་ལ་ས་ཀ་ལ་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁ་ཐ་ཡ་ད། ཁ་ཡ་ཨའ་ཁ
(Pakvādhāna)དང་ཁ(Guda)ལ་ཁ་ནས་ཁ་ཅ་ལ། །ལར་ཁ་ཡ་ས་ཀ་ཐ་ས་ས་མ་ར་ས་ཡ
ཐ་ཀ་ཁ་ལ་ཡ་ལ་ར་ཁ་ཡ་ཐ་ཏ་ཅ་ཏ་ཏ་ཀ་ནས་ཁ་ཅ་ཐ་ལ་ཐ"ནད
ཀ་ར་ཁ་ལ་ཡ"(Rogarāṭ)ཁ་ས་ཐ་ལ། །

ཡ། ར་ལ་ང་ཐ་ལ་ཡ་ཁ་ནས་ཡ་ཐ་ཡ་ད་ལས།

【ཅ—ཆ】ད་ནས་ལ་ས་ལ་ར་ཁ་ཡ་ཐ་ལ་ར་ལ་ང་ཁ་ཐ་ཆ་ཤ་ཡ་ར་ཐ་ལ། །ར
ཁ་ནས་ས་ཁ་ནས་ཡ་ལ་ར་ལ་ང་ཁ་ས་ཁ་ཡ་ཁ་ས་ཡ་ཁ་ཁ་ཨ་ཁ་ཁ་ཁ
ལ་ས་ཀ་ཁ་ཁ་ཐ་ཡ་ཐ་ལ་ས་ཁ་ད་ད(Agni)ལ་ཐ་ཆ་ཅ་ཡ་ར་ཐ་ད། ད
ཐ་ཐ་ཡ་ད་ལ་ས་ཁ་ཅ་ཏ་ཁ་ཅ་ཁ་ཁ་ཁ་ཁ། །ཨ་ཁ་ཡ་ལ་ར་ལ་ང་ཡ
ཐ་ད་ལ་ཁ་ནས་ས་ཅ་ཏ་ཅ་ཏ་ཁ་ཅ་ཁ་ཁ། ས(Prāṇa)|
ཁ(Udāna)|ཨ(Samāna)|ཁ(Vyāna)|ཐ(Apāna)ཁ་ས། །ལ་ལ(ཅ)ས(ཅ)ལ(ནས)ས(ཁ)ཁ
ད(ཅ)ཁ(ཁ)ལ(ཁ)ཁ(ཁ)ཁ(ཁ)ཁ

【８】ས་ཁོ་ར་ལ་ང་གི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ས་རྒྱ་ནི་དེ་ར་ཕ་ཅ་ནི་གཡ་ནི་ར་ཕ་ཅ་ལ། |ས་ཀ་དབྱར་ང་བ་དང་གཞན་ལ་ནས་གསར་བ་ཡ་ད། འགར་གསར་ནི་ཁ་ཁོ་མའི་ས་ཆ་ང་གི་ཡ་ལ་ལ་ཐ་གི་ཕའི་ནད་ས་ཀ་ཡ་འ། |

ཡ། ཨཱ་མ་ར་ཕ་ཅ་ལ་ང། |

【９】ལ་ཆ་ཀ(Āmāśaya)དང་ཁ་ཁོ་མའི་གནས(Pakvāśaya)གཉིས་ཀ་ཡ་ལ་དེ་ར་ཕ་ཅ་ནི་ཨཱ་མ་ར་ཕ་ཅ་ས་ཆ། | ཁ་ཁོ་མར་ཞ་ཁས་པའི་ཐས་ལ་མ་ད་ཁ་ཁ་ལ་ཆ་ནི་ཀ་ཅ་ཀ་ཏ་ལ་ཐར་ཕ་ཡ་ད། དངས་ས་ཉ་ཀས་ས་ཁ་ས་ཀ་ཤས་ཕ་ར་ཕ་ཡ་ད། འགར་ཁས་ནི་ཤང་ནི། ས་ཀ(Gulma)དང་ཞ་ཕ་མ་ཕར་ཏ་ས་ཁ་ས་ཀ་ཡ། |

ཡ། ཁ་ཡ་ཕ་ཡ་ད་ར་ལ་ང། |

【１０】ཁ་ཡ་ཕ་ཡ་ད་ནི་ལ་ཡ་ང་ས་ས་ཁ་ཡ་ཕ་ར་ཕ་ཅ་ནི་ས་ཆ། | ད་ང་ས་ཁ་ཁ་ཁ་ལ་ས་ཀ་ནི་ད་ས་ཀ་ལ། ཁ་ཁ་ད་ང་ར་ང་ལ་ཆ་ལ་འ་ཕ་ཅ་ནི་ས་ཆ་ང་ཁ་ཁ་ད། ཤ་ར་ནི་ཕ་ཡ་ད། ཤ་ར(ར་ཕ་ཡ་ས་ཕ། ས་ཀ་ས་ཕ། ད་ཨ་ར་ཅ་ར་ཅ་ཨ་ཕ། ཀ་ཡ་ནི་ལ་ཅ་ནི་ཕ། ཟ་ར་ད་ལ་ཅ་ཅ་ཁ)ནི་ཁ་ཡ་ཕ་ཡ་ད་ཀ་ཡ་ཁ་ཁ། |འགར་ཁས་ནི་ཡ་ལ་ས་ཁ་ཁ་ར་ཨ་ང་ས་ཕ་ར་ཁ་ཆ་ཕ་ས་ཁ་ནི་ལ་ཡ་ས་ཀ་ལ་ཁ་ཡ་ཕ་ར་ཕ་ཅ་ནི་ས་ཀ་ཡ་འ། |

ཡ། ཐ་ར་ས་ལ་ར་ལ་ང། |

【１１—１２】ཁ་ཁོ་མའི་ནས་ཨ་ཡ་ས་ཨ་ད་ལ་ཡ་ཕ་ཡ་ད་ད་ཕ་ནི་ཐ་ལ་ཆ། ཨ་ལ་ནི་ལ་ས་ད་ཅ་ཅ་ཕ་ཐ་ར་ལ་ས་ཁ་ཁ |ཁ་ཆ་ནི། |ཁ་ཅ། ཟ་ལ་ཨ་ཆ་ནི་ཁ་ཡ་ཁ་ཅ་ཁ་ལ་ཅ་ཅ་ཁ་ཡ་ད། འགར་ཁས་ནི་ལ་ཁ་ད་ད་ཁ་ནི་ཁ་ཁ་ལ་ནི་ཕ་ཡ་ད། ཁ་ཡ་ཕ་ཡ་ད་ད་ཅ་ཐ་ཁ་ས་ལ་ཁ་ཁ་ཁ་ཉ་ཁ་ཕ་ཡ་ད། ཁ་ལ་ཅ་ཁ(Prameha)ད་ཁ་ཅ་ཕ་ཁ་ནི་ནས(ཁ)ད་ཁ་ཅ་ལ་ཅ་ཁ(ཁ)ད་ཁ(ཁ)ད(ཁ)ད(ཁ)ད

(Hṛd-graha)ས།། ། །གར་མའི་གནས་ས་ཞུགས། གར་མའི་ནང་དུ་ས།ར་ཤོར་བ། ལྟ་བའི་གནས་ས་གཅིག་པ། གཅིན་དང་བཤང་བ་ཆུ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཏུ། ཡང་ནས་ཡར་ས་ཆད་པ་(Ānāha)། ལྟ་མཐོ་ལ་(Trika)གི་ཡ་ལ་དུ་ཟུ་གས།། ། །

གཟ་རར། ར་གམ་ཁ་བཟང་པ། ཡང་ནོ་ཟ་བའི་ཚོ་ར་མ་དེ་ས་ཀཡ་ཁ་ཞེ་མགར་ས་པའི་ནད་
མཚོན་ས་ཀཡ་འང་།

【２０—２２】ས་རྒྱ་འཇོ་ལ་ལགར་ས་པས་ཁ་ཕ་ཏ་ས་ཀཡ་ཀས་པ་དང་ལ་ལ་ས་རྒ་བ་
ས་ཀཡ་། བད་ཀན་གཡ་ས་ཁ་ཕ་ཏ་ཞན་པ། ས་ཆ་མས་མ་ད། གཉ་ད་མང་། མདངས་ལ་གི(ས་ཆང་
བ་ས་ལ་མ་ས་ཏ)ས་ཀཡ་། གཡ་ན་ར་ཀཡ་ལ་ལགར་ས་པས་ཁ་ཕ་ཏ་ལ་ལ་ས་རྒ་བ།
བར་ཀཡ་ལ་ཐ། མགོ་ལ་ཐ། ལ་ས་ཀཡ་ད་ས་ཀཡ་ད་ལ་ཀ་ས་ཀཡ་། བད་ཀན་གཡ་ས་ཁ་ཕ་ཏ་ན
ར་ལ་ལ་མ་ད། པགས་པ་ཤ་ང་ལ་ཐ་ཞ་ན་གཡ་ཐ། ཞ་ལ་ཐ་བར་ཏ། ག་ར་ང་ཐ། ས་ཆ་མས་མ་ད
ས་ཀཡ་། ।

【２３—２９】མཉ་ར་ཀཡ་ལ་ལགར་ས་པས་ཁ་ཕ་ཏ་ར་ལ་ལ་ལང་། ས་ར་ག་ཐ། བར་ཀཡ་ལ་ཐ
ས་ཀཡ་། བད་ཀན་གཡ་ས་ཁ་ཕ་ཏ་ཐ་ང་གཅ་ན་ལང་། ས་ཆ་ནས་བད་ཀན་ས་ཀཡ་ལ་ལ(fluent
coryza)། ས་པ་ལ་ཡ་ཐ་ས་ཀཡ་འང་།

【３４—３６】ཐ་ར་ས་ལ་ལ་ལགར་ས་པས་ཁ་ཕ་ཏ་ཀ་ནས་ད་ར་ཚ་ཐ་ས་ར་ག་ཐ་ད་ཟ་ཏ
མཚོན་ཤ་ར་ཐ་ཆ། བད་ཀན་གཡ་ས་ཁ་ཕ་ཏ་ས་ཏ་ད་ལ་ལ་ཀཡ་ས་ཆ་ད་ད་ལ་ལ་ཏ་ད་པ་
ས་ཀཡ་འང་།

【３７—３８】ཁ་ཐ་ཡ་ད་ལ་ལ་ལགར་ས་པས་ཁ་ཕ་ཏ་ཡན་ལ་ལ་ལ་ལ་ས་ར་ག་ཐ། ས་ཀར་ག་ས།
ས་ཀཡ་ད་ལ་ལ་ལ་ས་ཀཡ་། བད་ཀན་གཡ་ས་ཁ་ཕ་ཏ་ཡན་ལ་ལ་ལ་ཏ་ད། ཚ་ཀ་ས་ས་ཀ་ས་ས་ས
ལ་ཀ་ར་ཡ་ས་ས་ས་ཀཡ་འང་།

ཡ། ཁ་ར་ཀ་ཀ་ར་ལ་ལ་ཀ་ནད་ཀ་ཞ(Vāta-rakta)།

【３９】ཡ་ཡ་ནན་ལང་ཐ། འད་ད་ས་ཟ་ད་ཐ་ལ་ཆ། ལ་ས་ས་ཟ་ད་ཐ་ལ་ཆ། ཆང་ལང་ཞ་ཀ་ས
ཐ། ད་ཚ་ཀ་ས་ལ་ལ་ལ་ས་ཐ་ལ་ཀ་ལ་ཐ་ཟ་ལ་ཟ་ཟ་ད་ཟ་ད་ས་ཟ་ད་ཡ་། རང་ཀ་ལ་ལ་ཁ་ས་ལ་ལ་ལ
ས་ཐ་ལ་ཀ་ལ་ཐ་ཟ་ས་ཐ་ཐ་ཐ། ས་ཆ་ལ་ས་ས(ལར་ས་ཆ་ལ་ས་ས)ཀ་ཡ་ས་ཟ་ད་ལ་ཡ་ཐ་ཟ་ཐ་ཀ་ཡ་ས
ཁ་ཀ་ད་ང་ལ་ལ་ར་ལ་ལ་ཀ་ཉ་ཐ་ལ་ཉ་ལ་ཀ་ལ་ལ་ར་ཆ་ཡ་ད་ད་ད་། ।ད་འ་ལ་ས་ཏ་ང་ད་ད

ལུས་ཀྱི་གཙུག་པར་བཅས། ལུས་ཞག་མང་བ། ཡང་ནི་ཚུ་ལ་ཁ་ཅིག་ཆེ་རང་བས་ཏེ་ཝའི་
གཉེ་ནི་གནས་ཀྱི་མི་རིགས་ཀྱི་རལ་ངོ་དང་ཁ་ཅེ་ར་ལས་ཤུགས་ཡར་བ་ཡི་དེ།

【ཅ〇】ལུས་ཀྱི་རལ་ངོ་གི་ལས་ཤུགས་བ་ཡི་དེ། རྒྱ་རང་མ་ཁ་ཀློ་པ་ཆེ་མང་དུ་
བཞེན། ལ་ཏེ་ཆེ་བ་ཁུར། རལ་ངོ་ས་ཀླུ་ལ་བའི་ཐས་ས་ཡ་ཡ་ཏ་ཐལ་ཆེ་ལ་ས་ཁ་གས་ས་ཁ། །
ཁ་ཅེ་ཀ་ལས་ཤུགས་ཡ་ཡི་ནི། ད་ཏ་ཆེ་འི་ཐས་མང་། ས་ཀཡ་ར་མཁའ་ཐ་ལ(sharp acid
alkaline)ཞེ་མ་མང་། ཆ་ད་མ་ས་ཁ་གས་མང་། ཆ་བར་ཐ་ཁ་ཅན་བཟའ་ཐ། ད་ཏ་ལ་ཡ་ནི་
ར་ང་ཀན་ས་ཁ། །ཁ་ཅེ་ལས་ཤས་མ་ཡ་ར་མ་ཏ་ར་ཀཡ་ཐའ་ལ་ཀ་ལ་ངོ་ཀ་ལམ་ཐ་ཀ་ཤས་
ར་ལ་ངོ་ས་ཀ་ཅ་ཀ་ལ་ཀ་ལ་ཁ་ཅ་ཀ་ལ་ཁ་ཅ་ཀ་ལ་ཁ་ཅ་ཀ་ཡ་ལ་ཁ་ཅ་ཀ་ལ་ཁ་ར་ཐ་ཡ་ཡ་ཏ་ཐ། །
ར་ལ་ངོ་ཀ་ལ་ཀ་ཞ་ཐ་ཡ་ཡ་ཏ་ཤ་ནི་ནི་ལ་ལ་ཏ་ལ་ཏ"Vāta-rakta"ཞ་ས་ས་ཏ་ཏ་ཏ
ར་ལ་ངོ་ལ་ཀ་ཏ་ཐ་ཡ་ངོ་ཏ་ཏ། །

【ཅ།—ཅ།】ད་ཏ་ཐ་ཞ་ལ་ཁ་ཅ་ཁ་ཏ་ཁ་ཅ་ཁ་ས་ཐ་ཡ་ར་ཐ་ནི་Pitta-rakta(ལ་ཁ་ཅ་ཁ)|
ཐ་ཀ་ཞ་ནི་ཁ་ཅ་ཁ་ས་ཐ་ཡ་ར་ཐ་ནི་Kapha-rakta(ཐ་ཁ་ཅ)ཞ་ས་ཐ་ཡ་ལ། །Vāta-rakta ལ་
ར་ཀ་ལ་ཀ་ཁ་ས་ལ་ས་ཏ་ཏ་ལ་ཁ་ལ་ཏ་ར་ཀ་ལ་ཐ་ཐ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ। ।ར་ཀ་ལ
ས་ཀ་ལ་ཀ་ཏ་ར་ཀ་ཚ་ར་ལ་ད། Pitta-rakta ལ་ར་ཀ་ལ་ཐ་ཏ་ཆ། ཚ་ཞ་ཏ་ས་ཀ་ར་ལ་ལ་ཏ་ཐ
ཞ་ས་ར་ཀ་ཐ་ཐ་ལ་ལ་ཁ་ཅ। Kapha-rakta ལ་ར་ཀ་ལ་ས་ཀ་ར་ལ་ས་ཁ་ལ་ལ་ཏ་ར་ཀ་ལ་ས་ཀ་ར་ལ
ལ་ཏ་ཏ་ཏ་ར་ལ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ལ་ཏ་ཏ। Sannipātika(ནད་ཀ་ས་ལ་ལ་ཐ)ལ་ལ་ཀ་ས་ལ་ལ
ལ་ཆ་ཁ་ཏ་ཏ་ལ་ཏ་ལ་ས་ཀ་ཡ་ལ། །

ཡ། ས་ར་ལ་ཏ་ས།

ད་འ་ས་ར་ལ་ཏ་ས་ནི། ར་ཀ་ལ་ར་ངོ་ལ་ཐ་ལ་ཀ་ར་ཞ་ཞ་ཏ་ས་ཏ་ར། ཡ་ནི་ར་ངོ་ལ་ཆ། ར་ཀ་
ཚ་ཞ་ཞ་ཞ་ལ། ཀ་ཏ། ས་ཀ་ཡ་ས་ཀ་ལ། ལ་ཏ། ཚ། ཡ་ཀ་ལ་ལ་ལ་ཀ་ལ། ས་ཏ་ནི་ནི
ས་ཡ་ལ་ས་ཀ་ནི་ས་ཡ་ལ་ཀ་ཀ་ཡ་ལ་ལ་ལ་ལ་ཏ་ལ་ཡ་ངོ་ནི་ལ་ལ་ས་ཀ་ནི་ལ་ཏ་ཐ་ཡ།

ཡ། ལ་ཆ་ལ་ཚ་ནི།

【๓๓】རྒྱང་གི་སྡུ་དཀར་ཤ་མ་ལ་གསར་ནས་ཁ་ཐུ་ཀ་འཛིག་ཞིང་། ས་ཆུ་བས་(Prāṇa)དང་ཤ་ཟད། ས་རར་མ་ཡ་ནི་པ་ར་གཡུར། མཛོ་ར་ས་ཀཡ་ཡ་པ་ནི་གས་ཡ་མ་ནུ་ས་པའ་། ।ལ་ཁ་གཅ་གི་གནས་པའ་ནད་ལ་ཡ་ཁ་བས་ཀཡ་ར(palliative)ཅོམ་ལས་མ་ནུ་ས།

【๓๔—๓๖】འཁ་ར་ལ་ས་པའ་ར་ལ་ང་གི་ས་ལ་ས་ཀ་ཡ་ར་ཙ(Dhamanī)ཁ་ཡ་བ་ནས་ལ་ས་གས་ཡ་ཁ་ཡ་ནི་ཞིང་ས་ཀ་ར་ཁ་ཀ་མའ་ནད་ས་ཀ་ཡ་ཏ་ཁ་ནི Ākṣepaka(ས་ཀ་ཡ་ནི་ས་ཀ་ར་ཀ་ <ཁར་ཏ་ཀ>)ཡ་ནི། ས་ཀ་ཁ་ས་ཀ་ས་ཀ་ད་ཅ་ཀ་ས་ར་ལ་ཏ་ལ་ང་ཁ་ནི Apatānaka(ཟ་ང་ས་མ་ད་ཟ་ཟ་ས་ <ཁར་ཏ་ཀ>)། ར་ལ་ང་ཁ་ཀ་ཀ་ནི་ཡ་ས་འཁ་ར་ལ་ས་ཏ་ཀ་ལ་ཀ་ནི ར་ལ་ང་ཁ་ཀ་ནི་ཡ་ས་ཀ་ལ་ས་ཀ ར་ལ་ཏ་ར་ས་ར་ལ་ཀ་ཡ་ནི་ཡ་ནི Daṇḍa-patānaka(དཁ་ཡ་ཀ་ཁ་ནི་ལ་ཏ་ལ་ང <ཁར་ཏ་ཀ>)ཞ་ས་ཁ་ཡ།

【๓๗—๔๐】ནད་འད་ནི་ས་ཆ་ནི་ལ་ས་ཤ་ང་། ཀས་ཁ་ར་ཀ་ཡ་ར་ཡང་ད་ཀ་འ་ཞ་ནི་ཅ ང་། འཁ་ར་ཡ་ནི་ར ས་ཁ་ཀ་ཁ་ཡ་ས་ནི་ཡ་ཡ་ནི ། ར་ལ་ང་ཀ་ས་ལ ས་ཀ་ཞ ལ་ཏ ར་ཀ ཀ ཡ་ནི Dhanuḥstambha(ཀ་ཞ ཁ་ནི་ཀ ཀ <ཁར་ཏ་ཀ> = ཏ ར ས ཀ ནད)ཞ ས ཁ ཡ། ར ཆ ས ཀ ཅ ས ཏ ཁ Antarāyāma(ནང ད ཀ ཀ)དང Vahirāyāma(ཕ ར ཀ ཀ)ཀ ས ས ། ། ར ལ ང ཀ ས ས ར ས ། ར ཀ ང ས ཏ ང ། ལ ཏ ཁ ། ཁ ར ང ། ས ཅ ང ། ས ཀ ནི ཡ ར ཀ ནས ས ཁ ཁ ས ནས ནས ད ཁ ལ ར ཡ ཆ ནས ལ ཡ ས ནས ད ད ཀ Antarāyāma ཡ ནི ། ས ཀ ཡ ས ནི ། ལ ར ས ཡ ཁ ཆ ཀ ཆ ང ཁ ད ཀ ནས ཡ ང ནས ཡ ང ཁ ཁ ནི ། ཀ ཅ ས ཡ ཁ ས ཏ ར ཡ ཁ ཏ ཁ ཡ ནི Vahirāyāma ས ཏ ཁ ར ། ས ཀ ད ཡ ། ཁ ལ ཏ ཆ ཀ ཡ ར ཟ ཀ ཆ ར ས ཀ ཡ ། ས ས ནས ཀ ཡ ས ས ཤ ད ཁ ལ ཡ ཏ ལ ། ། ཁ ཀ ཤ ར ཆ ཁ ། ས ཀ ཡ ཁ ལ ང ཕ ཡ ར ཁ ཡ ང ཁ ལ ནི Apatānaka ད ང ཕ ཡ ར ཁ ར ཁ ཀ ལ ཁ ཁ ཡ ང ཁ ནི ཀ ས ས ནས ། ། ཁ ལ ཁ ཁ ཡ ཁ ཁ ཡ ཁ ནི ཀ ཡ ཁ ཁ ཡ ཁ ནི ཕ ཡ ར ཁ ཡ ང ཁ ནི Pakṣāghāta(ཟ ང ཟ ལ ང ས <ཁར ཏ ཀ> =

ཟ་ཅ་ཤ་གས)ཞ་ས་ས།ན་མགས་ར།ན་ས་ཀ།ས་བཤད།

ནད་པ་ལ་ས་ལ་ངས་ས་ཕ།ད་ཟ་ཁ་ལ

བར་ག།ར་ནའང་ས།ལ་ག་བཞ་ག་ན་ས་ས་ལ་བཞ་ག

ནས་འཆ་བར་འག།ར།

ལ། འཆ་མཚན།

【ཡཡ】Pakṣāghāta ར།ལ་ཏ་ག་ཅ་ག་པ་ས་ཐ།ལ་ཏ་ན་ནན་པ་ས་ག་ས་ག་ན་ག་ས་འ་ན་ས།

ར།ལ་མ་ལ།ས་བད་ཀན་ག་ང་ག་ས་ཐ།ལ་ཏ་ན་ག་ས་ན་ས།

ལ།ས་ཁ་ན་ཁ

【ཡཨ】Apatantraka|

【ཡཆ】ར་ང་ནས་ནས་འཕ་ས་པའ་ར།ལ་ཏ་ག་ས་མ།ས་ ཆ་ང་|

ཐ་ད་ཀ་ལ་ས་ལ(temple)ལ་ཞ་ནས་ནས་ནན་ཁ|

ལ།ར།ཏ་ག་ས།ལ་ས།ལ་ག་ས།ལ་ ཡ་ང་ན་ག་ཀ་ཡ

ཐ་ད| ས་ག་ཤ་ཁ་ས་ཐ་ཀ་ཏ་ཏ་ལ|

ཆ་ར་ཐ་ཆ་ད་ཅ་ང་ཙ་ཏ་ཁ ད་ཐ་ནས་ས

ཐ་ཁ་ས་ནས་ས།ལ་ ས་ཏ་ནས་ར།ལ་ཏ་ས་ཏ་ན་ཤ་ ས་ཏ་ལ་ཞ་ཐ| ས་ཏ་ནས་ར།ལ་ཏ

ནས་ཆ་ར་ཐ|

ནད་ལ་ནད་ནད་ Apatantraka ས་ཏ ར།ལ་ཏ་ད་ནས་ཐ ར་ཐ་ལ

ལ| Manyā-stambha(ཤ།ད་ས ར ཏ|)|

【ཡ】ཏ་ནས ས ར ས ཤ ཐ ལ ཏ ཐ| ཟ ར ད ཐ ལ ཏ ཐ| ཟ ར ད ཐ ལ ཏ ཐ ས ནས ནས ཐ ལ ནས ནས ཐ ལ ར ལ ར ལ ནས ཐ ལ ཐ ལ ནས ཐ ལ ཐ Manyā-stambha(ཤ ད ཐ ར ད ནས ར ཏ)ས ཏ ཤ ད ཐ ས ར ཏ ལ ར ཏ ནད ད|

ལ| Ardita(ནད ཟ ལ ར ཏ)|

【ཡཀ】ཤ ལ ཟ ད ས| ས ཐ ཤ ས ཟ ནས ནས ཐ ལ ད ས ཏ(Sūtikā)| ཐ ལ ས ཐ| ར ཐ ས ཐ| ཞ ནས ཐ ར ལ ས ནས ནད ལ ད ར ད ར ས ལ| ཤ ར ནས ཤ ནས ཐ ལ ཐ ལ ནས ཤ ནས ཐ ལ ར ལ ཤ ནས ཐ ལ ཐ ལ ནས ཐ ལ ཐ ལ ནས ཐ ལ ཐ ལ

གཀ་ཚོ་གམ་ས་བམ་ཀ་ལ་ཏེ་ནས་གདོ་ངོ་ཟ་ལ་ཐའི་ནད་ས་ཀ་ཡ་ཅ། མཚན་ཉིད། གདོ་ངོ་ཟ་ཤ་ཡ་ད་ཟ་ལ། མགོ་གཡོ། ས་ཀ་མ་ཐོ་ཕ་ན། ཨ་གཡ་ལ། ས་འ་ཡ་ལ་ད་ཟ་ག

ས་ཏ་ལ་ཏ་ནི། ས་ཀ་ཡ་ན། ས་ཡ་ཀ་ཡ། ཨ་གཡ་ཨ་ན། ར་ལ་ང་ཀ་ཡ་ན་ར་ཀ་ཡ་ལ། ཚ་ར་མ་ད། གནས་ད་ར་ཟ་ག་ཀ་ཟ། འཁ་ཨ་ཀ་ཡ་ཏ་ར་ས་ཟ་ལ།

འཆ་མཚན། ལ་ས་ཤ་ན་ཏ་ཁ་ཞན་ཡ། ཨ་ཀ་མ་ཏ་ས་ཀ་ར་ཏ། ས་ཀ་ད་ས་ཏ་ང་ཤ་ར་མ་ཐ་ཟ། གདོ་ང་ཡ་ང་ས་ས་ཟ་ལ། ལ་ཀ་ས་ཟ་ལ་ལ་ཏ་ཀ་ཡ་ཏ་ན་ཀ་ས་ཏ་ན།

ཡ། Gṛdhrasī(ཙ་ད་ཟ་ས་<ཏ་ཏ>ག = ར་ཀ་ང་ཀ་ཟ་ག་ནད)།

【ཅ᠀】ཏ་ལ་འ་ས་ཨ་ད་ནས་ར་ཀ་ང་ས་ཏ་ང་ཞ་ཐ་ས་ས་ར་ལ་ཐ་ཟ་ག་ཡ་འ་ར་ཀ་ཡ་ས་ཡ་ཆ་ན་ཡ་ཀ (Kaṇḍarā)ཀ་ཉ་ལ་ར་ལ་ང་ཞ་ག་ནས་ནས་ས་ཏ་ད་ཨ་ཀ་ཡ་ཀ་ཏ་ན་ས་ཡ་ན་ཏ་Gṛdhrasī ཞ་ས་ཏ་ཟ་འ།

ཡ། Viśvācī(ས་ཏ་ལ་ཀ་ཟ་ལ་<ཏ་ཏ>ག)།

【ཅ᠐】ར་ཚ་ཏ་ཡ་ཀ་ལ་ཀ་ཡ་ཡ་ཀ་ཚ་ག་ནས་ལ་ཀ་ཟ་ལ་ལ་ཐ་ཟ་ག་ཡ་འ་ར་ཀ་ཡ་ས་ཡ་ལ་ར་ལ་ང་ཞ་ག་ནས་ས་ཀ་ང་ས་ཏ་ཀ་ཡ་ཀ་ཏ་ན་ས་ཡ་ན་ཏ་Viśvācī ཞ་ས་ཏ་ཟ།

ཡ། Krostuka-śīrṣa(ཤ་ས་ཀ་<ཏ>ག)།

【ཅ᠑】ར་ལ་ང་ཁ་ག་ས་ཏ་ཏ་ཏ་ས་ལ་ས་ཀ་ཟ་ཚ་ག་ས་ཀ་ཟ་ཚ་ཟ་ས་ཀ་ཟ་ཚ ཞ་ང་ཀ| ཤ་ཟ་ཀ་ཡ་ཏ་ཞ་ག་ནས་ལ་ཀ་ཏ་ལ་Krostuka-śīrṣa(ཤ་ས་ཀ<ཏ>ག)ཞ་ས་ཏ་ཟ་ཟ།

ཡ། Khañja(ཞ་ཏ)།

【ཅ᠒—ཅ᠓】ར་ཀ་ལ་ཟ་ཀ་ནས་ས་ཀ་ནས་ལ་ཟ་ར་ལ་ང་ཀ་ས་ར་ཀ་ཆ་ཀ་ཀ་ར་ཡ་ས་ལ་ཟ་ཁ་ནས་ཞ་ཏ་ར་ཀ་ཡ་ས་ཏ་ད་Khañja(ཞ་ཏ)ལ་ན| ར་ཀ་ང་ཀ་ཉ་ལ་ཀ་ཡ་ད་ནས་Paṅgu(ལ་ང་ལ་ང་ཞ<ཏ>ག)ཞ་ས་ཏ་ཟ| ས་ར་ས་ཀ་ནས་ཨ་ར་ཀ་ནས་ཏ་ཞ་ནས་ཕ་ར་ལ་ད་Kalāya-khañja(ཚ་ཀ་ལ་ཏ་ད<ཏ>ག)ཞ་ས་ཏ་ཟ།

།། Vāta-kaṇṭaka(རླུང་ཚ་རྩ།)།

【ཅང—ཅལ】ས་མ་ཁ་ཟས་པར་གོ་མ་ཤེ་ར་བས་གནས་ད་ར(ལོ་ངོ་ཏ Khuḍaka)རླུང་ཞུ་གས་ནས་ཐུང་བ་ནི Vāta-kaṇṭaka(རླུང་ཚ་རྩ།)ཞེ་ས་བཀྱ། རྒང་མཐའ་ལ་ཟླ་གཅ་ནི Pāda-dāha(ཞབས་ཟླ་གཅ།)ས་ཆ་ར་ལུང་མགོ་ས་ཁ་གས་ས་ཆ་ཅ་ར་ཐ་ཐུང་ངོ། ཞབས་ལ་ཚ་ར་མ་ད་ད་ངོ་ས་ཀུ་ཞ་ནི Pāda-harṣa(ཞབས་གཡ་ཅ།)ས་ཆ་ར་ལུང་ངད་ཀན་ས་ཐ་ར་ཐ། ཟ་ཤ་ལ་ཚ་ཁ་ཀ་ཐ་ངད་ཀན་ས་ཀ་ཟ་ཤ་ནི Aṃsa-śoṣaka(ཟ་ཤ་ས་ཀ་ར།)། ལ་ཤ་ལ་ར་ཁ་ཐ་ངས་ཤ་ཤ་ནི Avabāhuka(ལ་ཁ་ཟ་ཅ།)ཞེ་ས་ཐ།

།། Vādhirya(ལ་ན་ཤ)།

【ཅད】ར་ལུང་ཡང་ན་ངད་ཀན་ཁ་ཐ་ཁ་ངན་ཤ་ཤ་ར་ཆ་ལ་ས་ཁ་ར་ཚ(Śrota)ཁ་ཁ་ས་ནས་ལ་ན་ཤ་ར་ལ་ཐ་ཅ།

།། Karṇa-śūla(ར་ཆ་ཟ)།

【ཅཉ—ལ〇】ར་ལུང་ཁ་ས་ལ་ཁ་ཐ་ར་ཆ། ས་ཁ་ ཐ་ད། ས་ཁ་ཟ་ན་ལ་ཁ་ཟ་ཤ་ཆ་ར་ཆ་ལ་ཐ(tympanum)ལ་ཟ་ཁ་ས་ཁ་ཆ་ད་ན་ནི Karṇa-śūla། ཁ་ནས་ད་ལ་ར་ལུང་ངད་ཀན་ཐ་ཤ་ར་ད་ཡ་ས་ས་ད་ཁ་ཐ་ར(Dhamanī)ཏ་ཁ་ན་ས་ད་ཟད(lkugs pa Mūka)ས་ས་ཆ་ས(Minmina)ཁ་ངས་ཁ་ད་ན་ས་ཤ་ཁ(Gadgada)ས་ཁ་ལ།

【ལ།—ལཅ】ཡ་ཁ་ས་ལ་ན་ངོ་ན་ནས་ཁ་ཤ་ར་ཁ་ཟ་ཁ་ས་ཁ་ཆ་ལ་ཐ་ངོ་ཏ་ལ་ངོ་ཏ་ཁ་ཁ་ངོ་ནས་ས་ས་ཟ་ཁ་ས་ཟ་ཁ་ལ་ཁ་ཐ་ལ་ངོ་ཏ(ཟ་ཁ་ས་ཤ)ཞ་ཁ་ཁ་ཐ་ནི Tuṇī(ཟ་ཁ་ས་ཤ)། ཟ་ཁ་ཁ་ཆ་ད་ད་ཁ་ཟ་ས་ལ་ས་ཁ་ཟ་ཁ་ཡ་ནི Prati-tuṇī(ཟ་ཁ་ཁ་ཆ་ད)ཞ་ས་ཐ། ལ་ཆ་ངོ་ལ་ས་ཁ་ར་ས་ཁ་ར་ས་ཤ་ངས། ར་ལུང་ངཁ་ནས་ས་ཤ་ད་ངོ་ཟ་ཁ་ཆ་ཐ་ནི Ādhmāna(ས་ཤ་ངས་ས་ཁ(ཤ)ཆ་ས(ཤ)ཆ)ས་ཆ་ཁ(ཤ)ད(ཤ)ར། ལ་ཆ(ཤ)ཐ(ཤ)ཆ(ཤ)ཐ(ཤ)ཆ(ཤ)ཐ(ཤ)

【๒๫—๒๖】ལུས་བའི་སྙིང་དེ་མདུད་པ་ལུར་སར་ལ་གཟུ་ནི་དེ་ཟུར་ལས་ཡོད་པའི་
བར་གནས་མཛོ་ར་ས་ཀར་ནི་(Granthi)ནི་Vāta-ṣṭhīlā(རླུང་ས་ཀར་ནི་〈བར་ཆགས〉)ཞེས་བྱ། ཟས་
གཤང་ཐུང་ས་ལ་བཀག་ནས་གནས། ལུས་ཀྱི་བའི་ཟུང་ཀུ་གནས་ཆུ་ཟུང་གཟུ་ས་ཀར་ནི
ས་ཀཱ་ས་ནས་གཤང་གཅིན་རླུང་བཀག་པ་ནི་Pratyaṣṭhīlā(ས་ཀར་ཁཱ་བ〈བར་ཆགས〉)ཞེས
བཤད།

ཞེས་བཱ་བ་རླུང་ནད་གཞི་འི་ལ་འི་ཞེས་བཱ་བ་འི་ལ་འི་ས་ཆེ། ། །

མ་དང་ནས་ཁ་གི་འཁ་རྒྱས་ཀྱིས་པར་བ་ཡི་ད། དེ་ཏགས་རང་གནས་ནས་བ་ཕྱི་ནས་གི་ཤེས་པའི་རང་ཚ
ཆ་ནི་(Pradhāna Dhamanī)བར་ཁ་ཕྱེ་དེ་ནས་མར་གི་ལ་གི་ཤེས་(descending colon)ལ
ཁ་ཀྱིས་ཏ་གནས་ནས་ཤའི་ས་ཁར་ནི(polyp)ལ་རར་ས་ཁ་ལ་ཕ་ནི་གཞང་འབ་ཤེ་ལ། ནད
འདི་ཤ་ནི་ཏ་ས་ཁ་ཐ་ཕར་ས་ལ་ནི་ཆ་ཏ་ཆ་ཏ་ཕ་ཐ་ཕ་ཐ་ལ། ཀོ་ས། ས་ཡ
ཆ། ཤ་ཐ། ཕའི་ཀོ་ཐ་ཕ། རཏ་ཀ་ཆ་ཀ་ཤ་ཀ་ཆ་ཏ་ཀ་ཐ་ཕ་ས་ཁ་ནི་ཀ་ཡ་ཆ་ཏ
ཐ་ཐ་ཕ་ཏ།

【ཅ】ཀ་ཤ་ཕའི་ས་ཆ་ནི་ཀ་ཞ་ཏ་ཀ་ཁ་ཀ་ཀ་ཕ་ཀ་ཐ་ཕ་ཆ་ཏ་ཐ
ཡ་ནི་ཕ་ཀ(Guda ཁ་ས་ཀ་ཤ་ཐ་ཕའི་ལ)ཁ་ས་ཕ། ནེ་འ་ནི་ཐ་ལ་ཟ་ར་ཀ་ས(spiral
grooves)ཡ་ནི། ལ་ཏ་ཀ་ས་ས་ར་ཀ་ཐ་ནི་ཕ་ཏ་ས་ས་འ་ཐ་ར་ཀ་ནས། Pravāhinī(ཀ་ཤ
ཏ་ནི)། Visarjanī(ཀ་ཤ་ས་ཁ་ལ)། Saṃvaraṇī(ཀ་ཞ་ས་ཁ་ཀ)ཁ་ས་ཕ། ས་ར
ཐ་ཁ་ཡ་ལ་ཁ་ཕ། ཟ་ར་ད་ས་ར་ཀ་ཐ་ཀ་ཟ་ཡ

ཡ། ཆ་ཀ་ས་ཏ་ཐ་ཕ

【ཆ—ཇ】ཟ་ར་ཀ་ས་ཕ་ཡ་ནི་ཀ་ད་ཐ་ཀ་ནི་ཐ་ཁ་ཐ
ཆ་ཁ་ཐ་ཆ་ཏ་ཀ་ཀ ཀ་ཞ་ཐ་ཀ་ཆ་ཏ་ས་ཕ་ཏ་ཆ་ར་ས་ར་ཕ་ཏ་ཡ་ནི་ཐ་ཕ་ནི
Gudauṣṭha(ཀ་ཞ་ཆ་〈ཐ་ཏ〉)ཁ་ས་ཕ།

ཟ་ར་ནི་ཕ་ཡ་ནི་ཀ་ཞ་ས་ས་ར་ཀ་ཡ་ཆ་ཕ་ཡ་ར་ཀ་ནས

ཡ། ས་ཏ་ལ་ཏ

【ཉ】ཟ་ལ་ཆ་ནི་ནི་ལ། ཁ་ཐ་ར་ནི་ཀ། ས་ཁ་ཁ་ཟ། ཐ་ལ་ལ་ཁ། ཀ་ཤ་ཕའི་ནི་ཐ
ས་ཁ་ཤ་ར། ལ་ས་ཟ་ནི། ས་ཁ་ཁ་ར་ཀ་ས་ནི། ཆ་ཀ་ས་ཀ་ར་ས་ཁ་ར། ཀ་ཤ་ཕའི་ནི་ལ་ར་ས་ཁ་ར
ཀ་ཞ་ཐ་ནས་ས་ཀ་ཆ་ནི་ཟ་ཁ། ཀ་ཆ་ར་ནི་ནི་ཁ་ལ། ས་ཁ་ཁ་ནི། ཀ་ཤ་ནི། ས་ཁ་ཁ་ནི། ནཐ
ཁ་ས་ཟ་ཐ་ཆ་ནི། ཆ་ཀ་ཡ། ཀ་ཀ་ཆ། ནཐ་ར་ཕ་ཀ་ས

ཡ། Vātaja |

【８】རལ་ངར་ལས་བཟང་བའི་གཞང་འབར་ལས་ནི་མི་འཛིག་ཅིང་མ་ཏོ་ལོ་ཀར་ལ་ཏ

ཀ་ས་ཏ་ཅི་མི་མཉམ། Kadamba་ཞེ་ས་བཟ་བའི་མ་ཏོ་ལོ་ཀར་ཁ་ཟས་ས་ཟས་ཁབ་ཁ་ཟ་ཁས།

Tuṇḍikerī་མ་ཏོ་ལོ་ལ་འོ། ཁ་ཤང་བ་ས་ཤི་ནི་ཏ་ས། ས་ར་ནས་ཟ་ཁ་ཆ་བས་ཁ་ཤང

བ་ཕ་མི་ན། ས་ཀ་པ། རགས་བ། ཁ་ལ་བ། ཁཞང། ལ་ཏ་བ། མཚན་མའི་ཡ་ལ་དུ་ཟ་ཁ་ཆ། |

ས་ཀར་ནད(Gulma)| Aṣṭhīlā| མཆ་ར་ས་ཀར་ངས| ལ་ར་ནད་ཆ་འ་མཚན་ཉ་ད་ཐ་ན| ཡཁས|

ས་ན་མ| ས་ཁ ས| ཁད་ང| ཁཅ་ན| ཁ་ཤང| ཐམས་ཅད་ནས་ཁ་ཏ་ལ་ཁ་ཡ་ར|

ཡ| Pittaja|

【９】ཤས་ར་ས་ལས་བཟང་བ་ན་ས་ཤ། ས་ཏ་ང་ཤ་ཅ་ས་ཁ་ལ ལ་ཡ་ར་ཅ| ས་ར་ས་ཁ་ཁས

ས་ཆ་ན་ཁ་ཁང་ས་ཁ Śuka་ཐ་ཡ་འ་ལ་ཆ་ཏ་ལ་ཏ་ར་ཁ་ཟ་ཁས་ཡ་ད| ས་ཏ་ར་ནས་ས་ཏ་ར་ལ་ས་

ལ་ཏ་ར་ཨ་ཁ་ཁས་ཡད་ས་འ་ས་ཆ་ཐ་ཞ་ན| ས་ཏ་ངས་ནས་ས་ཀ་ས་ས་ཁ་ཤང| ཤ་ཁ་ད་ང་ཁ་ཤང་ཐ

ཟ་ང་ས་ཁ་ར་ལ| ཁ་ཤང་ཆ་ས་ར་ཁ་ཟ་ཁ| ཆ་ཐ་ས་ར་ཁ་ཐ་ས་ཀ་ས་ཐ་ཅ་ས་ཁ་ཆ་ནད| ཐ་ར་ཁ ལ

ཐ| ཡཁས| ས་ན་ས| ས་ཁ ས| ཁད་ང| ཁ་ཤང| ཁ་ཅ་ན་ཐ་ཅ་ས་ར་ས་ཁ་ལ ལ་ཡ་ར|

ཡ| Kaphaja|

【１０】ཐད་ཀ་ན་ལ་ལ་ས་ཏ་ན་ད་ཀ་ར་ས་ད་ཁ་ཁ་ཞ་ཁ་ཟ་ཁ་ས་ར་ཟ ལ་ས་ཤ་ས|

ར་ར ས་ད་ཁ ཐ ལ ཁ ལ Karira་ས་ཏ་ལ ལ Panasa་ཤ་ང་ཐ་ཁ ལ ཏ| ས་ཏ་ཁ

ཤ་ང་ས་ཏ་ལ་ཁ| ཁ་ན་ད་ཏ་ཅ་ད་ལ་ལ་ཆ| ཁ་ཤ་ཐ ཐ ཁ ལ ཁ ལ ཁ ལ

【１２】རལ་ངར་མཁར་ཁ་བད་གས་མ་ཀ་ནི་གང་གི་བ་ཡང་བའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་
མཉམ་དུ་ཐོ་ན།

ཡ། ལྷན་སྐྱེ་ས།

【１３】ལྷན་སྐྱེ་ས་(Sahaja)ནི་ཕ་མའི་ཁུ་བ་དང་མངལ་ཁར་གཅིག་ཏུ་ཅིག་ལས་
བཟང་བ་ཡིན། ཐུན་ཡ་ལ་གཡེ་ནད་ལ་ཐུན་ཝ་ཡོ་ཐམ་གས། ཐུན་ཏ་ཁ
མ་མང་ན་ཡ། ཟླ་མ་མཉམ། ས་རམད་ག ཀད་ང་ནང་ཕ་ཡ་ཀས། ཟ་ཀ་ཆ། ཉིན
མཚན་ཐུ་ནས་ཟས་ཉུང་། ལ་ས་ལ་ར་ཙ(Śirā)ཆ་ན་ཡ་ཐ་ན། ཁ་ཡ་བ་མང་། ཁ་བ
ཉ་བས་ཐ་ཉ་ཉ་ང་། ས་ཀ་ཞན། ཞ་ཐ་ཟས། ཟ་ཀ ས་ཆ། ར་ཆ་ཐ། མ་ཀ་ནི་ནད་མང་།
ཀ་ར་མའི་ནང་ས་ཀ། ལ་ཡ་ཐའི་ནང་ས་ཁ་ར་ཆ། ཟས་མ་ཏ་ཏགའ། ས་ཉ་ཁའི་ཡ་ལ་ཐད
ཀན་ཐས་ཀ་ས་ཡ་ལ་ཏ།

ཡ། ཏཐ་ཡ་ཐའི་ཚ་ཀས་ས་ཐ་ཐ་ཡ།

【１４】ཀཞང་ཀན་ཀ་ཡ་ནི་ཞ་ཕ་ཡ་ཀའམ་ཐར་མར་ཡ་ཏ་ཐའི་ཀཞང་འཐ་ར་ལ་ཀ་ས་ཕ
ཀ
ཐ་ཡ།

ཡ། Liṅgārśas(ས་ཐ་ནི་ཀ་ཡ་ཀཞང་འཐ་ར་ལ་〈ཐར་ཏ་ཀ〉 = མཚན་མར་ཐ་ཡ་ངར་ཐ)།

【１５】མཚན་མའི་ཡ་ལ་ཏ་ཞ་ཀས་ཐའི་ར་ལ་ངས་ཀ་ཡ་ཀ ཀ ནས་ཏ་ཀ ཤ
ཀ
ཁ ཁ ཀ ཤ ཀ ཁ ཀ ཤ ཀ ཁ ཀ ཤ ཀ

བ་ཏ་མ་དཀ་ཀ་ཡི་མཛོ་ལ་གནས་(vagina)ས་རལ་ངར་ས་གས་ཞལ་ནས་ཤའི་ནས་རྒན་ས་བ
ས་ཀ་ཡ་། ས་རར་ས་ས་རར་ཡ་དཀ་ཀ་ངར་ཕ་ཡི་ས་ཤ་མ་བཞི་ནི་ཀ་ཡི་ཁ་ཐུ་ཀ
ས་ཀ་ཡ་། ཁ་ཀ་ཀ་ཁ་ལ་བ་ད་ཏ་ཏ་ངན་འཛིག།

ར་ལ་ངར་ས་གས་ཀ་ཡ་ན་ད་ལ་ངར་ནས་ར་ཆ་བ། ས་ཆ། ཁ། མ་ཀ་ས་གས་ས་ལ་ཡང་ནས་ད་ཀ་ལ
ཏ་ལ་ཤ་མ་ཡ་ས་ཀ་ཡ་། ར་ཆ་བལ་ནང་ལ་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ར་ཆ་ལ་ཟ་ཀ། ལ་ཀ་ནས་པ། ད་ཏ་ངན
འཛིག། མ་ཀ་ལ་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་མ་ཀ་ཟ་ར་མ་ཐ་ཏ། ཟ་ཀ། ཁ་ཏ། མཐར་མ་ཀ་མ་ད། ས་ཆ་ལ
ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ཆམ་པ། ས་ཇ་ཀ་ས་ཡ་ར་། དབ་ནས་ས་ཀ་ཡ་ནས། མགས་ཟ་ཀ། ས་ཆ་ས་ཀ་ད་།
Pūtinasyā(ས་ཆ་ཏ་ར་ལ་〈ཐར་ཏ་ག〉)ས་ཀ་ཡ་། ཆ་ཆ་ལ་ཀ་ཀ། Larynxལ་ལ་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ས་ཀ་ལ
ཀ་ས་ཐཟང་མ་ཐ་ལ་ངར་། ཁ་ལ་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ར་ལ་ནས་ཤ་ཟད། ཁལ་ནས་ས་ཀ་ཡ་། ཁ་ཡ་ཐ
ཐ་ཡ་ད་ཐ་ཐ་ཀ་ས་ཐ་ཡ་ར་ཐ་ས་ནས་ནས་ད་ཀ(ཀ་ཞང་ཁལ་ས་ཐ་ར)ས་ར་ཐ་ལ་ས་ཀ་ནས་ཀ་ཡ་ཡ་ཟ
ས་ཀ་ཡ་ཀ་ཐ་ནས་Carmakīla(ཤ་ཀ་ས་ཡ་ཟ〈ཐ་ཏ〉)ཞ་ས་ཐ་ཡ་།

ཡ། ཆ་ཀ་ས་ས་ཐ་ཏ་ཤ།

【ཀ་ཅ】Carmakīlaལ་ར་ལ་ངར་ཀ་ས་ཁ་ཁ་ཐ་ནས་ཀ་ཀ་ཐ་ཟ་ཟ་ཟ། ཐ་ཀ་ཀ་ཀ་ཡ་ས་ཁ་ཁ
ལ་ཏ་ས་ར་ཞ་ངར་ས་ད་ཀ་ནས་ཀ་ཡ་ས་ཤ་ས་ནས་ས་ད་ངར་ས་ཆ་ངས། ཁ་ཀ་ས་ཁ་ར་ས་ཀ་ཡ་ས་ཁ
ནས་ས་ཀ་ས། ནས་ཀ་ས་ད་ཀ་ར། ཀ་ནས་ཏ་ས་ར།

【ཀ་ཆ】ཀ་ཞང་ནས་ཀ་ཡ་ས་ཀ་ཡ་ནས་ས་ཀ་ཡ་ས་ཆ་ནས་ཁ་ད་ས་ལ་ས་ཐ་ཀ། ས་ཆ་ནས
ཀ་ཡ་ས་ཆ་ནས་ཁ་ད་ས་ཤ་ཡ་ར་ཐ་ཀ། ས་ཟ་ནས་ཤ་ས་ཤ་ས་ཀ་ཁ་ས་ཀ་ར་ས་ཆ་ནས་ཁ་ད་ལ་ཡ་ར
ཐ་ས་ནས་ནས་ཐ་ཏ་ར། ནད་ཀ་ཞ་ས་ཀ་ཁ་ས་ཐ་ཡ་ར་ཐ་ནས་Saṃsargajaཞ་ས་ཐ་ཡ་ས་ཏ་ར་ས
ད་ལ་ཀ་ཡ་ད་ཅ་ས་ས་ཟ་ནས་ཤ་ས་ཀ་ས་ས་ཀ་ཡ་ད་ཅ་ཏ་ཤ

ཡ། ལ་ཆ་ས་ཆ་ནས།

【ཀ་ཅ—ཀ་ཉ】ནད་ཀ་ས་ལ་ས་ཐ་ཡ་ལ་ཐ་ཡ་ངར་ཐ་ཐ་ཐ་ཡ་ནས་ནས་ཀ་ཡ་ནས་ས་ཀ་ནས
ཐ་ཐ་ལ་ཀ་ལ(Yāpya)ཡ་ནས། ལ་ཀ་ཀ་ཅ་ཀ་ལ་ཏ་ཀ་ཤ་ས་ཀ་ཁ་ས་ཐ་ཡ་ར་ཐ་ས་ཀ་ཐ
ཐ་ར་ས་ར་ཡ་ད་ཤ་ནས་ཀ་ས་ཀ་ཡ་ཐ་ཏ་ཤ་ད་ཀ་ར། Sannipātikaད་ངར་ལ་ཏ་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ས་ཀ

ནུས། ཐུར་ས་ལ་གཡོས་གཤང་བ་ལ་མར་བཏང་བས་ས།ར་ན་གཡོས་བཀག་ནས་གཡུ་ན་དུ་ལ་གས་ཆ་ཁ་ཕ་ཐ་ཁ་ཏ་ཏང་ས།ཐ་ར་ནས་མ་ཁ་ར་ཏ(མཁ་ཆོས་པ)ཞན་པར་ཐ་ཏ།

ཞ་ས་ཐ་ཐ་གཞང་འབ་ར་ལ་གཡ་ཁ་ནད་གཞ་འ་ལ་འ་ཞ་ས་ཐ་ཐའ་ལ་འ་ས་ཆ་ཁ། ། །

【ཅ】 ནད་གཞི་འི་འགར་གསལ་ས་ས་འི་མདོ་གོ་གི་ས་གཅིན་གཡི་མདོ་གོ་བསམ་ཡས་རང་ཞིང་ཟ་ལ་ཀ་ཡང་ས་ས་། གཅིན་མཐུ་ག་ར་ཁ་ལ་ཀ་ཐ་ཡ་ཏ་ཐ་རྒ་གོ་ས་ཀ་ཡས་ནས་གཅིན་ཟས་ཤིན་ཏུ་ན་བར་འགལ་ཡས།

ཡ། དང་ས་མཚན།

【ཆ】 གཅིན་ས་ཀ་ཐ་ལ་ཏ་ཏ། ལ་ཀ་ང་། ཤབས་ཀ་ཡ་ཏ་ཐར་མཐ་ལ། མཚན་མའ་ནང་ལ་ཀ་ཟ་ར་ཆ་། གཅིན་ཐར་ཐར་དུ་ཆད། ཁ་ཀ་ཞ་ཀས། ཀ་ར་ཀ་མ་ད་ས་ཆ་ང་ཐཞ་ནས་ཀཆ་ད། མཐར་ཀཏ་ལ་ཀ་ས་ལ་ཐ་Gomeda་ན་ར་ལ་ཏ་འ་མདོ་ཀ་ཅན་ལ་ས། ར་ཡ་ཀས། མཆ་ང་། ཆ་ས་ཀ་ས། ར་ཏ་ཐ་ན། ལམ་ར་ང་ཐ་ར་ད་ནས་ལ་ཀ་ང་ཟ་ཀ།

ཡ། Śleṣmāśmarī(ཐད་ཀན་ལས་ཐ་ཡ་ང་ཐ)།

【ཇ】 ཐད་ཀན་ཆ་ཐ་ཡ་ད(Śleṣmala)ཟས་མང་ཟས་ཐས་ཁ་ཡ་ཐ་ཤའ་ཐད་ཀན་ཀ་ཡ་ར་ཁ་འ་ཆ་ར་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ལ་ཀ་ང་ས་ཀ་ད་ས་ཀ་ན་ན། གཅིན་ཐཀ་ནས་ལ་ཀ་ང་ནང་ཏ་ཐར་ད་ལ་ཐ་ས་ལ་ཀ་ལ་ལ་ཀ་ན། ཀས། ཀཟ་ར་ཟ་ཀ་ས་ཀ་ཡ་། ལ་ཀ་ང་ཀ་ར་ལ་ཤ་ད། ར་ད་འ་ད་ཀར་མཇ་ས་ཐ་ཡ་ཏ་མ་འ་ས་ཀ་ང་ཏ་ཤ་ལ་ཆ་ད་ཀ་ཚ་ལ་ཀ་ས་ཏ་ཀ(Madhūka)ཀ་ཏ་ནད་ཀ་ཡ་ད་ཐ་ན་Śleṣmāśmarī་ས་།

ཡ། Pittaja Aśmarī।

【ཉ】 ཐད་ཀན་ཨཤ་ཏ་ཐ་ཤ་ཐ་ནས་(ས་ཀ་ས་)ཏ་ས་ཏ་ལ་ཏ་ར་ས་ཏ་ཞ་ཏ་ཆ་ར་ས་ཀ་ཡ་ས། ལ་ཀ་ང་ཀ་ས་ཀ་ཐ་ཐ་ཀ་ནས་ཀ་ཅ་ལ་ཀ། ལ་ཀ་ང་ཀ་ནཏ་ཨ་འ་ད་ཏ་ལ་ཏ་ར་ཐ་ས་ཀ་ལ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ལ་ཏ་ར་ཆ་ཐ། འཇ་ཐ་ཟ་ལ། ས་ཏ་ཟ་ལ། Uṣṇa-vāta(ཀཅ་ཐ་ལ་〈ཐར་ཏ〉)ཀ་ཨཆ་ཉ་ད་ས་ཀ་ཡ་། ར་ད་འ་ད་ཀར་ས་ཀ་ནས Bhallātaka་ཐ་ཀ་ཀ་ས་འ་ས་ཐ་ར་ང་ཙ་ཨ་ཨ་ཀ

ཡ། Vātāśmarī।

【ཉ】 ཐད་ཀན་ལ་ར་ལ་ང་ཀ་ས་ཏ་ཏ་ཆ་ར་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ལ་ཀ་ང་ཀ་ས་ཐ་ཀ།

ཀཅ་ན་ཟ་ལ་ཀ་ཐས་ན་ཟ་ཀ་ཆ་ । ནད་པ་ཤ་ན་ཏ་ལ་ཐས་ས་ཟ་ར། ལ་ཏ་ཐ་མནན། མཚན

མ་བཅས།ས། ཡང་ན་གཞན་གནས་ས་རར་མ་ཅ་ཚུ་གས་ནས་ས།ས།ས་ཁ་ཏ་ཡ་ད། མཚན་མར་ས་ར་ག། གཅིན། ས།ས།ས། གཤང་། གས་ལ་ཀ་ན་ཞིང་དཀའ། [1] ར་ད་ལ་ལད་ཀ་ས་ཏ་ནག ས་ར་མ་ཁ་ཆམ། ཐ་ར་ཡ་ད་ཅ་ཏ་ལ་ཆ་ལ་ཁ་ས་ཆ་ཅ་ཏ Kadamba ཁ་ཏ་ཆ་ཀ་ལ་ཆ་ཏ་ན་ Vātāśmarī|

【１０】ཏ་ཡ་ཁ་ཀས་ལ་ཀ་ཡ་ཀ་ཅ་ན་ར་ད་ལ་ལ་ས་ཆ་ | ཅ་ན་ཀཅ་ད། ཐས་མཐ་ན་ལ་ཁ་ལ་ན་ཏ་ལ་ནས་ཏཐས་ཤ། ཐས་ལ་ཞ་ཀ་ང་ནས་ཐ་ཏ། ལ་ཏ་ལར་ར་ས་ལ་ལ་ཏ་ཀ་ཐས་ལང་ས་ཆ་ན་ཅ་ཏ། ཏ་ཡ་ཁའ་ལ་ཏ་ཆ་ང་ལ་ཤ་ཞན་ཤས་ཀ་ར་ལ་ས་ཡ་ད་ནས་ར་ད་ལ་ཏཀ་ན་ལ།

ཡ། Śukrāśmarī(ཁ་ར་ད་ལ)|

【１１—１２】ད་ར་ལ་ལ་ཁ་ཏའ་ས།ཡ་ཏས་ཤ་ར་ད་ལ།ཡ་ | འད་ད་ས།ཡ་ད་ཏ།ཡ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ལ་ཤ་ལ་ཤ་ཏ་ལ་ཏ་ལ་ཏ་ཁ་ལ་ཁ་ཏ་ར་ད་ནས་ནས་ཏ་ཏ། ཐ་ན་ལ་ན་ཤའ་ཁ་ཏ་ལ་ལ་ལ་ཁ་ལ་ད། ར་ཏ་ད་ག་ས་ཏས་ད་ལ་ལ་ཆ་ལ་ལ་ཆ་ས་ཅ་ཐ་ཏ་ལ་ཀ་ཡ་ནས་ས་ཏ་ཞ་ལ་ཀ་ཡ་ཁ་ལ་ཏ་ཆ་ཏ་ཏ་ཏ།ལ། ག་ཅ་ན་ལ་ཤ་ཏ་ར་ད་ (Śukrāśmarī)ས་ཏ་ | ག་ཅ་ན་ལ་ཏ་ཏ།ག་ལ་ལ།ད་ན། ག་ཅ་ན་ན། ལ་ཚ་ས་ཅ་ར་ལ། ག་ལ་ས་ལ་ལ་ལ་ལ་ཏ་ར་ཏ [2] ལ་ཏ་ར་ལ།ཁ་ | ཡ། ཚ་ག་ལ་ས་ལ་ཏ་ཏ|

【１３】Bhasma-meha(ཐ་ལ་ག་ཅ་ན〈ཏ་ཏ〉)ན་ད་ག་ར་ད་ལ་ལ་ཡ་ལ་ལ་ས་ཁ་ལ་ལ་ས་ཁ་ལ་ལ་ལ་ཏ་ན་ལ་ད་ག་ར་ད་ལ(Aśmarī)ལ་ལ་ཏ།ལ་ཏ་ལ་ལ་ཚ་ན་ཅ་ན། Śarkarā(ག་ཅ་ན་ཏ།ཡ་ 〈ཏ་ཏ〉)ག་ན་ད་ལ་ལ་ཡ་ལ་ཚ་ན་ཅ།ག་ཐ་ལ་ཡ་ཁ་ཐ་ལ Aśmarī ད་ད་ལ་ཚ།ད་ལ། ག་ནས་ག།ཡ་ར།ལ།ད་ར་ད་ག་ཐ།ར་ས་ལ་ལ་ལ་ད།ལ་ད།ལ་ར་ད་ལ་ས།ཏ་ལ ལ་ལ་ལ་ད་ན། ར།ལ།ད་ག་ས་ཅ་ག་ཁ་ལ་ག་ཡ་ལ།ལ་ན་ག་ཅ་ན་ད།ཡ (Śarkarā)ཞ་ས་ཏ།ཡ | ས།ཡ་ད་ཁ་ལ་ཐ།ཡ | ཏ་ར།ལ་ཞ་ན། Kukṣi-śūla(ག།ལ་ལ་ཆ་ར་ཐ།ག〈ཏ་ཏ〉) | ས།ཡ་ག | ས།ཡ་ལ | ས།ཡ།ག་ལ ད | ས།ཡ།ར་ག་ལ་ལ | ལ་ལ་ག་ན་ག་ག་ལ་ས།ཏ ས།ཡ | ཞ་ན | ས།ལ | ཐ་ལ་ལ་ད་ལ | ཞ|ལ་ལ

བར་ཏ་ན་ཁ་གཅིན་བ།ཡ་ལ་མཚན་ཆེ་ད། གཅིན་ལམ་གཟ་ས།ཀ་ན་གཅིན་བ།ཡ་ས་ཐཀ་ན། ཞན། ས།ཀ་ཡ་ཏ།ག། ས།ཀ་མས། ལ།ས་ཟད། Kukṣi-śūla| ཟས་མ་ངག་ལ། མད་ག་ལ་ག། གཅིན་ཚ་ཆ་ | ས།ཀ་ཆ| ས།ཆ་ཁར་ཟ།ག| ས།ཀ་ཡ།ག་ཀ།ཡ་ཆ་ཆ།ད་ཐ་ཆ| ས།ཀ་ཆ| ས།ཆ་ཁ་ཟ།ག| ས།ཀ་ཡ།ག་ཀ།ཡ་ཆ་ཆ།ད་ཐ་ཆ|

【ཀ།ཇ】ལ།ཀ་ད་ན་ཤ་ཀ།ཡ་ནད་ག་ས།ཀ་ད་ཡ| ས།ཀ་ད་ས།ཡ| ལ།ཏ་ཐ| ཆ་ཚ་ས།ཆ་ད| ག་ཞ་ད| ས།ཏ་ད་ཞ་ཆ| ཆ་ཚ་མ་ས་ག་ས།ཀ་ཡ།ས་ཆ་ཟ་ད་ཆ།ཀ་ད་ཟ་ག་ནས་ས།ཏ་ག་ནས| ས།ཀ་ཏ ག་ཅ་ག་ཡ་ད་ཅ་ད་ཁ་ས།ཆ་ད་ཏ།ཏ་ཟ།ཡ་ག་ས་ཡ| ར།ཙ(Śirā)ད་ད་ཀ།ཡ།ས་ཡ(Snāyu)ག་ ས།ཀ་ཡ་ག་ག་ས་ཡ་ཏ་ས།ཏ་ད་ཀ་ཡ| ཀ་ཐ་ལ་ལ།ཏ་ག་ཟ།ག་ས་ཏ་ལ།ཀ་ལ་ཤ་ན་ཏ།ཏ ས།ཏ| ག་ནས་ད་ཁ་ལ་ཁ་ཐ་ར།ཀ་ནས་ག་ཞ་ད| ཆ་ཚ་ས| ར།ལ་ག་ར།ཙ་ག་ས།ཆ་ད་ཏ་ས།ཏ་ལ| ཡ་ཏ་ས་ཏ་ན་Malādhāra(ད།ཏ་ཆ་ལ་ས།ཆ་ད་〈ཐ་ར།ག〉)ས།ཏ་ས།ཏ་ག་ག་ག་ནས་ག་ཙ་ཐ་ལ་ལ་ ག་ཅ་ག་ཀ [3]| ག་ཅ་ན་ག།ཡ་ར།ཙ(ureter)ག་ཅ་ས་ན་ག།ཏ་ཆ་ལ་ག་ནས(Pakvāśaya)ནས ཐ།ཐ་ཡ་ལ་ཡ་ག་ལ་ཐ་ར།ཀ་ཟ།ཏ་ལ་ཐ།ཡ་ཏ་ཞ་ཤ་ཐ་ཆ་ལ་ཞ་ཐ་ཆ་ག་ཅ་ཆ་ཟ ཐ་ཡ་ན| ག་ཅ་ད་ཟ་ག་ས་ལ་ག་ས།ཏ་ལ།ཏ་ཐ་ལ་ལ་ཐ [4] ནས་ག་ཅ་ན་ལ།ཀ་ལ་ད།ཏ་ཁ།ཡ་ར་ཐ་ཆ| ཤ་ཏ་ག་ཟ།ཏ་ག་ནས་ཡ་ཆ།ཏ་ལ་ཆ་ད་ཐ་ཐ་ག་ཆ་ཏ ཐ་ཟ་ད་ཡ་ཐ་ཐ་ན།ཏ་ད།ཏ་ཁ་ཐ་ཡ ཐ་ཡ་ཐ་ཐ| ཤ་ཏ ཐ ཐ ཐ

ཞེས་བཟློག་ཏུ་གཅིག་ཀ་ར་ཧ་ལ་ནད་གཞི་འདི་ལ་འདུ་ཞེས་བཟློ་ལ་འདུ་ས་ཏེ། ། །

།། Uṣṭragrīva(རང་མ་འི་མགར་ནི་〈བར་ཆད〉)།

【ཅ】 རལ་བ་གི་ཁ་མགར་ཁ་པ་གཡ་ར་ནས་གཞང་གནས་ཆུ་བཞག་ཆ་ཚ་ཆེ་ར་ཆུ་ཆགས་ཕ་ནི་ཏམར་མད་གི་ཅན་གར་ཡ་མ་འི་མགར་ནི་ལ་ཅར་ཆགས། ཆ་ཆོ་གཡས་པའི་ཟུ་ག། གདུ་བའི་ཟུ་ག། ཆ་ཏར་མ་བཅོ་ས་ནི་ཟག་ནས་མ་ཏ་བ་ལ་ཏོ་གི་གི་ཁ་ཆར་ཀ་ག་པ་ཐ་ཁ། དར་ནི་ཁ་ཏ་ཏར་ཏ་ཏན་ག་ཡ་ཏ་ལ་ཐ་ཁ། ཆ་ཆ་ནི་ཆ་ཆ་ནི་ནི་ནས་ནི་ནི་ནས། ཀ་ཤང་། ར་ལ་ཏ། ལ་ཁ་ཡ་ཏ་འཇ། འདི་ནི་Uṣṭragrīva།

།། Parisrāvi(འཇ་ཐ་ཆ་ཀ་〈བར་ཆད〉)།

【ཆ】 ར་ལ་ཏ་ཁ་ཐད་ཀན་ལ་ཡ་ར་ནས་ཀནས་ད་ར་ཐཞ་ནས་ཆཇ་ར་དཀར་ཆད་ཁ་ཐ་ཟ་ཐ་ཆ་ཐ་ཆ་ཡ་ར། ཆ་ར་ཆ་ཐ་ཆ་ནི་ནི་ཟག་ཏ་ར་ཤ་ཏ་ཆ་ཡ་ཆ། ཟ་ཆ། ར་ཇ་ཀ་ཆ་ཏ་ཆ། ཀ་ཆ་ཤ་ཤ་ཏ་ཆ་ཀ་ཏ་ཤ་ཀ་ཆ། Parisrāvi།

།། Śambūkāvarta(ད་ཏ་ཀ་ཐ་ཆ་ཀ་ར་〈བར་ཆད〉)།

【ཇ】 ར་ལ་ཆགར་ཆ་ཐད་ཀ་ཆ་ཆ་ཆ་ཡ་ར་ནས་ཐཏ་ཐ་ཆ་ཀ་ཆ་ར་ནི་ཆ་ར་ཆ་ཟ་ཏ་ཆ་ཏ་ཆ། ཀ་ཟ་ར། ཆ་ར་ཀ་ཟ་ཐ་ཆ་ཟ་ཀ། ཆ་ཏ་ཆ་ཏ་ནི་ནི་ཟག། ཆ་ཏ་ཆ་ཀ་ཆ་ཀ་ཀ་ཡ་ཁ་ཐ་ཆ། ཆ་ཐ་ཆ་ལ་ནང་ཀ་ཐ་ཏ་ལ་ཏ་ཆ་ཀ་ཆ་ཡ་ཁ་ཐ་ཆ། ལ་ནི་ཀ་ཀ་ཆ། Śambūkāvarta།

།། Unmārgi(ལཆ་ལ་ཀ་〈བར་ཆད〉)།

【ཉ】 ཆ་ཐ་ལ་ཞ་ཞན་ཐཟ་ཐ་ཆ་ཆ་ཐ་ཤ་ཐ་ཟ་ཆ་ཐ་ཤ་ཐ་ཤ་ཐ་ནང་ཀ་ཏ་ཁ་ཆ་ཤ་ཟ་ཐ་ཟ་ནས། ཀ་ཤ་ཐ་ཆ་ཤ་ཐ་ཐ་ར་ལ་ཟ་ཆ་ལ་ཀ་ལ་ཀ་ཡ་ཆ་ཀ་ཞ་ཀ་ཆ་ཡ་ར། ཀ་ཞ་ཐ་ཆ་ཐ་ཆ་ཆ་ཆ

【１—２】གཞང་གནས་ཁ་ཟུག་ཙོམ་ཁ་རང་ཙོམ་ལ་དེ་ཆེ་རང་ཞེ་བའི་མཛེ་རར་ནི་

མཛེ་ར་ཐ་མལ་ཏེ་ Bhagandara ལས་ཐ་དད། Bhagandara ནི་ཟུག་ཆ་ | ཁ་ཀ་ངས་ཆ་ | གས་

བར་ལ་ནར་ངོ་ | གཞང་གནས་ནས་ས་ར་གཉིས་བར་ལ་ས་ཀ་ཡ་ཞ་ཞེ་ངོ་ཞེ་ར་ཐ་ཡ་ངས་བ་

ཟ་ཆ་ནད་བཅས་ལ་ད། ལ་ཆ་ལས་བགར་ད་ནས་ཁམ་གཤང་བ་བཏང་ནས་ཟ་ཆ་ཟ་ས་ར་ག|

གཞང་ས་ཀ་ངས་ནས་ས་ཀ་ཏ་ན་བ་ན་ང་ལ་ཆ་ས|

ལ| འཆ་མཚན|

【１０】ནད་འདི་འ་ར་གས་ཕལ་ཆ་ར་ས་ཆ་ན་ཀ་ཡ་ཆ་ར་ང་མ་བཟ་ངས་ན་གས་ད་ན་ས

ཤ་ངོ་ | གས་ཀ་བར་དཀའ། Sannipāta་དང་ཕ་ཡ་ར་བར་ཏ་ཀ་ལས་ཐ་ཡ་ང་བ་གཉིས་ན་ཀ་ས

ས་ན་ས|

ཞ་ས་ཐ་ཡ་ཐ་གཞང་ཁའ་ནད་གཞ་འ་ལ་འ་ཞ་ཞ་ས་ཐ་ཡ་ཐའ་ལ་འ་ས་ཏ་ | ཅ ཡའ་|| | |

ལ་འ་ལ་ཏ་ཡ| མཛེ་ནད་ཀ་ཡ་ཀ་གཞ་འ་ལ་འ|

(Kuṣṭha-nidāna)

ཀ| |ད་ནས་མཛེ་ནད་ཀ་ཡ་ཀ་གཞ་འ་ལ་འ་ཞ་ས་ཐ་ཡ་ཐ་ཐ་ཤད་ཡར་ཐ་ཡ་ས་ཏ་ |

【１】ད་ནས་Kuṣṭha(མཛེ་ནད་ས་ཡ)ཀ་ཡ་ནད་གཞ་ཐ་ཤད་ཡར་ཐ་ཡ་འ|

【２】ཟས་ས་ཡ་ད་ཀ་ཀ་ཐ་ལ| ལ་ཏ་ཡར་ཟས་ཀ་ཀ་ཐ་ལ་ཀ་ཁ་ཀ་ས་ཡ|

ཐ་ཟ་ཀ་ཐ་ཟ་ཀ་ཐ་ཏ་ལ་ངས་ཐ་ཡ་ད་ཀ་ལ| ས་ཀ་ངས་ཀ་ཐ|

ཆ་ཐ་ར་ཐ་ཀ་ནས་ཆ་ཏ་ར་ཡ་ཀ་ཁ་ངས་ཐ་ཡ|

ས་ཀ་ངས་ས་ཀ་ས|

ལ|

ཀ་ངས་ཐ་ལ་ཐ|

ཀ|

ཀ|

ཀ

གནས་ཐོག་ལ་ལུ་རར་ས།།ཡ་ཁ། ནད་གཞི་ས།ང་མ་ཏཱ་ཀ་ཁམས་ལ་ཞུགས་ནས་ལ།ས་
ཀ།ི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཏཱ་ཀ་ཡར་ཏ།ད།

ཡ། ས།ང་ལ།ས།

【３】ཡགས་ས།མས། གལ་ཏེ་ཏ།ར་ས།ཡ།ས་གཡོ། ལ།ས་ཀ།ི་ས།ྲ་ང་ཟ། ར།ལ་ཆ་ཏའམ་མ་ད། ཆོ་ར་མ་ད། ཁ།ག་ནག། ར།ཨ་ཇ་མང་ད།ས་མཆ་ད་པ་ན་ི་ས།ང་ལ།ས།

ཡ། ད་ཏ།ཏ།

【５—６】ཨཱ་ནད་ལ་Mahā-kuṣṭha(ཨཱ་ཆ་ན)ཏད།ན་ད་ང་། Kṣudra-kuṣṭha(ཨཱ་ཤ།ན)ཏཅ།ག་ཅ་ི་ས།ྲ་ཏཅ་ཏར།ཀ།ད་ཡ་ད།

ཨཱ་ཆ་ན་ཏད།ན་ནི། Aruṇa། Audumvara། Ṛṣya-jihva། Kapāla། Kākaṇaka। Puṇḍarīka। Dadru་ས།ྲ་ཏད།ན་ནོ།

ཨཱ་ཤ།ན་ཏཅ།ག་ནི། Sthūlāruṣka। Mahākuṣṭha। Ekakuṣṭha। Carmadala। Visarpa। Parisarpa। Sidhma। Vicarcikā। Kiṭibha। Pāma। Rakasā་ཡ།ན།

ར།ཀས་ཐམས་ཅད་ལ་ར།ལ།ང་། ཨ་ཁ།ས་ཡ། ཏད་ཀན་ཀ།ཡ།ི་ཏ།ཡ་ད་ལས་ད་ང་ས།ྲ།ན་ཏ།ས་ཀ།ཡ་ང་ཀ།ར་ཀས་ཏ།ཡ་ད། Aruṇa་ན།ི་ར།ལ།ང་ཀ།ས་ཏ།ལ།ང་། Audumvara। Ṛṣya-jihva। Kapāla। Kākaṇaka་ཏཞ།ི་ན།ི་ཨ་ཁ།ས་ཡས་ཏ།ལ།ང་། Puṇḍarīka་ད་ང་Dadru་ན།ི་ཏད་ཀན་ཀ།ཡ།ས་ཏ།ལ།ང་། ས།ང་ས།ང་ཏ་ན།ི་ཇ་ཆ།ང་ལ་ཤ།ཡ།ི་ཤ།ཡ།ི་ཏ་ན།ི་ཇ་ཀས་ཀ་ཨ།ི་ན།ས།

ཡ། ཨཱ་ཆ་ན།

【７】Aruṇa-kuṣṭha་ན།ི་ར།ལ།ང་ཆ་ར་ཏ།ལ།ང་། ས།ལ།ཀ་ཨད་ཀ་ས།ྲ་ཏ་ཨ་ཁ།ཏ་ཡ། ཀཟ་ར་ཟ།ཀ་ཡ་ད་ལ་ཆོ་ར་མ་ད། Audumvara་ན།ི་Audumvara(ད་ཏ།ཡ་ཁ་ཏ་ཏ་ཀ)ས།ལ།ི་ཨ་ཁ་ཨ།ི་ཨད་ཀ་ཀཟ།ཀས་ཡ་ད་ཨས་ཏ།ལ།ང་། Ṛṣya-jihva་ན།ི་ས།ཀ་ལ་Ṛṣya(ཤ་ཏ)ཡ།ི་ལ།ཆ་ཨ།ི་ཨད་ཀ་ཀཟ།ཀས་ལ།ྲ་ར། Kapāla་ན།ི་ས།ང་ན།ཀ་ལ་ས།ན་ད་ཆཀ་(Kharpara)ལ།ྲ་ར་ས།ྲ། Kākaṇaka་ན།ི་Guñja་ཀ།ི་ས་ཏཞ།ི་ད།ང་ད་ར་ན།ཀ། ཨཱ་ཁ།ས་ཡ

ལས་བ།ང་བ་བཞི་ཀ་ལ་གནས་ས་འཇ་བ་ར་གི་ཐ་ཟ་གཡ་དེ་ཆ་ང་། གནས་དེ་མ་ཁ་
བཞི་ན་ར་གི་པ་ལ།ར་བ་ས་གས་ཆ་ཁ་ལ་ལ།ར་ལ།ག་པ། མ།ར་དེ་ས།ཀ་མ།ར་དེ་
ཟག་ཆ་ང་ར་ཏ་བ་ཡང་མ།ར་དེ་ས།ཀ་ཀ་ །

ཡ། Puṇḍarīka|

【ཅ】Puṇḍarīka་ན་ཁ་ཤ་མཛ་འདབ་མཛ་མདོ་ག་ལ།ར། Dadru(ཀཟས་མཇ་)ན་Atasī་
མ་ཏ་ཀ་ཁམ་ཟངས་མདོ་ག། ཁ།ཐ་ཁར་ཐ།་ད་ཆ་ང་མཇ་ར་མང་། ཀ།ཅ་ཀ་ཟ།ར་ཡ་ད་ལ་
ཟ།ལ་ཁ་ཟ་ཞ།ང་ཡ།ན་ར་ང་ལ་མ་ཐ་ན། ।

ཡ། མཇ་ཤ།ན། ।

【ཉ—ཀ ཀ】Sthūlāruṣka་ན་ཆ་ཀས་ས་ས།ཀ་ । ཀཞ་མཐ།ག། ཀས་ཏ་ཐར་དཀའ། ས།ར་ཐའ་
མཇ་ར་(Aruṃṣi)ཁ་ཐས། Mahā-kuṣṭha་ཤ།ན་ལ་ཁཀས་ཐས།ཀ།ས། ཀས་ན་ཀཟ་ར་ཟ།ག། ཆ་ར་
མ་ད། ལ།ས་ས།ཀ་ད་ལ།ག Ekakuṣṭha(ཀཅ་ཀཆ་ཀ་མཇ་)ན་དམར་ནག། ཀས་མ་ན།ས།
Carmadala་ན་ལཀ་མཐ་ལ་ཞཐས་མཐ་ལ་ལ་ས།ར་ཁ་ཐ་ཀཟ་ར་ཟ།ག། ཟ་ཆ་ । ཁཀས་
ཁ།ར་ཀ་ཀ་ས།ལ་ཀ།ཁ་ཁམས་ལ་མ་ད་ད་ཐ་ལ་ཞ།ན་ས།ཀ།ལ་ཁ།ཐ་ཆ་ང་། ས།ར་ག། ས།ཀ་ན།
ཟག། ཀཟ་ར། ཐ་ཀ།ལ་ཡ་ད་ཁ་ན་Visarpa-kuṣṭha| ས།ཀ་ས་ཐ་ལ་ཁ་ར་ལས་ཞ།ད་ཐ
ལ་ཀ་ཆ་ང་ལ།ས་ཐ་ཁ།ལ་ཆ་ད་ལ་ཁ།ཐ་ཁ་ན་ལ།ས་ལ
ས།ཀ་ན་ས་ཐ་ཡ་ད་ཁ་ན་Sidhma་ས།ད་ས།ད་ལ།ས་ལ་ཀ།ལ་ཆ་ । Vicarcikā(ཀ་ང
ཁ་)ན་ཟ།ག་ཟ་ཆ་ । ལ་ཀ་ར།ང་ལ་ཀ།ས་ཀ།ས་ཀ།ཡ་ས་ཆ་ལ།ཁ་ཐ།ས་ཀ།ཡ་ । ཟ།ག། ས།ར་ག། ཟ
ཐ་ཆ།ས་ས།ཁ་ལ།ས་ཆ་ལ་ལ་ཡ་ད་ཁ་ན་Vipādikā| ས།ཀ་ས་ཁ་ལ་ཁ།ཟ་ཟ།ལ་ཁ།ཟ་ཟ་ཆ་ཐ
ཁ་ས་ན།ག་ན་Kiṭibha(ས།ཀ་ན་ཁ་)| ཁ་ར་ཤ།ན་ཟ་ས།ར་ག་ཡ་ད་ཆ་ང་ལ་ཁ་ཁ་ལ།ས་ལ
ས།ཀ་ཐ་ན་Pāma(ཀཟ་ར་ཁ་)| ས།ད་ཀ་ཐ་ཐ།ད་ཆ་ས་ཡ་ད་ཁ་ན་Kacchū་ས།ད་ཐ
ར།ང་ལ।ག་ཐ་ར।ལ་ལ་ས།ཀ་ । ས།ཀ་ས་ས།ཀ་ས་ཐ་ལ་ཁ་ཆ་ལ།ས་ཀ།ན་ད།ཁ་ཁ།ཐ་ཁ་ན་
Rakasā(ས།ཀ་ཁ་ཁ་)|

【１１】Sthūlāruṣka| Sidhma| Rakasā| Mahā-kuṣṭha| Ekakuṣṭha་ལ་ནི་བདེ་གནོད་ལས་ཆགས་| Parisarpa་གཙི་ཀ་པུ་ར་ལུང་ལས་ཆགས་| གཞན་ཐམས་ཅད་མགར་ཁམ་པ་ལས་ཆགས་|

ཡ| Kilāsa(ཝཱ་ཏ་ཨཱ)|

【１２】Kilāsa་ནི་ཨཱ་བདེ་ཀ་ཡ་གལ་ས་ཏ་ར་ལུང་མགར་ཁམ་བདེ་གས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་གས་ཡོད| ཨཱ་བདེ་ལས་ཐ་དད་པ་ནི་Kilāsa་ཙམ་པགས་(Tvac)ལ་གནས་ཤིང་གཏུགས་མ་དང་པས་མ་ [2]| ར་ལུང་ལས་ཆགས་ཆ་ནི་ཐུ་ལ| ས་ཆུ་གི་མདོ་ག| ས་རྩ་མ་| གནས་ད་ལ་ཆཤུ་ན་པགས་ཤུ་ན་ཐ་ན| མགར་ཁམ་ལས་ཆགས་ཆ་ནི་པད་མའི་འདབ་ལ་ཏ་ས་ཀཡ་ཆ་ས་རྩ་གི་ཆ་| བདེ་ལས་ཆགས་ཆ་ནི་ཨཱ་ཆ་ཀར| མཐུ་ག| ཐ| གནས་མཐར་ཁ་ཆ་ནི་ལག་ལ་ལ་ཁ་ཆ་ཙི་ང་ས་པ་ར་ནི་ཀ་ཡ་ནི་ཀ་ནི་ས| ཨ་ས་ཚི་ག་ས་ཏ་ཆགས་ཆའི་Kilāsa་(rma rjes)ནི་ཡང་ག་ཡ་ནི་ས|

【１３】ཨཱ་ནི་ལ་ར་ལུང་ཆ་ར་ཡ་དེ་པའི་མཚན་ནི| པགས་ཆས་ཀྱ| ཚ་ར་མ་ད| ར་ངུ་ལ་མང་| ས་ཀཱ་ངས| གཐ་ར་གཙ་དེ་ཐ་ཕ| ཡན་ལག་ས་ཀཡ་ན| ས་ཀ་ད་ཀ་ངས་ཆ| ཨ་ཁ་ར་ཆ| ས་ཀ་ཡ| ཨ་ཁ་ཆ| ཨ|ཀ|ཀ|ཡ| ཨ|ཀ|ཀ|ཡ| ཨ|ཀ|ཀ|ཡ

【１５—２０】པགས་མའི་ཞུ་བ་(Tvac)ཙོམ་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ནི། རེ་གོ་ཚོར་ཐད། རང་ལ་ཉུང་། ཐ། མདོ་གོ་ལོ་གོ། ས་རྒྱ་མོ། ཁ་ཤ་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ནི། ཚོར་མེད། ས་ཡུལ་གཡོ། རང་ལ་མེད། ཐ། རླུ་གོ་མང་། ཤ་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ནི། ས་ཀར་ངས་མཐུ་གི། ཁ་ས་ཀྱམ། ས་ར། གནས་དེ་ཚམ་རང་ངང་བ་ཆོས་ཀྱི་ཁ་ཕྱི། གཐེ་རེ་ཐེ་ཁ། ཚོར་མེད། ཞག་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ནི། དཔེ་ངན། རླུ་གོ་མང་། པགས་གས་ནས་གཏི་ང་ཐབ་ས་ཉིན་བ་ལ་ཡོད་པའི་རམ་ས་ཀཡ། ལ་ས་ལ་ས་ཡཡ་ཐབ་ཅཏ་ཐཞིན་ཡོད། རེ་ས་རཀ་ང་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ནི། ས་ཆ་ཆགས། མི་གོ་དམར། ས་ཀད་ཐད། རམ་ར་ས་ཉིན་ས་ཀཡ། ཁ་ཐ་ཙོམ་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ནི། ལག་ས་ཀ་ལ། ཡན་ལག་ཐ་ལ། འགར་ཙ་མ་ནི་ས། རམ་ཁ་ཡ་ས་ཡོགས་ས་ར་ས་ར་ཀ་ཡ་ཏ་ཙ་ཐ་ཆ་ཐ་ཐ
ཅད།

【２１】ཤ་མ་མཇ་ཅན་ཀ་ཡ་ཁ་ཐ་ཀ་ཡ་ཅན་ལས་ས་ཀ་ཡ་ཏ་ཐ་ཞ་ལ་ཡ་ཏ་ཐ
ད་ཐ་ལ།

ཡ། འཆ་ཚ་ཆ

【２２】ར་ཀ་ཐས་ཤ་ས་ལ་ནན་ཀ་ཡ་ཏ་ལ་ས་ཀ་ཡ་ཏ་ཐ་ཞ་ལ་ཡ་ཏ་ནད་ཐགས། ཤ། ཁ་ཀ་ཀགས་ཆ་ཙོམ་ལ་ཡ་ཏ་ནན་ཀགས་ཏ་ནི། ཞག་ལ་ཞ་ཀགས་ནན་ལ་ཡ་ཏ་ས(palliative)ཙོམ། ཁམས་ཀཞན་ལ་ཞ་ཀགས་ནན་ཀགས་ཏ་ནི།

【２３—２４】ཆགས་ཐས་ཐ་ཤད་ཐ། ཐ་ཤ་ཐ་ཟ་འམ་ཐ་ད་ཏ་ཏ་ཏ་ཆ་ཏ་ཏ་ཀ་ཉ་ཏ་ད་ཐ་ལ་ཐ། ར་ཀ་ཐ། ཚ་ས་ཆ་ནན་ལས་ཐ་ཀ་ཡ་ས་ཐ་ལ་ཤ་ཐ་ལ་ཤ་ཐ་ལ་ཡ་ཏ་ཐ་ཆ་ཏ་ཏ། ཆ་ཀ་ས་ཐ་ཤ་ར་ཤ་ཏ་ཚ་ཏ་ཡ་ཏ་ཐ་ཆ་ནན་ལ་ཡ་ཏ་ནན་ཐ་ཞ་ལ་ཡ་ཏ་ནན་ཐ
ཅད་ལས་ལ་ཤ་ཐ་ར་ས་ཏ་ཀ་ཐ་ས་ཏ་ལ་ཐ།

【２４】ཆ་ཏ་ཅན་ཀ་ཡ་ས་ཟས་ས་ཡ་ཏ་ཚ་ལ་ཐ་ཞ་ནི། ས་ཏ་ཀ་ཐ་ཤ་ཀགས་ཐ་ཟ་ལ་ཀ་ཐ
ས་ཡ་ཏ་ཐ་ཡ་ཀ་ཞ་ལ་ཐ་ཞ་ཏ་ནན་ནད་ཐ་ཟ་ལ་ཀ་ཐ་ཤ་ཐ་ལ
ཀ་ནན་ཆ་ཏ་ཏ་ཐ་ཞ་ཏ་ནན་ནད་ཐ
ཀ་ནན་ཆ་ཏ་ཏ

【２৬】ཨཿནི་ཟུར་ཤོར(contagious)ཆེར་ཡོད། ཟུར་ཤོར་བར་ནི། ཨཿཏན་དང་ལྟན་གཡི་འདོད་པཡོད། རེ་གཅིག། དབུགས། ཁར་གཅིག་ཏུ་ཅིག། སྣོད་གཅིག་ནས་ཟས་ཟླ་མ། གོས་སྣུམ་མེ་ཏོ་གོ་ཁ་ཕར་ཏུ་ཕན་བགས་ཀོད་ལས་ས། ཨཿནད། ཆོད། གཅོང་ནད། མིག་ནད(ophthalmia)གཞན་གཡི Aupasargika(གནོད་བཅུ་གསེ)ནི་མི་ གཅིག་ནས་གཞན་ལ་ཁ་ཡ་བ།

ཞེས་བ་ཡ་ཨཿནད་ཀཡི་གཞ

ལ་ལ་ཟླ་ཞེས་ཡ་ཡལ་ལ་ཟླ་ས་ཏེ། ༤ པའོ།།།།

ལེར་བ་རྒྱས་པ། གཅིན་ས་ཀྱི་ནད་གཞལ་ལེ།

(Pramehā-nidāna)

ཀློ། །དེ་ནས་གཅིན་ས་ཀྱི་ནད་གཞལ་ལེ་ཞེས་ཡ་ཡ་ཤད་པར་ཡ་ས་ཏེ།

【１】དེ་ནས Prameha(གཅིན་གཡི་ནད་ཡིན)ཡི་ནད་གཞལ་ཡད་ཡ་ཡའོ།

【２】ལས་ལུས་ས་ལ་མ་ཡ་དང་ཅང་ཟིན་གཟིད་ས་ཏེ། ས་ཀོ་མ་མངར་མ་ཙ་མང། ཟས་ གཤང་ཞིང་ཞགཆེ་ས་ཕུ་མ་ཀོ་ཟས་མང་ཡའི་མ་ནི་ནད་འདི་ར་ས་ལ་འོ།

ཡ། ནད་གཞི།

【３】དེ་ལྟར་མ་འི་ར་ལུ་ང་མཁར་ས་ཡད་གས་ཆ་ལ་ས་ཀ་ལ་ཀཡི་དངས་མ་མ་ཡ་ས་པ་ དང་ས་ཡལ་ནས་འཁར་ལ་ཀས། གཅིན་གཡི་ལམ་ཡར་ཀལ་ལ་ང་ནས་ཞག་ས་ཀོ་ཀས་ལ་ཀ་པ་ཟུར་ཏ་ཏ་ ས་ཏེ་ལ་ཀ་ཏ་ཀ་མཀོ་ར་གནས་ཤ་ང་གཅིན་ལམ་ནས་ཟ་ནི་པར་ཏ་ཡ་ཏ། དེ་ལས་ས་ཀལ་ཏ་ ནད་ས་ལ་ཀ་ཅ་ཀ(Prameha)ཞ་ས་ཏ་ཡ།

ཡ། ས་ཏ་ལ་ཏ་ས།

【４】ལག་མཐ་ལ། ཞབས་མཐ་ལ་ལ་ས་ཏ་ཀ། ལ་ས་ལ་ཏ། པགས་ཀ་ཏ་ཏའམ་ཏས་ཏ། ཀཅ་ནས་ཏ་ཞ་ཅ་ཏ་ཏ། ཀ་ཏ་ས་ཅ། ས་ཀ་ཡ་ཀ། ས་ཀ་ལ། ཁ་ནས་ད་ཏ་ཅ། དབུ་ཀས

བྱ་མ།ན། ལ་ཆ། ལས། ལ་ཀ་ཁ། ས་ལ་བདག་ཀན། ས་ཀར་བ། ས་ར་ས།ན་ཤ།ན་ཏ། ས་ཀ།ན་ས།ན་ལ།ཆ།ས།

ཡ། ས།ཟ།ལ་ཨ॰ན་ཚ॰ད།

【ཅ】 ནད་ར॰ཁམ་ཐམས་ཅད་ལ་གཅ॰ན་མང་ཞ॰ང་ར॰ཁ་ཁ་ཀ་ཡ་ད། ནད་ཕ॰ལ་མང་ཆ॰ར(Piḍakā)ཡང་ནད་ཁམ།ས་ཀ་ས།ཐ॰ར་བང་ཐ॰ད་ལས་ལས་ཐ॰ང་བར་ཐ॰ལ།

ཡ། ཐད་ལས་ཐ॰ང་བང་ར॰ཁམ།

【ཆ】 ཐད་ཀན་ལས་ཐ॰ང་བང་གཅ॰ན་ས॰ལ་ཐ॰ཅ॰ས།ཆ། Udakameha(ཆ॰ཁ॰ཅ॰ན)| Ikṣumeha(ཐ॰ར་ཁ॰ཅ॰ན)| Surāmeha(ཆ॰ཁ॰ཅ॰ན)| Sikatāmeha(ཐ॰ཁ॰ཅ॰ན)| Śanairmeha(ད॰ལ॰ཅ॰ན)| Lavaṇameha(ལ॰ཆ॰ལ॰ཅ॰ན)| Piṣṭameha(ཟ॰ལ॰ཅ॰ན)| Sandrameha(ས॰ཁ॰ཅ॰ན)| Śukrameha(ཤ॰ཅ॰ན)| Phenameha(ལ॰ཅ॰ཅ॰ན)ཞ॰ས॰ས། ཐད॰ཀ॰ཅ॰ས॰ཐ॰ང॰ཐ॰ལ॰ཀ॰ལ॰ཀ॰ལ॰ཐ॰ལ॰ཀ॰ལ॰ཐ॰ལ॰ཀ॰ལ॰ཐ

【๙】བདུན་ཀན་ལས་མས་ཁྱིས་རལ་ངར་ཞག་སྐད་བདུན་རྒྱས། མས་ཁྱིས་པལ་རལ་ངར་ཁ་ཁག་ཞག་བདུན་སྐད་བས་མས་ཁྱིས་རྒྱས། རལ་ངར་ལ་བདུན་མས་ཁྱིས་ཞག་རྣངར་Vasa(ཤའི་ཁ་)ས་ཐུན་བས་རལ་ངར་རྒྱས་བཟུང་། ཡ། བདུན་རྒྱས་ཀཱུ་མཚན་ཉིད། 【๑๐】Udakameha་ལ་གཅིན་དཀར་ཆུ་ལྟར་ཡིན་ལ་ནམ་དེ། Ikṣumeha་ལ་གཅིན་བུ་རམ་གཟུ་ཁ་ལྟ། Surāmeha་ལ་ཆང་གི་མདོ་གཅ། Sikatāmeha་ལ་ནི་ཞི་བཟ་ཀ་ཐ་ཆ་ཡ་ཁ་ཀན། Śanairmeha་ལ་གཅིན་བར་བར་ཏུ་ཆད་བདུན་ཀན་ཐུན་ར། Lavaṇameha་ལ་གཅིན་གསལ་ལན་ཚ་ལ་ར་ཅ། Piṣṭameha་ལ་གཅིན་ཟན་ཞུ་ཕལ་ཁ་ཁ་བཞིན། Sandrameha་ལ་གཅིན་མཐུ་ར་ཅ་ག Śukrameha་ལ་གཅིན་ཁ་བ་ལ། Phenameha་ལ་ལ་ཆ་བར་བར་ཐ་ན། ཡ། མས་ཁྱིས་ར་ཁ་ཁ་ཀཱ་ཡ་ཁ་ཀ། 【๑๑】Nīlameha་ལ་གཅིན་ལ་ཆ་ཁ་ཁ་ལ་ཏ་ཁ་ཀ། Haridrāmeha་ལ་ས་ར་ཆ་ཡ་ངར་ཐལ་ཁ་ཀ་ཅན་ཁ་ཟ་ཟ་ཡ་ད། Amlameha་ལ་ཁ་ཀ་ཡ་ར་ཀ་ཡ་ཏ་ཏ་ཅན། Kṣārameha་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཀ་ཆ་ལ་ཁ་ཐ་ཅ་ལ་ལ། Mañjiṣṭhameha་ལ་ཐ་ཏ་ཐ་ཤ་ཁ་ཐ་ལ་ལ། Raktameha་ལ་ཁ་ཀ་ཁ་ཀ ཡ། ར་ལ་ངར་ཁ་ཀ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ། 【๑๒】Sarpimeha་ལ་གཅིན་ཁ་ལ་ཀ་ཡ་ཐ་ཐ་ཅ། Vasāmeha་ལ་Vasa(ཤ་ཅ)ལ་ཁ་ལ་ལ། Kṣaudrameha་ལ་ཁ་ཐ་ར་ཅ་ལ་ལ་ཁ་ཐ། Hastimeha་ལ་ཀ་ལ་ཆ་ཅ་ཐ་ཅ་ཐ་ཅ་ཆ་ལ་ཁ་ཐ་ཁ་ཐ ཡ། ཁ་ཐ་ཁ་ཀ། 【๑๓—๑๖】ཐ་ར་ཁ་ཁ་ཀ་ཡ་ཐ་ཁ་ཐ་ཁ་ཀ། ཁ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ། ཤ་ཁ་ཀ(ར་ཁ་ཁ)། ཁ་ཁ་ཁ་ཁ། ལ་ཁ་ལ་ད། ཟ་ཁ་ཁ་ཐ་ཟ། ཟ་ཁ་ཀ། ཁ་ཁ་ཁ་ཁ། ཁ་ཁ་ཁ། ཀ་ཏ་ཆ། ཀ་ལ་ཐ་ཐ་ར་ཁ(Śvāsa)ཁ། ཁ་ཁ་ར་ཁ་ཁ་ལ། ཁ་ཁ་ཁ་ཁ་ཅ་ཁ།

ལ
ང་ན། མཚན་མ་གཟུ་ར། ས།ངང་ཁར་བཙོ་ར་ཟུ་ག། ས།ཀཡ་ར་གམ་ཅ། ཚ་ནད། གཤང་ནད། ཟས་
མ་དགའ། ས།ཀཡ་གམ། ལ་ས་ཀ་ན་ད་ཏ།ར་ཏ།ག་ཏ།ག། ཡགས་ས།ར་ག། ས།ཀ་ས། བར།ཀཡ་ལ། གཅ་ད་
ཟད། ས།ཀཡ་མད་ཅ་ག། གཤང་གཅ་ན་ས་ར་མད་ཅ་ག། ར།ལ་ང་ར་ཁ་ཁ་ལ། ས།ང་ཁ་ན་ཅ། ར་ཐ་ཟ་ས
ཅད་ས།ཀ་ལ། གཅ་ད་ཟད། ལ་ས་ཚ་ར་ས་ད། ས།ཀར་ག། ག།ར་ད་ག་ཤང་ཟ་ག། ས།ཡར་ཐ་ཆ་ཅད། ད་
ལ།ར་ཅ་ཤ་ལ་Meha་ད་ང་ས་ཁ་མཚན་ཀ་ན་ཆ་ད།

【１０】Prameha་ལ་ཞ་ད་ད་Vasa་མ་ང་ཞ་ང་ཁ་ཁ་ལ་ད་ག་ས་ཁ་ཐ་ར་ཁ་ལ་ཁ
ལ་ཆ་ར་ཁ་ཅ་ས།ཀ ། Śarāvikā| Sarṣapikā| Kacchapikā| Jālinī| Vinatā| Putriṇī|
Masūrikā| Alajī| Vidārikā| Vidradhikā་ཞ་ས་ས|

ཡ| ཚ་ག་ས་ས་ཁ་ཅ་ཁ|

【１８—２８】ཟ་ར་ཆ་ཟ་ད་ཁ་ས་ཞ་ག་ས་ག་ཏ་ར་ཆ་ག་ཁ་ལ་ཏ་ཁ་Śarāvikā| ཡ་ང་ཁ་ད་ཀ་ར
ག།ཡ་ས་ག་ཟ་ག་ས་Sarṣapikā| ར་ས་ས།ལ་ག།ཡ་ག་ཟ་ག་ས་ར་ག་ཡ་ད་ཁ་Kacchapikā|
ཤ་ལ་ཆ་ཡ་ག་ས་ར་ཁ་ཆ་ས་ཀ་ཡ་ཁ་ས་ར་ག་ཟ་ག་ཆ་ཁ་ཁ་ཟ་ད་Jālinī| ས།ང་ན་ཆ་ན| ར།ཀ་ཁ
ལ།ང་ལ་ས།ཀ ། ར།ང་ག་ཆ་ལ་ཤ| ག་ཏ་ང་ཟ་ག་Vinatā| ས།ར་ཁ་ཀ་ཆ་ཤ་ར་ཤ།ན་ཆ་ང
Putriṇī| ས།ར་ན་ཆ་ལ་ཆ་ད་Masūrikā| ད་ཆ་ར་ད་ཀ་ལ།ཁ་ཁ་ཆ་ག་ས་Alajī| ས།ར་ཟ།ལ་ཀ་ལ
ཆ་ད་Vidārikā| Vidradhi་ཁ་ཞ་ན་Vidradhikā| ག་ཅ་ན་ས།ལ་ཆ་ཤ་ར་ན་ན་ད་ལ
ཁ།ཡ་ལ་ན་ས་ཀ ། ས|

ཡ| ལ་ཆ་ཆ་ཆ|

【２９—３０】ཆ་ར་ས།ང་ང་ | ག་ཞ་ང་ | ཆ་ག་ | ཤ།ག་ | ར།ཀ ། | ག་ན་ད་(Marma)ཀ།ཡ་ལ་ལ
ས།ཀ ། ས་ན་ས་ཁ་ཆ་ཁ་ཆ་ཁ་ཆ་ཁ ། ཤ་ཁ ། ཤ ། ཤ ། ཤ

【３１—３２】ས།ལ།ས་ཐ་ནས་གཅིན་ཙམ་ལ།གི་ནས་གཅིན་ས།ིར་བཞུགས་པར་བལ།།

ས།ལ།ས་ཐམས་ཅད་དམ་ཕ།ི་དང་ལ།ན་དུ་གཅིན་མང་ཐ་ན་ལང་གཅིན་ས།ིར་

བལ།།

【３３—３４】མཛ་ར་གཏ།ང་ས།ོ་ཞ།ང་ས།ུ་མཚན་མང་བ་ན།ི Madhumeha(ས།ཁ་ང་

གཅིན་〈བར།ག〉)ས།ུ་གས་ོ་མ།ི་ན།ས་ས།ུ་ཁས་ལ་ཅ། Madhumeha ཅན་ན།ི་འགར།ོ་ན་

གནས་མཚམས་འཚོ་ལ། མཚམས་བཞག་ན་ས།ོ་ད་ཡ།ལ་འཚོ་ལ། ས།ོ་ད་ན་ཟ་ལ་ཡ།ལ། ཟ་ལ་ན་

གཟ།ིད་ལ་ལ།ཆ།ང་།

【３５】མད་ོག་ལ།ང(ད་ཀར། ལ།ཏང། ནག། ས་ར། དམར)ལས་ལ།ང་ས།ཁ་ོར་བའ།ི་མད་ོག་ས།ཀ།

ས།མ།ག Kapila(ས།ང་ོ་ས་ར)། Kapota(ནག་ས།ཀ)། Mechaka(ལ།ཏ་ང་ས།ཀ)ས།ཀ།ི་ཐ་བཞ།ི་ན

ད།ེ ཟས་ཀ།ི་ཐ།ི་ཐ།ར་ག། ནད་གཞ།ི། ཁམས། ད།ར།ི་མའ།ི་ཆ་ཆ།ང་ཐ་ངད་ལས་གཅ།ི་ན

ས།ཀ།ི་ར།ི་ཁ།ས་ས།ན།ི་ཚ།ི་ས།ཀ།ི།

ཡ། ད།ན་ས།ི་ལ།ི་ཚ།ི་ས།ུ་ཐ།ད་ཡ།

【３６】ཁ།ན་ས།ཀ།ི་ར།ི་ཁ།ས་ཐ་ས།ད་ས།ར་ས་ཐ།ས་ན་ས།ཐ་ར Madhumeha ལ་ཐ།ག

ས།ུ་ཁ།ི་ས།ི་ན།ས་ས།ུ་ཁ།ཡ།ར།

ཞ་ས་ཐ།ལ་ཐ་ཁ།ན་ས།ི་ནད་ཁ།ལ་ལ་ཅ་ཞ་ས་ཐ།ལ་ཐ་ལ་ཅ་ས།ུ། ། ཡ་ལ།།།།

ལ་ཅ་ཐད།ན་ཡ། ཁ།ི་ད་ས།ཀ་ད་ནད་ཁ།ལ་ལ་ཅ།

(Udara-nidāna)

ཀ། །ད་ནས་ཁ།ི་ད་ས།ཀ་ད་ནད་ཁ།ལ་ལ་ཅ་ཞ་ས་ཐ།ལ་ཐ་ཐ།ད་ཡར་ཐ།ལ་ས།ུ།

【１】ད་ནས་Udara(ཁ།ི་ད་ས།ཀ་ད་〈བར།ག〉 = ལ།ུ་ས།ར།ངས་ཆ།ནད)ཀ།ི་ནད་ཁ།ལ

ཐ།ད་ཡར་ཐ།ལ།ཡ།ི།

ཡ། ཚ།ི་ས།ུ་ཐ།ད་ཡ།

【２】ར
་པ་ལ་དར་ཆ་ལས་ཁ་ཏོ་ནས་ཀ་ཆ་ཆ་ལ་ལ་ཁ་ལ་ཀདག་པ་དང་གཟུགས་མཐུ་མཉམ་པ་ད་ན། ཅི་མ་ལ་ནས་འདས་ཏེ་ཤུ་མ་ཏ་ཧ་ལ་ས་ལ་ལ་གས་ཐ་བ་ཀ་ཡི་དད་པས་ཅས་ཁ་ནས་པའ་ས་ཀ་ཅས་Udara་ཡ་ནད་གཞན་ཅད་ཀ་ཅར་ཅཤད་པར་ཆཔ་ད།

ཡ། དབ་ཀ་ཅ།

【３】ནད་འདན་ལ་ཅར་ཀ་ཡ་ད་ད་ཅ་ཀ་ཁ། | ནད་གས་ཆ་ས་ས་ས་འ་ཅ་ཀ་ལས་ལས་ཅ་ཡ་ང་ཅ་ཅ་ཞ། | Plīhodara(ཤ་ཆ་ར་ག་ར་ད་〈ཅར་ཁ〉 Yakṛtodara་ཡང་ཞ་ལ)་ད་ང་ | Baddha-gudodara(ཀ་ཞ་ཅ་ཀ་ག་ར་ད་〈ཅར་ཁ〉)་ག་ཟ་ས | ཅད་ན་ཅ་Āgantuka(ཀ་ལ་ཅ་ར)ཀ་ས་ཅ་ང་ཅ | ཅར་ཀ་ཅ་Dakodara(ཆ་ག་ར་ད་〈ཅར་ཁ〉 = ascites)ས་ |

ཡ། ས་ང་ར་ཀ་ཅ |

【９—ᄀ】ས་ད་ར་ད་ཤ་ན་ཏ་ཞ་ཅ| ཟས་ས་ཤ་ཆ་ཅ་ཁ་ན| ཟས་ས་ཀ་ཆ་ཀ| ས་ཆ་ས་ཅ་ད་ས་ཀ་ག་ཡ་ཆ་ག་ས་ཀ་ཡ་ན་ཅ[1]ས་ཅ་ད་ཅ་ལ་ཤ་ལ་ནད་ག་ས་ལ་ལ་ཁ་ནས་ག་ར་ད་ཀ་ཡ་ཏ་ནད་ད་ཞ་ནས| ས་ཀ་ར་ནད(Gulma)ལ་ཏ་ཟ་ནས་ས་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ནད་ལ་ང་ཅ་ས་ཀ་ཡ་ | ཟས་ཟ་ཏ་ལས་ཅ་ཡ་ང་ཅ་ལ་ཅ་ད་ཏ་ཅ་ལ་ཀ་ཡ་ཏ་ཅ་ལ་ནས་ནས་ཅ་ལ(peritoneum)ཀ་ཡ་ཅ་ང་ཅ་ར་ཀ་ལ་ཤ་ང་ཟ་ནས་ནས་ར་ཅ་ལ་ཟ་ར་ཅ་ར་ཀ་ལ་ལ་ལ་ས་ལ་ལ་ལ་ར་ཅ་ཟ་ར་ལ(Tvac)འ་ཤ་ལ་ཞ་ང་ས་ཀ་ར་ལ| ག་ར་ད་ལ་ལ་ས་ཀ་ར་ལ་ཏ་Udara་ས་ཀ་ཡ |

ཡ| ས་ང་ལ་ཁ་ས|

【６】ས་ཁ་ཅ་ཟ| ལ་ག་ལ་ག| ཟ་ས་ཏ་ད|ག| ག་ར་ད་ཤ་ཟ| ག་ར་ད་ས་ཁ་ང་ར་ཇ་ཟ་ཐ| ཞ་ས་ཟ|ག་ས་ཀ་ཡ་ར་ག|ས་ད| Vidāha)| ལ་ཆ་ང་ཟ|ག| ཞ|ས་ཀ་ར|ར|ས| ཟ|ས་ཞ|ས་ས་ཞ|ས་ས་ཏ ཤ|ས |

ཡ| Vātaja| Pittaja| Kaphaja|

【๗—๘】རལ་ངར་གི་མར་བཡ་ངར་བར་ནི་གར་ཟ་རར་ཏར་རགཡ་བར་མ་ཅ་ངར་མཀར་ངམ། རཏ་ནགག་
གི་མར་ཁཡ་བ། ཟ་ག(Śūla)| ཀ་ཤངར་གཅི་ནི་བཀ་ཀ(Ānāha)| ཀཅ་དར་ཀཟ་རར་ཀཡ་ཏ་ཟ་ག| ཀར་ད་ད
ནངར་མ་ཀར་ར་ཁ་ཁ་ལ་ཀ་ཁ| ཁ་ཁ་ཀ(Pittaja)ལ་ཀ་ར་ད་ལ་ལ་ཇ་ཏ་ཟ་ག| ཁ་ཁ| ཆ་ནད
ཁ་ཀ་ཏ| ཀ་ར་ད་ཁ་ངར་ངམ་ཁ་ར་ཁད་ཀ| ཏ་ཁ་ར་ཐ་ན| ཁ་ཀ| ཁ་ན| ཀད་ངར| ཀ་ཤངར| ཀ
ཀཅ་ནི་ཁ་ར་ཁད་ཀ| ཁ་ངར་ཁ་ཡ་ངར་ད་ཇ་ཏ་ཆ་ར་ཁ་ངར| ཏད་ཀ་ར་ད(Kaphaja)ལ་ཀ་ར་ད
ཀ་ངར| ཏ་ད་ཀཀར| ཀ་ར་ད་ལ་ཇ་ད་ཁ་ར་ཁཤ་ཁ་ཁ་ངར་ཆ་ | ཁ་ངར་ད་ལ་ཏ་ཅ་ངར་ཇ་ཏ་ཆ་ར
ཁ་ངར| ཁ་ན| ཀད་ངར་ད་ཀཀར| ཁ་ཀ་ཡ་ད་ལ་ལ་ག|

ཡ| ནད་ནགས་ཁ་ར་ཏ(Tridoṣaja)|

【๑๐】ཏ་ད་ཁ་ད་ནད་ག་ཁ་ཁ་ཁ་ཡ་ཡ་ཁ་ཁ་ལ་ཁ་ཁ་ལ་ད་ད་ར་ངར་ནི་ལ་ཁ་ཀ་ཡ་ད་ད
ཁ་ཁ་ཏ་ཁ་ན| ཁ་ངར| ཀ་ཤངར| ཀཅ་ན| ཟ་ལ་ཁཆ་ནི་ཁ་ཁ་ནི་ཁ་ཟ་ཁ་ཁ་ཁ| ད་ཏ་ལ་ཁ
ནད་ནགས་ལ་ལ་ཁ| ཡངར་ན་ད་ནི་ར་ཡ་ཁ་ཁ་ཏ་ཏ(Gara(ད་ནི་ཁ་ཏ)| ད་ནི
ཆ| Dūṣīviṣa(ད་ནི་ཁ་ཁ<ཏ>)ཁ་ཏ་ཡ་ད་ནས་ཁ་ར་ནི་ཁ་ཡ་ན| ནི་ད་ཁ་ངར་ཁ་ཡ་ངར
ཁ་ཡ| ཁ་ཁ་ལ་ཁཆ་ཟ| ནི་ཁ་ཁ<ཏ>| ལ་ཁ| ཁ| ཁ| ཁ| ཁ| ནད
Dūṣyodara(ད་ནི<ཏ>)ཁ| ཁ| ཁ| ཁ| ཁ|

【１３】རྒྱ་གར་ས་(ས་ཁ་ས་གས)ས་མ་རྡ་ས་ཀཱ་ཤར་ཁ་ཐ་ཕ་ཐ་ཡའི་མ་འི་གཤང་ཐ་ག་ཞང་
ག་ནས་ས་ཆགས་ནས་རལ་ཁ་ཤ་ས་གས་དང་ས་ཐར་ལ། ས་ཁ་ཐ་ནས་ལ་ཏ་ཐར་ས་ཀར་ཏ
ཏ་Baddha-gudodara་ཞ་ས་ཐ། གཤང་ཁ་ཞ་ཞ་ཐ་ཟ་ག་ཆ་ | གཤང་ག་ད་ར་ཅ་ནས་ག་ཡ
ས་ཀཡ་ག་ས་ཀཡ་ག་ས|

ཡ| Parisrāvi-udara|

【１４】ཤའ་ར་ས་ས་གས་ས་ཀ་ས་ཟ་ར་ག་ཡ་ར་ཁ་ཟ་ནས་ལ་ཏ་ཐ་ནས་ཀ་ར་ད་ད་ལ་ཡ་ག
ཐ་ས་ཡ་ང་ནས་ག་ར་ཁ་ག་ཅ་ད་ག་ཟ་ག་ས| ཀ་ས་ག་ས་ཟ་ལ་ག་ར་ཁ་ག་ཟ་ག་ས་ཐ་ཆ་ཐ་ཐ
ཐ་ཐ་ར་ག་ཞང་ནས་ཐ་ན| ལ་ཏ་ཐ་ཤ་ད་ས་ཀ་ར་ས་ཐ་ནི་Parisrāvyudara་ཞ་ས་ཐ|
ག་ཟ་ར་ཟ་ག་ས་ར་ག|

ཡ| Dakodara(ཆ་ག་ར་ད)|

【１５】Anuvāsana་ད་ང་Āsthāpana་ལ་ག་ནས་མ་ཐ་ག་ཏ་ཆ་ག་ར་ང་ཐ་ཏ་ང་| ས་ཀཡ་ག་ས
ས་ཐ་ཤ་ལ་ས་ཤ་ན་ས་ཡ་ད་མ་ཐ| ས་ན་ས་ས་ཐ་ཟ་ས་ཐ| ས་ཡ་ད་ས་ང་ན་ལ་ས་ཀ་ཡ་ཆ་འ
ར་ཙ་འ་ར་ས| ས་ར་ཐ་ཤ་ད་ཐ་ཞ་ན་ད་ར་ཙ་འ་ག་ན་ནས་ཆ་ས་མ| ག་ར་ད་ཤ་ན་ཏ་ས
ཀ་ཡ་ད| ས་ཏ་ང་ཨ་ས་ཆ་ས་ཁ་ཡ་ཐ| ལ་ཏ་ཐ་ཤ་ཐ་ཟ་ལ་ས| ཆ་འ་ར་ང་ལ་ཏ་ར་ས་ཀ་ར་ས་ལ|
ག་ན་ན་ཆ་ག་ཡ| ས་ང་ག་ས་ན་ཆ་འ་ས་ཀ་ར་ས་ཏ་ན|

【１６】ལ་ཏ་ས་ཀ་ར་ས| འ་ག་ར་ཁ་ན་ས| ཞ་ན| ཞ་ས་ཐ་ར་ཏ་ན| ཡ་ན་ལ་ག་ས་ཀ་ར་ས| ལ་ས
ས་ཀ་ཡ་ད་ལ་ག| ག་ཤ་ར་ག་ཆ་ན་ཐ་ཀ| ན་ར་ཆ་ཐ་ས་ར་ག| ས་ཀ་ཁ་ན་ས་ཡ་ཡ་ཁ་ཆ་ན|

ཡ| འ་ཆ་ཁ་ཆ་ན|

【１７—１９】Udara་ཐ་ཆ་ན་ད་ལ་ཡ་ན་ཁ་ག་ས་ལ་ན་ཆ་ག་ར་ད་(ascites)ད་ལ་ཐ་ལ
ས་ཏ་ག་ནས་ད་ར་ཐ་ལ་ན་ག་ས་ཁ་ན་ས་ལ་ཐ་ལ|

ཞ་ས་ཐ་ཐ་ག་ར་ད་ཀ་ཡ་ཀ་ནད་ག་ཞ་འ་ལ་ཡ་ཞ་ཞ་ས་ཐ་ཐ་ཐ་ཞ་ཏ | ཉ
ཡ་ཁ|| | |

ལྷ་འུ་བར་གཡ་པ། མངལ་དུ་ཤོར་བའི་ནད་གཞི་འི་ལྷ་འུ།

(Mūḍhagarbha-nidāna)

རྩ། །དེ་ནས་མངལ་དུ་ཤོར་བའི་ནད་གཞི་འི་ལྷ་འུ་ཞེ་ས་བཟ་བཅད་ཤད་བཟ་ས་རྣ་།

【１】དེ་ནས་Mūḍhagarbha(མངལ་ལོ་གཅ〈བར་ཏ་ག〉 = ས་ཀཡ་ཀ་གནས་ལོ་གཅ་པ་དང་ས་ཀཡ་ཀ་དཀའ་ཐ)ཡི་ནད་གཞི་བཤད་པར་བཟའ་།

ཡ། རྒཡ་ཅ།

【２】མངལ་ཐ་ནས་ཁ་ཐམ་ཀཡ་ཀ་ཁ་ཡ་ཤ་ཀས། རྒ་ས་གས་བཞི་ན་པ། ལམ་རང་ཀ་མ། ཀ་མ་ཤ་ར། ལ་ཏ་ང། མངལ་ལ་ཀན་ན། རྒཡ་ཅ་ཀས། བར་ཏ་ཀ། ས་མ་ཀ་མ་ཆ་ཀ་ཀནས་ངན་པར་ས་ཏ་ཆ་ལ། ས་མཡ་ང་བ། ལ་ས་ཀ་ཡ་ཀ་ས་ཀ་ལ་བ་ཐ་ཀ། ཐས་ཤ་ན་ཏ་ཁ་ཀ་ཙ་ཞ་ཀ་ས་ཁ་མ་མང་བཐས། ས་ཏ་ཀ་ལ་མང་བཐས། ཀ་ཤང་ནད། ས་ཀཡ་ཅ་ཀས་བ་ཤ་ལ་ས་ཤ་ན་ས་ཐ་ཡ་ཏ་པ། ས་ཀ་ཡ་ང་ས་ཀཡ་ཀ་ཀས་བཞི་ན། ཞ་ཀ་ཨ་ཏ། ས་ཀཡ་ཀ་ཐ་ཅ་ཀ་ས་ཀ་ལ་བའི་ས་ཤ་ན་ས་ཀ་ཀས་ཀ་ཡ་ཀ་ཨ་ཀ་ལ་ཐ་ཀ་ཡ་ཀ་ཤ་ཀ་ནས་ནས་ཐ་ཅ་བ། ཤ་ང་ཐ་ཀ་ཡལ་ཀ་ནས་ལ་ཙ་ཀ་ཙ་ཐ་འི་ཐ་ཤ་ཅ་ཀ་ཐ་ཡ་ཀ་ལ་ཐ་ཤ་ཀ (uterine wall)དང་ཐ་ཅ་ཏ་ས་ཏ་ང་ལ་ཆ(placenta)ཆ་ཀ་ཤ་ར་ཐ་ཀ་ད་ད་ཀ།

ཡ། ལ་ཆ་ཁ་ད།

【３】མངལ་ནས་ཀ་ནས་ཐ་ཅ་ཐ་ཤ་ཏ་ཐ་ཤ་ཏ་ཐ་ཤ་ང(Koṣṭha)ལ་ས་ཀ་ལ་ས་ཤ་ར་ཏ་ཐ་ཡ་ཀ་ལ་ནས་ནས་ལ་ཆ་ཆ་ར་ལ་ཐ་ཀ་ཡ་ཀ། ཐ་ར་ས་ལ་ཐ་ཀ་ནས་ཀ་ལ། ལ་ཀ་ང་ལ་ཀ་ར་ན། ཤ་ཐ། ཀ་ར་ད། ས་ཀཡ་ཀ་ཀ་ནས(vagina)ས་ས་ཀ་ལ་ཐ་ཀ། Ānāha། ཀ་ཅ་ན་ཐ་ཀ། ས་ཀ་ས་ཀཡ་ཀ། ལ་ས་ལ་ན་ན་ཁ་ཀ་ཤ་ཏ་ཞ་ཐ་ཀ། ས་ལ་ཤ་ཏ་ཐ་ཅ་ཀ་ལ་ཀ་ཀ་ར་ས་ཀཡ་ཀ་ཀ་ནས་ཀ་ཡ་ཀ་ས་ཀ་ཐ་ཐ། ཐ་ར་ས་ལ་ལ་ཐ་ཀ་ཐ་ཅ་ཀ་ལ་ས་ཀ་ན་ས། དེ་ལ་Mūḍhagarbha་ཞ་ས་ཐ།

ཡ། དཐ་ཡ་ཀ་ཐ་དང་ལ་ཆ་ན།

【ཅ】Mūḍhagarbha་ལ་ས།ཡ།ར་བཞི་ར་དབ།་ས།ཏ་| Kīla| Pratikhura| Bījaka| Parigha|

Kīla(ཕ།ར་བ།)ནི་བ།ལ་ལགས་ར།ཀ་མགོ་གཡ་ན་དེ་ཕ།ལ་ཤི་ཀས་ཤ་ར།ཁ།ཀ་ས།ཀ།ལ་ཏ་ས།ཀ་ཏ་ཕ་ར།ཏ་ཕ་ར་ཐ།ལ་ཕ|

Pratikhura(ཁ།ར་ཤ་ར)ནི་བ།ལ་ལགས་ར།ཀ་མགོ་ཐ་ནི་ལ་ལ།ས་མལ་མཐར་བཀགས་ཕ|

Bījaka(ས་བ་ནི)ནི་ལགས་གཅ་ཀ་དང་མགོ་ཐ་ནི་ལ་གཞན་བཀགས་ཕ|

Parigha(གཏན་ཕ)ནི་ཏ།ཐད་ཀར་ནས་ས།ཀ་ར་བཀགས་ཕ|

འགའ་ཞ་ཀ་བཞ་ཅ་ཚ་ལས་མ་དར་ཟ་ར་ཀ།ཡ་ར་ལས་ས་ལ་ལ་ན| ཐ།ར་ས་ལ་ལ་ཀ།ས་ལ་ནས་ས།ཆ་ཀ་ས།ར་ཐ།ལ་ས།ཏ| ས།ཀ་ལ་ས།ཀ་ལ་ཏ।ར।ཀ་ཅ।ལ|

ལ|ས|ས|ས|ལ|ས|ཐ|ར|ལ|ས|ས|ཀ|ལ|ས|ས|ལ|ས|ཐ|ལ|ལ|ལ

ཡ། འཆི་མཚོན།

【༸—ཀ】ས་ཀཡ་ཁ་བའི་ས་ཀ་བས་ནས་མགོ་ཤ་གས་ཆ་རར་གཡོ་ཞི་ངལ་ས་ཀུ་ས་ཏ་ངར་ཐ། ས་པོ་བས་མ་ཏ་པར་ཟླ་ག། ཟ་ར་ལ་ར་ཙ་ས་ང་ནོ་མང་ས་ཀཡ་ཁ་བའི་མ་ནི་ཤི་བའི་བ་ལ་ཆ་ཏ་ཀ་ཤི། མང་ལ་གཡ་ཁ་ཤ་ཤི་བའི་མཚོན་ནི། ཁ་གཡོ་མ་ཤ་ས། ས་ཀཡ་ཟ་ག་མ་ཏ། མའི་མད་ཀོ་ས་མ་ག་ར། ཁ་དཁ་ག་ས་ཀ་ར་འ་ད་ཀ། ཀ་ད་ཟ་ག་ས་ཀ་ར་ས།

【ཀ০—ཀཀ】མང་ག་ས་མ་ས་ཀན་ད་(ཤ་ཤ་ར་ན་ར་ཟད་ས་ཀས)ལས་ཀ་ང་ཁ་ཤ། ཨ་ར་ཐར་ཏ་ག་ཁམ་ནད་ཀ་ས་ཀ་ང་ཁ་ཤ། ས་ཀཡ་ཁ་བའི་ས་ཀ་ས་ས་ཀ་ནས་ཤ་ཁ་ཐག་ཁ་ས་ཀ་ལ་ད་ཁ་ཀཡ་ན་ས་ཟ་ནས་ཁ་ཡ་ས་ཀ་ད་ཁ་ཁ་ཏ་ཁ་ད་ཏ(Vastamara ས་ཏ་ཀ་ཅ་ད་ཀ་ཨ་ཡ་ནས་ཁ་ཏ)།

ཡ། ཀཁ་ང་ཀཁན།

ལ་ང་ཐས། ཤ་ཐ་ཁ་ཁ་ཤ་ཀ་ས་ཀ་ས་ལ་ལ་ཏ། ཀ་ཡ་ན་ད་ཆ་ར། ཆ་ཅ། ཆ་ཤ་ཏ་ས་ཏ་ལ་ཀ་ལ། ས་ན་ས་ཀ་ར་ཀ། ཀ་ཡ། ལ་ཅ་ས་ཀ། ད་ཐ་ཁ་ཐ་ས་ཤ། ར་ཏ་ལ། ཀ་ནས་ར་འ་ད་ཏ། འཆི་ཐར་ཅ་ཐ་ཡ་ནི། ས་ཟ་ནས་ཆཚོན་ད་ད་ཁ་ལས་ཐ་ཁ་ཤ་ཐར་ཤ་ས་ཐར་ཐ་ཡ།

【ཆཆ་ཟ་ར།】 ཀ་ཤ་ཐ་ཤ་ཀ(Cesarean Section)ན་ཀ་ཏ་ཏ་ས་ཏ་ང་ནས་མང་ལ་ཨ་ཁ་ས་ཏ་ཐ་ཁ་ཏ་ཐ་ལ་ཁ་ཏ་ཀ། ལ་ཀས་ཐ་ས་ཀ་ཡ་ཏ་ཀ་ལ་ཐ་ཐ་ནད་ཡང་། ས་ང་ན་ལ་ཏ་ཅ་ཨ་ཧ་ཏ་ར་ཏ་ཀ(Central Africa)ཀནས་ས་ཁ་ཐ་ཀས་ན་ཏ་ས་ཀ་ར་ལ་ཐ་ཁ་ལས་ས་ཀ་ཐ་ཤ།

ཁ་ས་ཐ་ཐ་མང་ལ་ཤ་ར་ཐ་ར་ནད་ཀཁ་ལ་ལ་ཅ་ཁ་ས་ཐ་ཐ་ལ་ཅ་ས་ཏ། ། ཤ ཡ་ཅ།||||

ལ་ཅ་ད་ཀ་ཡ། ས་ཀ་ར་ངས་ས་ཨ་ཡ་ཀ་ཀ་ཡ་ཏ་ནད་ཀཁ་ལ་ལ་ཅ།

(Vidradhi-nidāna)

ཁ།།ད་ནས་ས།ཀཏ་ས།ཨ་ལ་ཀ་ཀ།ཡ་ནད་གཞི་འ་ལ་འ་ཞ་ས་ཐ་ཐ་ཨདད་ཡར་ཐ།ཡ

ས།ཏ།

【１】ད་ནས་Vidradhi(ས།ཀཏ་ས།ཨ་ལ་ས་〈ཐ་ཏ།〉 = abscess)ཀ།ཡ་ནད་གཞི་ཐ་ཨདད་ཡར

ཐ།ཡ་ཡ།

【２】ལ།ཏ་ཡ་ས་ཐ་ཀ།ར་ཐ་འ་ཐ་ཆ་ས་ལ།ན་འ་ད་ས་ད་ན།ཟ་ན་ཏ་ར་ཀ། ཆ་འ་ར་ཀ་ཐ།ཏ་

ཐ་ས།ཀཏ་ག་ས་ལ།ད་ཀ།ཀ ཨ་ཀ་ཡ་ལ་ཡ་ཡ་འ་ཀ་ནས་ས་ལ ར་ཀ ས ཀ ཀ ཏ ཡ ཐ ད ཡ ས ས ལ ཐ

ས་ལ་ཀ་ས་ཐ ས ལ ཐ Vidradhi ཡ ས ཆ ན ཅ ཡ ཐ ཡ ཐ ཡ ཐ

།Sāṃnipātika Vidradhi|

【８】མདོ་གཏམ་ཆོ་གས| ཟུག་ངན་ཆོ་གས་(འཇ�sག་གཟུ་རུ་ཁ་ལས)| ཁ་བཏ་མདོ་གཏ
ངན་ཆོ་གས(དཀར་ས་ར་ས)འཇོག| ས་ཏ་ངམ་ཐོ་ནས| ཆ་ཤེད་གཟུགས་མ་མཉམ|
ལ་ངས་ཟག་མ་མཉམ|

།Āgantuja(གལ་ཏེ)Kṣataja Vidradhi|

【９】ཟས་མ་ཁ་ཐུ་བས་ཏ་ཡའ་ཁ་ར་ལའ་གནས་ས་ལ་ཡ་དཀ་ཡའ(གན་ནའམ
བཅོ་གཏ་ཡའ)དར་དཀ་ཆ་ར་ས་ང་། ར་ལ་ང་གི་ཁ་ཁ་ཅ་ར་ནས་ཁ་ཟ་ཁ་ཟ་ས་ཁ་ཉ་ནས
བས་ས་ཀར་ངས་ས་མཡ་གས་ས་ཀ་ཏ་ནི་Āgantuja Vidradhi་ས་ཏ་| Pittaja་ཁ་ཁ་ཚན་ཉ་དཀ
ཐ་ན| ཆ་ནད| ས་ཀ་ས| ས་ར་ཁ་ཐ་ཁ་ཐ་ཁ་ནས་ཐ་ན|

།Raktaja Vidradhi|

【１０—１１】མདོ་ཁ་ནས་ཁམ་ས་ར་ས་ཟ་ཁ| ལ་བ་ནས་ཁང་ཁ་ས་ཁ་ཟ་ཁ| ཆ་ནད་ས་ར་ཁ་ཟ་ཁ
ཁ་ཏ་ཐ་ད| Pittaja་ཁ་ཁ་ཚན་ཐ་ས་ཅད་ཐ་ཐ་ལ་ཏ་Raktaja Vidradhi་ཞ་ས་ཏ| ཨ
ཡ་ལ་Vidradhi་ལ་Sāṃnipātika་ན་ཁ་ཁ་ཁ་ལ་ས་ཞ་ས་ཏ་ལ|

།Antara-Vidradhi(ནང་ཁ་ས་ཀར་ངས)|

【１２—１３】ད་ནས་ནང་ཁ་Vidradhi་ཡ་ཁ་ཚན་ཏ་ཀད| ཟས་ལ་ཏ་ཁ་ཁ་ཐ་ཁ
ཏ་ཟ| ས་ཀ་ར་ཁ་ཁ་ཟ| ཁ་ཡ་ཀ་ཁ| ལ་ས་ས་ཏ་ཁ| ལ་ས་ཀ་ཡ་ཏ་ས་ཀ་ལ་ཏ
ཏ་ཀ| ཞ་ས་ཐ་ཁ་ས་ཀ་ཡ་ར་ཁ་ཁ་ནད་ཟ་ཏ་ཟ་ཁ་ལ་ཏ་ལ་ལ་ངམ་ཁ་ཏ་ནད་ཁ
ཁ་ཆ་ཁ་ཁ་ས་ཁ་ཁ་ས་ཀ་ཏ་ཁ|ས་ཁ|ས|ལ|ཁ|ཁ|ཁ

【１９—１４】གཙོ་ཆེ་རལ་བུ་གི་མགར་ནི་གནས། ལུས་ཀྱི་གནས། ཟུར་གནས། Kukṣi(གཤི་གི་
གི་ཁམ་ཏ)། Vṛkka(མཁལ་མ)གནས། མཆེན་གནས། ས་ཁྲི་ཐང་ནས། Kloma(ཀ་ལ་ཙུ་ང
〈བར་ཏ〉)གནས། མཆེ་ར་ཐང་ནས། ཐཱུ་ང་ཐང་ནས་ས་ལ་ས་ཀ་ཡ། ས་ཡ་ལ་ལ་ཚན་ཐ་ཟས་ཅ་ལ
Vidradhi་ཏང་ལ་ཚ་ང་ས། ཟག་ས་ཟག་ག་ལ་ཚན་ན་Āmapakvaiṣaṇīya(ས་ལ་ལ་ལ
ཐ་ཅ་ཐ་ལ་ཡ)ལས་ཤ་ས།

ཡ། ནན་ས་ལ་ས་ལ་ཐ་ཡ་ཐ་ཏ་ག་ལཚན།

【１５—１６】ཐ་ཐ་ནས་ལ་ས་ཀ་ས་ནས་ལ་ང་ཐ་ཀ། ལ་ཀ་ལ་ས་ཀ་ས་ན་ཐ་ཅ་ན་ཐ
ཅ་ང་། ལུ་ཐ་ནས་ལ་ན་ས་ཀ་ནས་ཐ་ཐ་ཅ་ལ་ཀ་ལ་ནས(Ātopa)ས་ཀ་ས། ཤ
ཤ་ཤ་ཤ་ཁ་ཟ་ཅ་ལ་ན་ནས་ལ་ཟ་ཅ་ཟ་ལ་ལ་ཤ་ར་ལ་ནས། Kukṣi་ལ་ན་ས་ཀ་ཏ་ར་ཀ་ཐ
ཟ་ཤ་ཆ། Vṛkka་ལ་ན་ཟ་ར་ཐ་ས་ཀ་ལ་ས། ཆ་ར་ལ་ཏ་ཐ་ཤ་ཐ་ལ་ན། ས་ཁྲི་ལ་ཤ
ཤ་ཟ་ར་ཟ་ཤ་ཁ་ལ་ལ་ས་ཤ(Graha)ཟ་ཤ། ཆ་ན་ལ་ས་ཀ་ལ་ཏ་ཐ་ཤ་ལ་ན། Kloma་ལ
ས་ཀ་ལ་ཤ་ཏ་ཐ།

ཡ། ལ་ཆ་ལ་ཆ་ན།

【１７—１８】ཤ་ནས(Marma)ལ་ལ་ལ་ལ་ས་ཀ་ས་ཡ་ལ་Vidradhi་ན་ཆ་ཆ་ང་ཟ་ཤ
ཟ་ཤ་ཤ་ང་ལ་ཤ་ས་ཏ་ཏ་ཤ། ལ་ཁ་ལ་ལ་ཁ་ཏ་ས་ཀ་ལ་ཁ་ཀ་ནས
ཟ་ན། ལ་ཁ་ལ་ལ་ཏ་ས་ཀ་ལ་ཡ་ན་ལ་ཤ་ཤ་ནས་ཟ་ན། ས་ཏ་ནས་ཟ་ན་ཐ་ན་ལ་ཤ་ན་ལ།
ས་ཁ་ལ་ལ་ཤ་ནས་ཟ་ན་ཐ་ན་ལ་ལ་ཤ་ཐ་ཏ་ལ་ལ། ས་ཁ་ལ། ལ་ཁ་ལ། ལ་ཁ་ཐ་ཤ་ལ
ཤ་ཏ་ཤ་ཤ་ནན་ལ་ཟ་ཤ་ཤ་ལ་ཤ་ཐ་ཆ་ལ་ཤ་ལ་ནན་ནན་ལ་ཤ
ཐ་ཆ་ལ་ཤ་ལ་ཤ་ཤ་ལ་ལ། ནན་ཏ་ཤ་ལ་ཤ་ཐ་ཆ་ལ་ལ་ཤ་ལ། ནན་ཏ་ཤ
ཐ་ཆ་ལ་ལ་ཤ་ལ་ལ་ལ་ལ

【２０—２１】ལ་ལ་ཤ་ཟ་ཐ་ལ་ཐ་ཏ་ལ་ཏ་ཏ་ལ་ཐ་ལ་ཤ་ལ་ལ་ལ་ལ
ཟ་ལ་ལ་ལ་ཟ་ཐ་ཏ་ལ་ཁ་ཏ་ཏ་ལ་ལ་ཟ་ལ་ལ་ལ་ལ ལ་ཏ་ཐ(Dāhajvara)ལ་ལ
ལ་ཏ་ལ་ཁ་ཐ་ཆ་ལ་ལ་ལ Raktaja Vidradhi་ཐ་ལ་ཐ་ཏ་ཐ། ཐ་ཏ་ཐ་ལ་ལ་ལ་ཐ་ཏ

མ་དཀར་ཀུ་Kukṣi་ལས་སྐྱ་བཏགས་ཁ་གསོ་ས་ཆེ་ཞུགས་བར་བྱང་། ས་ཆེ་ཞུགས་

མ་ཐོ་བ་ནས་Makkala་ཞེས། བདེ་ཕ་ཐ་གཅིག་གི་མ་ཐུ་ནས་ཟག་པར་ཅེས།

ཡ། Gulma་དང་Vidradhi་གཉིས་ཀྱི་ཁ་པར།

【２２—２３】Gulma་(ནང་ས་རྣ)་ཡང་ཟླ་མཚ�་ནས་ནད་གཞི་ལས་བྱང་མ་ད། ཅི་ལ་

ཕ་ཡི་རམ་ཟག་ཅང་Vidradhi་ནི་ཟག་ལམ་ཞེ་ནི།

【２４】Vidradhi་ལས་གནས་ཀྱི་ཤ་ཁ་གསལས་ལ་བར་ཏེ་ཏ་ས་རང་ལ་ས་ཀཡ་ར།

Gulma་ནི་གང་ལའང་མ་བར་ཏ་པར་ཁ་ང་ས་ཏ་ཀ་ཆུ་ལ་བ་ཞེ་ནས་ས་ཀ་ལ་

བར་གནས། དེ་ལ་ཕ་ཡི་རམ་ཟག། Vidradhi་ལ་ཤ་ཁ་གསལས་ལ་ད་པས་ཟག། Gulma་

ལ་ནི་ནད་གཞི་ཅམ་གཟ་ས་ས་ཀ་ཏ་ས་པས་མ་ཟག།

ཡ། གས་ཀ་ནེ་ས་ཀྱ་ར་གས།

【２５—２６】ས་ཆེ། ལ་ཀ། ལ་ཏ་བ་གས་ས་གང་ལ་ཟག་ཏ། ལ་ས་གང་ལ་ཏ་ཡ་ཅ་ཏ་ལ་

Tridoṣa་ར་གས། ར་ཀ(Majjā)ཟག་ཏ་ནི་གས་ད་ནི་ས། ནང་ག་ས་ཀ་ར་ས་ཟ་ལ

ནས་ཀ་ཡ་ཞ་ལ་ལ་ཞུ་ལ་ནས་ས་ཀ་ཏ་ར་ཀ་ལ་ལ་ཡང་ཞུ་ལ། ར་ཀ་ཟག་ལ་ཡང་ཤ་ར་ས

ས་ཏ་ལ་ཐ་ད་ས་ཀ་ཁ་ཕ་ར་ལ་ནས་ད་ཅ་ས་ཏ་ཀ་ཟ་ཞ་ལ་ལ་ས་ཅ་ཀ། ར་ས་ཅ་ལ

ནས་ཕ་ནི་ས་ཟ(dirt)ལ་ར་ལ་ལ་ཡ་ནི་ར་ང་ལ་ནར། ནཞ་ར་ས་ནི་ཞ་ལ་ཏ

ལ་ར་ས་ཆ་ལ་ད་ཀར་ག་ཏ་ལ་ཐ་ཞ་ག་ཐ་ད། ས་ཆ་ལ་ལ་ཀ་ལ་ཕ་ལ་ཁ

Asthighāta-Vidradhi(ར་ས་ས་ཀ་ར་ས་〈ཏ་ར་ག〉)ཞ་ས་ཏ་ཡ་ས་ཏ། ནད་ག་ས་ལ་ལ་ག་ས་ཏ

ཚ་ག་ཐ་ད།

ཞ་ས་ཏ་ཡ་ཏ་ས་ཀ་ར་ས་ཆ་ལ་ལ་ལ་ཀ་ལ་ཞ་ས་ཏ་ཡ་ཏ་ལ་ལ་ལ་ས་ཏ། ཉ

ཕ་ལ།||||

ལ་ལ་ཏ་ཅ་ཏ་ཕ། ཆ་ད་ཏ་ལ་ནད་གཞི་ལ་ལ།

(Visarpa-nidāna)

【１】དཀ་ནས་Visarpa(མ་དབལ) | Nāḍī(ས་བ་ཏ〈ཏར་ཀ〉 = sinus) | Stana-roga(ནུ་ནད)གས་ས་ག་ཡ་ནད་གཞི་ཏ་ཤ་ཤར་ཏ་ཡ་འ་ |

ཡ | Visarpa་ལ་ཁ་ཆ་ཅ་ཏ |

【２】ནད་གཞི་ར་ག་ཡ་ར་ཏ་འ་ར་ལ་ང་མ་ཁ་ཁ་ཏད་ག་ས་ས་ག་ཡ་ཁ་ཕ་ག་(Tvac) | ཀ | ཁ་ག་ལ་ཞ་ག་ནས་ནས་མ་ཡ་ར་ད་ས་ཐ་ཅ་ཏ་ཡ་ས་ཀ་ར་ང་(Śopha)ས་ཀ་ཡ་ཁ་ཞ་ཐ་ཡ་ང་ཏ་ཡ་ཆ་ནད་ཐ་ཅ་ | ས་ཀ་ར་ང་ད་ཁ་ལ་ལ་ཡ་ང་ས་ས་ཁ་ཡ་ཏ་ཤ་ར་ཏ་ཡ་ད | ཁ་ཡ་ཏ་ཤ་ཏ་ཡ་ད་ལ་ནས་ནས་མ་ང་Visarpa་ཞ་ས་ཏ་ཏ་ག(ས་ཁ་ཏ་ཞ་ས་ན་ཏ་ཤ་ཁ་ཞ་ཞ་ཁ་ཡ་ཏ་ཤ་ཏ་ད) |

ཡ | Vātaja Visarpa |

【３】ས་ཀ་ར་ང་ས་ར་ས་ལ་ཤ་ས་ཆ་ན | ནག་ས་ད་ག | ཡ་ནལ་ལ་ག་ནས་ཏ་ཟ་ག་ག་ཟ་ར | Vātaja་ཆ་ནད་ཀ་ཡ་ཁ་ཆ་ཅ་ཏ | ག་ནས་ལ་ལ་ཏ་ས་ཏ་ཤ་ཏ་ས་ཁ་ཤ་ས་ཏ་ཡ་ང་ན་ག་ས་ལ་ས་ཁ་ན་ང |

ཡ | Pittaja Kaphaja Types |

【ཅ—ཉ】Pittaja Visarpa་ན་ཁ་ཡ་ར་ད་ཁ་ཡ་ཏ | ཆ་ནད་ཤ་ས་ཆ | ས་ར | ཟ | ཟ | ཤ | ལ | ལ | ལ | ལ | ལ | ལ | ཁ | ནད | ནད | ནད

【๗】ནད་གསུམ་ཀ་ཤེས་ཏུ་འགྱུར་བའི་མཁན་པས་ཁ་ཏོན་ཐམས་ཅད་ལ་ནས་ལུས་ཀྱི་རླུ་(Vraṇa) [1] ལ་ཞུགས་ནས་ས་ཏོ་ཆེ་ལ་ལུགས་མདོ་གཏོ་ས(Śopha)ས་ཀཡ་ | ཚོ་ནད་ཤུགས་ཆ་ | ས་ར་ག| ཟག| ལ་བ་བ་ནག་མ་Kulattha་ས་ནོ་ཚད་མང་གི་ས་ཁ་ཡ་ཐ|

ཡ| འཆི་མཚན|

【๘】Vātaja Pittaja Kaphaja་གསུམ་ནི་གསོ་ནུ་ས| Sāṃnipātika་དང་Kṣataja་ནི་གསོ་མ་ནུ་ས| Vātaja Pittaja་ཀ་ལ་ཆ་མཚན་ནི་ས་ར་ཅ་ཤད་ཟ་ནི| ཀནད་(Marma)ལ་ཐ་ཀ་ནི་ཀ་ཡ་ཐ|

ཡ| Nāḍī-vraṇa(ས་ཏ་ཏ)|

【๙—๑๐】ཟག་ཅ་ས་ཀར་ཅ་ས་ཆ་ཡ་ཀ་ཤ་ས་ཀར་ཅ་ས་ཀ་ཅ་ས་ཁ་ས་ཟ་ཀ་ས་ནི་ཀ་ཀ་ཅ་ས་ཤ་ཡ་ར་ཅ་ཁ|

ར་ཆ་ཀ་ཀ་ས་ཀ་ནས་ཇ་ཀ་ཏ་ས་ཏ་ཞུ་ཀ| ས་ཀ་ར་ཅ་ནས་ལ་ཅ་ལ་ས་ཆ་ཡ་ཀ| ས་ཀ་ར་ཅ་ས| ད་ལ| Gati-vraṇa(ལ་ཀ་ཡ)ཞ་ས|

ནང་ད་ཀ་ཅ་ཅ་ས|

Nāḍī-vraṇa(ས་ཏ)ཞ་ས|

ཀ|

Vātaja Pittaja Kaphaja Tridoṣaja| Śalyaja(ད་ས|

ཡ| Vātaja Pittaja Kaphaja Types|

【๑๑—๑๓】Vātaja Nāḍī ནི ས ར ས ཅ ཁ ས ཏ| ཟ ཀ ནི ཅ ལ ཏ ཅ ཤ ཀ| ན ཏ ས ར ཆ| Pittaja ལ ས ཀ ས| ས ཡ ད ལ ཀ| ད ར ད| ཀ ཟ ར ཟ ཀ| ཐ ས ནས ཆ ནད| ས ར ས ད ཁ ཀ ཁ ཅ ས ཏ ཏ ཀ ས ར ཆ| Kaphaja ནི ས ར| ཟ| ཟ ཀ ཀ ཏ ད| ད ཀ ར ས ཐ ཀ ས ཤ ས ས ར ས ཏ ནུ ཏ ས ར ཆ|

ཡ| Dvandvaja Tridoṣaja Types|

【๑๒—๑๔】ནད ཀ ཀ ས ཡ ར ཅ ཅ ལ ནི Nāḍī ལ ཀ ཀ ས ཀ ལ ཅ ས ཆ ནད ཐ ནད ཅ ནི Dvandvaja [3] ཡ ནི| ཀ ས ནུ ས ཏ Vāta-pitta| Vāta-kapha| Pitta-kaphaja| ཀ ས ནུ ས ཀ ལ ཅ ས ཆ ནད ཐ ནད

ལ་ཚོ་ནད་སར་གྱི་བ། དབུ་གསར་མེན། ཁ་ས་ཀྱམ། ཐར་ཀཡལ་བཅས་ལ་དཔལ་ནི་Tridoṣaja་ཞེས་
བཟང་ས་ཏེ་འཆི་བའི་ས་རྒྱས་ཐལ་མའི་ནད་ལ་ཐང་བར་ཐལ།

ཡ། Śalyaja Nāḍī-Vraṇa།

【１６】ལུས་ཀཡི་ནང་ཞུགས་བའི་ས་མཡུགས(དང་ས་ཕ་ཡི་རལས་ཏེ་བཙོ་གར་ལས
ས་གས)ཀཡི་གནས་དེ་འི་ཕགས་ས་གས་གས། ས་ཐུ་བ་ས་ཀཡ་ཀ། རྩ་ཏ་ཏུ་ཟུ་ལ་ལ་དེ། ཀ་ལ་
ཐ་ར་ད་ས་ཡ་ར་ད་ཁ་ཀ་ཚོ་ས་ཐང་ཚ་ཐའ་ལ་ཐ་ཡ་ཐ་ཀ། Śalyaja་ཞེ་ས་ཏ།

ཡ། Stana-roga(ནུ་ནད)།

【１７—１８】ནུ་ནད་ལ་ལང་ལ་མའི་Nāḍī་ཐཞེ་ནི་ཀཡ་ར་ཀས་ལ་དེ། ར་ཀ་ལ་ལང་མཆོ་ངས།
ཐ་ས་ཀ་ཡ་ས་ཐའ་ཐ་ད་ད་ཀ་ད་ཀ་ཡ་ནི་ནུ་ས་ལ་ཐ་ར་ཙ་ཐ་ཀ་ལ་ལ་ཐ་ནད་ནུ་
ས་ས་ས་ཀ་ཡ། ཐ་ས་ཀ་ཡ་ས་ནས་ལ་ཅ་ས་ཐ་ཡ་ང་ཐ་ཐ་ད་ད་ཀ་ད་ལ་ར་ཙ་ད་ཀ་ལ
ལ་ད་ལ་ནུ་ས་ནད་ས་ཀ་ཡ་ས་ར་ད་ཡ་ལ།

ཡ། ཏ་ས།

【２０】ཞུ་ས་ཐའ་ཟས་ལས་ས་ཀ་ཡ་ས་ཐའ་ད་ལས་ས་ཐའ་ར་ཐ་ཚ་ད་ནི་ལ་ལ་ས་ཀ་ཆ་ནི་ད་
ར་ཀ་ཡ་ཞེ་ས་ཐ་ར་ཐ་ཐ་ལ་ཐ་ས་ཐ་ལ་ཟ་ནི་ས་ཐ་ནི་ས་ཐ་ས་ཐ་ས་ཏ་ས། ད་ར་ཏ་ས་ཞེ་ས་ཏ།

ཡ། ར་ཐ་ཐཞེ་ནི།

【２１—２２】ཏ་ས་ནི་ཁ་ཐ་ལ་ཏ་ར་ལ་ས་ས་ས་ཐ་ས་ཀ་ནས་ཀ་ཤ་ཐ་ས་ཐ་ཏ། ཐ་ལ་
ཐལ་ཐ་ཐ་ལ་ས་ར་ཀ་ཐ་ལ་ས་ཐ་ས་ཁ་ཏ་ས་ཀ་ཡ་ས་ལ་ཐ་ཟ་ནི་ཐ་ཁ་ནི་ཁ་ལ་ཐ་ཚ་ས་
ས་ཆ་ངས། ས་ཏ་ཐ་ར་ཙ་ཐ་ལ་ནི་ལ་ས་ཁ་ཏ་ཟ་ནི་ཐ་ཐཞེ་ནི་ཐ་ཐཞེ་ནི་ས་ཏ་ས་ཀ་ལ་ནི་ཁ
ས་ཟ་ནི། ཁ་ཐ་ད་ཐ་ཏ་ནི་ས་ཀ་ཀ།ཁ་ཀ་ཟ་ས་ཞེ་ཞ་ས་ཐ་ཏ་ས་ཀ་ལ་ཐ།

ཡ། ར་ཐ་ཐཞེ་ནི་ད་ཐ་ས་ཀ་ཡ་ནི་ཀ་ཡ་ཐ་ས་ཆ་ནི་ཀ།ད།

【２３】ར་ལ་ངཐ་ཀ་ས་ཀ་ཡ་ནི་ཐ་ས་ཀ་ཏ་ཟ་ར(bska ba)ཀ་ཡ་ར་ཙ་ནི་
ཆ་ཏ་ས་ཏ་ར་ད་ཐ་ཞ་ད། ས་ཁ་ཁ་ས་ཀ་ཡ་ནི་ཐ་ཐ་ས་ཀ་ཡ་ར་ཚ་ཞ་ཐ་ཆ་ཏ་ས་ཏ་ར་ས་ར

མདོ་གཏ[4]གི་མཚན་ཐོ་ན། བདག་ཀན་གཟི་ས་ཁ་ཤེ་ན་བ་ན་ཁ་ཐུ་ཁ་ཤེ་ར་ཏ་ཆུ་ནང་
བཟི་ངས། གསུ་ཀས་ས་ཁ་ཤེ་ན་བ་ན་མཚན་ཀུ་ན་ཐོ་ན། ཕཟི་ར་བར་ཏ་གཏ(Abhighāta)ལས
ཀཟང་ས་ཁ་ཤེ་ན།

【২৮】མཁ་ཁ་མ་ཆུ་དང་ས་ཀ་ཅ་གཏ་གི་ས་བས་ཏ་ས། ར་ཁ་མངར་ལ་ས་ཏ་ན་ས་ཁ་ཤེ་ན་ཁ
ས་བར་ཏ་ན་ཁ་ནི་ཐ་ཚང་ཁ་ལ་ཁ་ཡ་ཁ་ཐ་ལ།

【২৯】བ་ཏ་ས་ཏ་ཀ་ཟ་ཁ་ས་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ཤ་ཏ་ས་ཏ་ཁ་ཀང་ལ་ཏ་ཀ་ཟ་ར་ཀ་ཤ་ཏ་ཐས
ཁ་ཀས་ནས་ཀནས་ཀ་ཟ་ཁ་ཕ་ཏ་ཀ་ཤ་ཁ་ས་ཤ་ཁ་ནས(Stana-roga)ས་ཤ། Vidradhi
ར་ཆ་ས་ད་ཏ་ཀ་ལས Raktaja ས་ཀ་ཏ་ཀ་ལ་ཏ་ཁ་ལ་ཏ་ཀ་ལ་ས་ཤ། ཚན་ཁ་ཏ་ཕ་ཟ་ར
Vidradhi ད་ང་ཚ་ཆ་ངས།

ཁ་ས་ཐ་ཤ་ཐ་ས་ཏ་ད་ཐ་ལ་ནད་ཀ་ཁ་ཟ་ལ་ཏ་ཁ་ཐ་ཤ་ཐ་ཐ་ཟ་ལ་ས་ཏ། ། །

【３—４】Vātaja་ནི་ས།ར།ངས་(Śopha)གི་ས་ལ་ས།ཏ་ངེ་དུ་འཐ་ན་བཞི་ནས་ཐ་ན་
གཡ་ས་གཐ་ར་བ་བཞི་ན། གཉ་ས་ཆ་བཤད་བ་བཞི་ནི་ཐ་ཐ་ཁ་ཚ་ཡིག་ས།ཡ་ཁ་ | ས།ར།ནི་
ན་ནས་ཀ་ལད་ཡིག | ས།ར་མ་ | ལ།ང་ལ།ཏ་ར་ར་ང་ | ཀས་ན་ལ།ར།ཀ་ཀས་ལ་ད་ལ་ར་ལ་ཡ་ཡ་ཁ།ཡ| Pittaja
Granthi་ནི་ཚ་ཞ་ང་ས།ར་ཀ་ཐ་ཆ་ | ཀན་ས་ནང་ཐ་ཏ་ལ་ཏ་ཡ་ཀ་ཀ་ལ་ས་ཐ་ཐ།ལ་ཐ་ཐ་ཞ་ | ས།ར།ནི་ད་ལ་ར་ལ་ས་ར | ཀས་ན་ཤ་ནི་ཏ་ཚ་ཐ་ལ་ཁ་ལ|ར|ཡ| Kaphaja Granthi་ནི་
ལ་ཡ་ཀ་ཐ།ཡ།ར་ཅ|ལ| ཀ།ར་ | ཐ་ཀ་ཉ་ང་ | ཐ་ཆ་ | ར།ར་ལ།ཏ་ས།ར | ས།ཡ་ཐ་ཐ་ད|ལ་ཐ་ཏ|ར| ཀས་ན་ལ་ཐ|ཀ|ད|ལ|ཡ|ཁ|ཡ|ཁ|ཡ|ཁ

【１０】ཐ་ཆ་ཐ་ཟ།གཅ་ཅ། འགའ་ཞིག་རང་ལུགས་ཞིང་གཞན་ལ་རས་ཀྱི། ལུགས་ཀྱི་
གཅིག་ཡ།ན་རིང་། ཞག་བདུན་གཅིག་ལས་བ།ང་བའི་ཕ།ིར་གསོ་བར་ལ་ཚང་དགོ་ས།

ཡ། Arbuda།

【１１】ནད་གས།ོ་ཀའི་འགུ།ས་ཐམ་ཤ་ཁ།ག་ས།ལ་ནས་ལ།ས་ཀ།ི་ཡ།ལ་གང་ལ་
ས།ལ་ཐའ་ཤའ་མ།ེ་ག།ི་ཆ་ཐ། ཟ།ག་ཅ།ང་། ཟ།ེ།ས། གལ་ཚ་ས།ལ་བ་ནི་
Arbuda [3] ཞ་ས་ཐ། ས།ལ་ཐ་དལ། ཟག་བར་དགོ་ན། ར།ེ།ང་། ཨཁ།ིས། བད། ཤ། ཞག་ལས་
ཐ།ེ།ང་བའ་ཨཆ་ན་ནི་Granthi་དང་ཨཆ།ེ།ས།

ཡ། Raktārbuda།

【１２—１３】ར།ེ།ང་ས་ཁ།ས་ཀ།ི་ཁ།ན་ཀ།ི་ར།ོ་དང་ཁ།ག་ཤ་ན་ཏ།ེ་ཨ།ས་ནས་
ས།ར།ང་ཟ།ག་ཐ་ཤའ་ཨ།ེ།ག།ི་ཆ་ཐ་ཁ།ཐ་ནས་ཐ།ེ།ང་ཐ་ན་Raktārbuda་ཞ་ས་ཐ།
ས།ལ་ཐ་ཨ།ེ།ར། ཁ།ག་(ས།ལ་ཀ་ཅན)འཇ་ག་ཐ།ས་ན་ནད་པའ་ཨད་ག་ས།ལ་ས་ར་[4]། ཁ།ག་
ལས་ས།ལ་ཐ་ཐ།ས་ཁ་ས་ན།ས།

ཡ། Māṃsārbuda།

【１４】ཕ།ེ་ཐར།ེ་ག་ལས་ས།ལ་ཐ་ཐའ་ལ་ས།ལ་ས།ལ་ཐ་ས།ར།ང་ན་
Māṃsārbuda་ས།ེ་ར།ེ།ང་ལ་ཐ།ེ།ང་། ཨ།ེ་ས། ཟ།ག་ཨ་ཐ། ཨ་ཟ།ག། ར།ེ་ལ།ར་ས།ར། |
ག་ཨ་ཨ་ཐ། ཨད་ག་ཁ।ན་ཡ।ས་ཨ।ཆ।ང་ས། ཤ་ཟ।ས་ཨ।ང་ཐ।ེ।ར।ཨ।ལ।ས।ལ।ས।ཐ।ལ।ན।ག।ཁ।ང।
ཐ।ང।ས।ན।ག।ཨ।ཨ।ཐ।ལ।ན।ལ।

ཡ། ཇ।ཆ।ཨ।ཆ।ན।

【１５—１６】ག་ང་ག་ཁ।ག་ཨ।ལ।ན।ལ।(Vātaja་ཨ।ག।ལ)ན।ལ।ཀ।ཡ।ང।ཁ। Srota་ར।ཀ।ལ।ཁ।ང।ཁ।ང।
ལ।ཨ।ལ।ཁ।ན।ཀ।ཡ।ཆ।ལ।ཐ।ལ।ལ।ཐ।ཐ।ཡ।ལ।ཐ।ལ।ལ।ཐ।ལ।ལ।ཐ।ལ

གཉིས)ཞེས་བཟློག་ས་ལས་ནས།། Arbuda་གི་རིགས་གང་ཡིན་ཡང་ཞག་བདུན་ཆེ་ཞིང་ གལ་ཏེ་མེ་དང་སྲུ་བས་ན་མེ་ཟག།

ཡ།། Galagaṇḍa(ལྷ་བ)ཡི་མཚན་ཉིད།

【１７】རལ་ངར་བདེ་ཞག་གི་ས་མགྲེན་གཟི་རགས་ལ་(Manyā)གཉིས་ལ་ཞེ་གས་ནས་ མགྲེན་གཟི་ཡ་ལ་དེ་ས་ཀར་ཅས་ས་ཀཡ་ཏ་བ་ན་Galagaṇḍa་ཞེ་ས་བཟ།

ཡ།། ནད་གཞིར་གཟའ་ར་བའི་མཚན།

【１８—２０】Vātaja Galagaṇḍa་ལ་གཟ་ར་ཟ་གི། ས་ཏ་ང་ས་ཏ་ནས་ག་ནི་ར(Śirā)ཐ་ན། ས་མ་གི་མདོ་གི་ཐམ་ས་མ་གི་ནས། ས་ཀ་བས་ས་ཏ་གནས་ཀ་ཟ་ཞེ་ནས་ཇ་ཏ་ཆ་ར་ ས་ང་ལ་ཀ་ཁ་ས་ར་ཏ་ཁ་ཟ་ཟ་ཁ་ཟ།། ས་ཏ་ང་ས་ར།། ས་ཀཡ་ཏ་བ་དལ།། ཟག་དག་ཅ་ན།། ལ་ཀ་ ཁའི་ས་ཀ་ས།། ཁ་ལ་ར་ང་ངན།། Kaphaja Type་ནི་ས་ཀ་ར་ས་ཆ་ཏ།། ས་ར།། བར་ཏ་ན།། ག་ར་ང་།། དགར།། ཟ་ཏ་ཅ་ང་།། ཟ་བཟ་ད་མ་ནི།། ས་ཀཡ་ཏ་བ་དལ།། ཟག་དག་ཅ་ན།། ཁར་མང་ར་ག་ཡ་ཏ་ར་།། ཁ་ཁ་ ལ་ཀ་ཁ་ར་བད་ཀན་ག་ཡ་ས་བ་ཡ་ཅ་ཁ་ལ་ཏ།།

ཡ།། Medaja Type།

【２１】ཁ་ཏ་ས་ཉ་ན(ལ་ཏ)ས་ཀཡ་ཁ་ལ།། ད་ར་ང་ན།། ཟ་ཆ་ཏ།། ཟ་ཏ་ས་ཏ།། ཁ་ཞ་ཁ་ཟ ཐ་ཁ(ཀ་ཐ)ལ་ཏ་ཁ་ཁ་ལ་ས་ཁ་ཁ་ལ་ཡ་ཏ།། ས་ཏ་ད་ཇ་ཏ་ཟ་ལ་ཁ།། ཤ་ས་ཀཡ་ཏ་ཟ་ད་བ་ཞ་ ཁ་ཇ་ཏ་ཡ་ང་ས་ཀ་ཡ་ར།། ག་ང་ང་ལ་ས་ཆ་ཁ་ཀ་ལ་ཏ་ར།། ལ་ཀ་ཁ་ར་ས་ཀ་ར་ས་ཀ་ད་ར་ཏ་ག་ཏ་ཏ་ ཐ་ནི།།

ཡ།། ལ་ཆ་ས་ཚན།

【２２】ད་ཐ་ཁ་ཐ་ཐ་ས་ནི།། ལ་ས་ཉ་ན་ཤ་ར།། ཞན།། ཟ་ས་ས་ཏ་ད་ལ།། ས་ཀ་ད་ཟ་ད།། ལ་ར་ག་ཅ་ག་ ལ་ས་ལ་ཏ་ག་ཡ་ན་ས་ཁ་ན་ཡ་ས་ཐ་ཐ་ཏ་ང་ཐ་ཐ་ཡ།།

ཡ།། ཚ་ག་ས་ས་ཅ་ད་ཡ།།

【２３】ལྷ་གོ་མའི་ཡུལ་དུ་ས་ཀཡ་ཡ་བའི་མཛེ་ས་ཆུ་ངར་ཆ་བ་མཚན་མའི་ས་རྒྱུ་ཆེ་གས་ཆ་ལ་རར་མར་འཕ་ཡང་བ་ནི་Galagaṇḍa་ཞེ་ས་བ།

ཞེ་ས་ཐ་ཡ་ཐ་མཛེ་ར་ས་ཀར་ན་ལ་གོ་ནད་གཞི་འི་ལ་འུ་ཞེ་ས་ཐ་ཡ་ཐའི་ལ་འུ་ས་ཏེ། །།

པའོ།།།

ལ་འུ་ཐཙུ་གཉིས་པ། ས་ཀར་ན་ས་ཀཡ་ནད་གཞི་འི་ལ་འུ།

(Vṛddhi-Upadaṃśa-nidāna)

ཅ། །ད་ནས་ས་ཀར་ན་ས་ཀཡ་ནད་གཞི་འི་ལ་འུ་ཞེ་ས་ཐ་ཡ་ཐ་ཐཤད་པར་ཐ་ཡ་ས་ཏེ།

【１】ད་ནས་Vṛddhi(ས་ཀར་ན་ས་ཀཡ་)། Upadaṃśa(མཚན་མའི་ནད)། Ślīpada(ག་ལ་གི་ཞབས་〈ཐར་ཏ〉 = elephantiasis)གས་ལ་ག་ཡ་ནད་གཞི་ཐཤད་པར་ཐ་ཡ་འོ།

ཡ། དཐ་ཡ་ཐ།

【２】Vṛddhi་ལ་ཐད་ན་ས་ཏེ།
· Vātaja-vṛddhi
· Pittaja-vṛddhi
· Kaphaja-vṛddhi
· Raktaja-vṛddhi
· Medaja-vṛddhi
· Mūtraja-vṛddhi
· Antra-vṛddhi

Mūtraja(གཙ་ན)་དང་Antra(ག་ར་ལ)་གཉ་ན་ར་ལ་ངར་ལས་ཐ་ཡ་ངར་ཐ་ཡ་ནི་ཡང་ཞ་ལ་ས་ཡ་ལ་ག་ཡ་ནི་ལ་ལ་ཐ་ཏ་ལ།

ཡ། མཚན་ཉ་ད་ནང་ས་ཏ་ལ་ཏ་ས།

【３—ཅ】ས་ལ་ད་ཀ་ཡ་ནས་ས་ལ་ནས་ཐ་ལ་ནས་ཐ་ལ་ནད་ཀ་ཞ་ལ་ཡ་ཡ་ལ་ཚ་ན་ཀ་ཡ་ལ་ས་ཐ(Dhamanī)ལ་ཞ་ལ་ནས་Phalakośa(ལ་ལ་ལ)ལ་ས་ཀ་ར་ལ་ཐ་ཞ་ཐ་ཐ་ནི་Vṛddhi

ཞ་ས་བ།། ལྷང་། མཚན་ས།ང་། མཚན་མ། ས་ཀ་པ་ལ་ཟ།ག། རལ།ང་བཀག། མཚན་ས།ང་ས་ཀར་ས་ན་ས་ང་ལ།ས།

ཡ། ནད་གཞ་ར་གཡ།ར་བའ་ར་གས།

【ཅ】Vātaja Vṛddhi་ན་་མཚན་ས།ང་ར་ལ།ང་ལ་ར་ཐ་ལ།ར་ས་ཀར་ས། ས།ཁ་ང་ས་ར་མ་། ར་ཐ་ཡ།་མ་ན་ཡར་Vātaja་ཟ།ག་ས་ཆ་ཚ་ཐས། Pittaja Vṛddhi་ན་Audumvara་ཐ་ག་ས།ན་ཁད་ག་ཏ།ག་ཐ།ར། ཆ་ནད་ས་ར་ག། ད་ར་ད་ཆ་། ཁ་ཡ།ར་ས་ཀ་ཡ་ས་ཡ།ར་ཟག། Kaphaja་ན་ས་ར་ག་ར་ང་། ཟ།ག་ཅ།ང་། ཟ་ཆ་། Raktaja་ན་ལ་ཐ་ནད་ག་ག་ས་ཁ་ཐ་ཤ་ང་ཚ་ནད་ག་ཞ་ན Pittaja་དང་ཚ།ང་ས། Medaja་ན་Tāla་ཤ་ང་ཐ་ག་ས།ན་ཐ་ལ།ར། ཁ་ན། ཚ་ས། ཟ།ག་ཅ།ང་། ཟ་ཆ་། Mūtraja(hydrocele)ན་ག་ཅ་ན་ཐ་ཀ་ལ་ཐ།ང་། ས།ཁ་ང་ཁ་ན། ཆ།ས།ཁ་ལ།ར་ག་ཅ་ན། ཚ་ས།ང་ན། ས།ང་ང་ས།ར་ས།

ཡ། Antra-vṛddhi(ཀ་ར་ཁ་ས།ར་ན)།

【ཆ】ལ།ད་ཐ་ཏ་ག་ས། ས།ཁ་ཐ་ཆ་ད་ང་ས།ར་ཁ་ས། ལ།ས་ས།ཐ་ང་ཆ་། ཤ་ང་ན་ལ་ལ།ཁ།ང་ཐ་ས་ལ་ས་ག་ན་ས་ཀ།ཡ་ར།ལ།ང་ཤ་ན་ཏ་ལ།ཁ།ལ་ཐ་ཁ।ར།ཡ་ཐ་ཡ་ཤ་ས་ཁ་ཤ་ཅ་ལ་ཐ་ཅ।ལ་ཏ।ལ་ཐ।ལ་ཐ।ལ་ཤ་ས་ཁ་ལ་ཐ।ལ་ཏ।ལ་ Antra-vṛddhi་ཞ་ས་ཐ།ལ། ས།ར་ཁ་ཐ་ཟ।ལ་ག་ན་ཁ་ཚ་ན་ས།ང་ད।ལ་ཁ་ཐ।ལ། ཁ་ཚ་ན་ས།ང་ཤ་ན་ཏ।ལ་ཐ।ལ་ཏ।ལ।ལ।ལ

གནས་ཀ།ི་ནད་ཅན། གནས་རང་བཙོ་གོ་མ། ཡང་ན་མཚན་མ་མ།ི་ནང་གནས་གཞན་(vi-yoni)ས་ས།ོ་ཏ་ཡ། ས་ན་ས་ཁ་ཀ་ཟ། ས་ཁ་ཟ་ཀ། དུ་ཀ་ཀ།ི་ར་ཀ། Śuka་ཞ་ཐ།ོ་ཐའ།ི་ས།ོ་ཐ།ི་ཐ་ཡ།ི་ས།ོ་ཐ།ི་ཐ་ཡ།ི་ཏ་ཡ། ར་ཏ་ཀ།ི་ཐ་ཡ། ཕ།ི་ཐ་ས་ཁ།ི་ཏ། ཀ་ནས་ཐ་ཡ།ི་ཐ་ཀ།ི་ཐ། ཕ།ི་ཐ་ས་ཁ།ི་ཏ། ཀ་ནས་ཀ་ཐ།ི་ས། ས།ི་ཐ།ི་ནས་ཀ་ནས་ཀ་ཐ།ི་ས། ཁ།ི་ཐ་ཀ་ནས་ཀ།ི་ཐ། ལ།ི་ས་ཀ་ནོ།ི་ཐ།ི་ཐ། Upadaṃśa་ས།ི་ཏ། | Vātaja| Pittaja| Kaphaja| Tridoṣaja| Raktaja| ཀ།ི་ར།ི་ཀ་ལ།ི་ཡ།ི་ཏ|

ཡ| ར།ི་ཀ་ས།ི་ས།ི་ཧ།ི་ཐ་ཚ|

【๒—๑๓】Vātaja་ན།ི་ཐ་ཚ་ཐ།ི་ས།ི| ཡ་ཀ་ཀ| ཆ།ི་ར་ཐ།ི་ཏ| ས།ི་ར|ི| Vātaja་ཟ།ི་ཀ་ས།ི་ཆ།ི་ཀ| Pittaja་ན།ི་ཐ།ི་ཀ་ནས་ཆ་ནད| ཐ་ཚ་ཐ།ི་ས།ི་ཐ།ི་ཐ།ི་ཐ།ི་ཐ|ི Indian fig(ཡ།ི་ཀ)ཀ།ི་ཐ།ི་ཀ།ི་ཐ།ི(ཏ་ཐ་ས།ི)ཏ།ི་ཀ།ི་ར| ས།ི་ཀ་ཐ།ི་ཐ།ི|ི ཟ་ཀ་ཐ།ི| Pittaja་ཟ།ི་ཀ།ི་ཆ།ི| Kaphaja་ན།ི་ཐ་ཚ་ཐ།ི་ས།ི|ི ཟ|ི| Kaphaja་ཟ།ི| Raktaja་ན།ི་ཐ་ཚ་ནས|ི|ི ཀ|ི|ི ཆ|ི| ལ|ི|ི ཐ|ི|ི ཆ|ི| ཆ|ི| ནད| ས|ི|ི ས|ི(Śoṣa)| ས|ི|ི ཐ|ི|ི ཐ|ི|ི ཐ|ི|ི ཆ|ི|ི ཀ|ི|ི ཡ|ི|ི ཐ|ི|ི ཐ|ི|ི ཐ

ནི་གནས་དཀར་མཛེ་ས། ཟུ་གཅ་ཆུ་ང། ལ།ོ་ད། Granthi་ཆ་ཁ་ཞི་ང་མཛེ་ར་ཕ།ན་མང་གི་ས་ཁ།ཐ།

ཡ| འཆ་ི་མཚོན|

【１７】ལ་ོ་གཅ་ིག་ལ།ག་ཡ| ས།ཀ།ང་ས་ཤ་ི་ཏ།ུ་ཆ་ཀ|ཐ| ཟག| ག།ོ་ག་མ་ཁང་ག་ི་མག་ོ་ ལ།ང་ི་ས།ཀ།ན་ས།ཀ།ཡ་ཀ|ཐ་ན་ི་ག|ས་ོ་མ་ི་ན|ས་ས|ུ་ཐ|ལ|

ཡ| ད|ན་ག|ས་ོ་ང་ི་ཚ་ི|ས་ས|ུ་ཐ|ཆ|ད|

【１８—１９】ར་ི|ས་ག|ས|ུ་ཀ|ལ|ད|ཀ|ན|ཆ་ཀ|ན|ལ།ོ|ད|ད|ང|ཆ་ཀ|ར|ས།ཀ།ཡ|ཐ|ད|ད| ས|ི|ན|ན|ག།ཡ|ི|ས|ི|ན|ས|ཧ|ང|ི|ར| ཡ|ལ|ལ|ཆ|ར|ཆ|ུ|ར|ཀ|ང|ི|ད|ཀ|ི|ཏ|ུ|ས|ང|ད|ལ|ོ|ཐ|ས|ཆ|ད|ད|ུ|ཐ|ར|ལ|ན|ག|ན|ས|ཧ|ང|ི|ཡ|ལ|ས|ུ|ན|ད|ང|ི|ས|ཀ|ཡ|ི|ས|ལ|

【２０】ས|ང|ི|ལ|ག|ར|ཀ|ང|ལ|ཅ|ས|ཀ|ཡ|ི|ཡ|ང|ས|ཀ|ཐ|ས|ུ|ར|ཆ| ས|ཆ| ས|ཆ|ུ| ས|ི|ག|ི|ཡ|ལ|ལ|ཡ|ང|ས|ཀ|ཡ|ི|ང|ི|ཁ|ི|ག|ཟ|ག|ས|

ཁ|ས|ཐ|ཡ|ཐ|ས|ཀ|ར|ས|ཀ|ཡ|ི|ན|ད|ག|ཁ|ང|ི|ལ|ི|ང|ི|ཁ|ི|ས|ཐ|ཡ|ཐ|ང|ི|ལ|ི|ང|ི|ས|ཏ|ི| ། ། །

Kunakha | Anuśayī | Vidārikā | Śarkarā-arbuda | Pāma | Vicarcikā | Rakasā | Pādadārikā | Kadara | Alasa | Indralupta | Dāruṇaka | Aruṃṣikā | Palita | Māsūrikā | Yauvana-piḍakā | Padminī-kaṇṭaka | Jatumaṇi | Māṣaka | Carmakīla | Tila-kālaka | Nyaccha | Vyaṅga | Parivartikā | Avapāṭikā | Niruddha-prakāśa | Niruddha-guda | Ahipūtana | Vṛṣaṇa-kacchū | Guda-bhraṃśa [1] ཞེ་ས་ས་ |

ཡ | ཚ་གས་ས་ཁ་ཅ་ད་པ |

【３—６】Ajagallikā་ནི་མཿ་ར་ཕ་ན་ས་ན་མའི་གཟུགས་མཿ་ས་དུ་ལ་ཏ་ཟ་ཁ་ཀ་ད |

གནས་པགས་དང་མད་གོ་མཆུ་ངས | ཅད་ར་ལྷ་ང་ལས་ས་ཏ་ཐ་ཡི་པ་ལ་ཆ་ར་ས་ཀ་ཡ་[2] |

Yavaprakṣyā་ནི་མཿ་ར་ནས་ཀ་ཡི་གཟུགས་ས་ཤ་ལ་ཞ་ལས | ར་ལྷ་ང་ཅད་ལས |

Andhālajī་ནི་མཿ་ར་མཐ་ཀ་ཐ་ཏ་ས་ཏ་མ་ཟ་ལ་མ་ཞི་ང་ར་ཁ་ཀ་ཅ་ཆ་འཇ |

ར་ལྷ་ང་ཅད་ལས |

Vivṛtā་ནི་མཿ་ར་ས་ཆ་ཅའ་ད་ཅ་ཡ་(fig)ཅད་ཀ | ས་ཏ་ལ་ཅ | ཟ་ལ་ས | ས་ར་ཀ་མ་ཏ

ཅཟ་ད | ཨ་ར་ཤ་ལས |

ཡ | Kacchapikā |

【９—１】Kacchapikā་ནི་མཿ་ར་ས་ཐ་ལ་ཏ་ཀ་ད་ར་ལ་ཀ་ཏ་ས་ཀ་ཡ་ཏ་ས་ཏ་ལ

ཀ་ཡ་ཀ་ཟ་ལ་ལ་ཏ | ཅད་ར་ལྷ་ང་ལས |

Valmīka་ནི་མཿ་ར(Granthi)ས་ར་ཆ་ས་ཀ་ཡ་ཟ་ཁ་ཞ་ལ | ལ་ཀ་ཐ་ལ | ཚ་ཀ | ཨ་ནི | ཀ་ཆ་ཀ་ལ་ཏ་ས་ཏ་ཁ་ཏ་ཀ་ཁ་ང་ཀ་ཁ་ཀ་ཁ་ང་ཀ་ཀ་ཟ་ལ་ལ་ཏ་ཅ་ས་ཀ་ཡ་ཞ་ང་ཅ

ཇ་ཏ་ཆ་ཏ་ལ་ཆ་ང | ཀ་ནས་ད་ཁ་ལ་ཐ་ཁ་ཏ་ལ་ཀ་ཟ | ས་ར་ཀ | ཟ | ར་ཁ་ཀ་ཁ་ཏ་ཁ་ཏ་ཁ

ལ་ད་ཕ་ཏ་ར་ཆ་ས་ཀ་ཡ | ཅད་ཁ་ཤ་ར་ལ་ང་ཀ་ས་ལ་ལ |

ཡ | Indravṛddhā |

【𑖬—𑖭𑖮】Indravṛddhā(Piḍakā)

Pānasikā Kumuda

Pāṣāṇa-gardabha

Jala-gardabha [3]

Kakṣā(Sphoṭa)

Visphoṭaka

Agnirohiṇī [4] (Kakṣā) [5]

𑖯| Cippa|

【𑖭𑖮—𑖭𑖬】Cippa Upanakha Kṣata-roga

Kunakha Kulīna

Anuśayī

Vidārikā ནི་མཆན་ཁ་ངང་མ་ཤཱན་ལ་ས་རར་ཐ་ལ་ས་མ་ས་གི་མདོ་གི Vidārikanda(ས་ཀོ་གི་གཐ་གས)ལ་བ་ས་ཀཡ་ | ནད་གས་མ་ཀ་ལས་ས་ས་འི་མཆན་ཐ་ནི |

ཡ | Śarkarārbuda |

【２０—２１】རལ་ང་བད་གཉིས་ཀཡ་ས་ཤ | ར་ཚ (Śirā) | ར་ཀཡ་ས་པ (Snāyu) | ཞག་ལ་ཞ་གས་ནས་མཛ་ར་ས་ཀར་ན (Granthi)ས་ཀཡ་ཞ་ཞི་ང་གས་ན་ས་བར་ང | ས་ཆ་མ | Vasa ལ་ཏ་འི་ཁ་ཁ་ཁ་ཁ | ཐ་ཆ་ཅ་ཁ་ས་ར་ལ་ང་འཁ་ར་ལ་ཞ་ནས་ཤ་ས་ཀ་ཁ་ཁ (Śarkarā)ས་ང་ས་ཀཡ་ཅ་ནི Śarkarārbuda ཞ་ས་ཁ | ར་ཚ ནས་ས་ད་ག་ས་ཆ་ཁ་ནས་ཀ་ཡ་ཏ་ང་ན་ཀ་ཡ་ཏ་ཁ | ས་ཀ་ཁ་ས་ཁ་ཤ | ཤ | Pāma | Vicarcikā | Rakasā ཀ་ས་ནི་ཤ་ཐ་ཁ (ལ་ཏ་ལ་ཏ)ལ་ཁ་ཤ | ཐ | Pādadārikā |

【２２—２４】ཞ་ཁ་ཀ་ཡ་ལ་ས་ཤ ད་ཤ་ང་ཁ་ཏ་ཤ་ཏ་ཞ་ཁ་ཤ ཤ ནས་ཀ་ནས ད་ཏ་ར་ལ་ང་ལ་ར ནས་ཏ་ཞ་ཁ་ལ་ཀ ནས (Dārī)ཐ ཀ་ཡ ད་ཟ་ས་ཀཡ་ཅ་ནི Pādadārikā |

Kadara ནི་ཤ ར་ཐ ཀ་ཆ་ས ར་ཁ ཤ ར ཐ ཡ ང ས ར ཅ ཀ (Kola)ཡ ཀ ཐ ལ ཁ ར | ཞ ཁ ས ཐ ལ ལ ཆ ར ཤ ཅ ཁ ཐ ཡ ཀ ནས ཀ ནས ཀ ཡ ནད ཀ ཞ ཀ ཁ ཀ ཞ ཀ ས ཀ ཡ ན ཁ ལ ཁ ཡ ང ཏ | ཐ ཀ ཡ ད |

Alasa ནི ས ར ཤ ཤ ཁ ཐ ར ཀ ཡ ཏ ཀ ནས ས ད ཀ ཀ ཡ ཤ ཁ ཐ ར ཀ ཡ ན ཀ ཡ ས ཐ ཀ | ས ར ཀ | ཐ | ཐ ཀ ཡ ད ཟ ས ཀ ཡ | |

ཡ | Indralupta(ས ཀ ར ལ ཏ ང ཏ) |

【２৬—３３】ར།ལ།ང་མགར།ས་གཉ།ས་ས།གར།ལ།ར་ཚ་ཐར་ཞ།གས་ནས་ས།གར་དལ་བ།ར་ལ།ཏ།ང་།

ཁར་གང་བད་གཉ།ས་ས།གར་བ།ལ།ནང་ས།མ་ནས་ས།གར་གསར་ས།ཀཡ་ཀ།ན།ས་ཡར་བ།ཡ་ཏ་ཡ་

ན།Indralupta [5] ཞ་ས་ཐ།ཡ། Ruja ཞ་ས་ས་ Khalitya(ས།ཀར་མ་ཏ)ཞ་ས་ཀ།ཡ་ང་ཐ།ཡ།

Dāruṇaka ན།ས།ཟ།ལ།ང་ས།ཀར།ལ།གནས་ས་ར་ས།ཀ་ཟ་ཐ་ཆ་ | ཐད་ར།ལ།ང་ལས།

Aruṃṣikā ན།ས།ཀར་ས།ཆ་ད་ལ(ས་ར།ན་ཐ།ལ་ང་ཁ་ཁ་ཐ།ཀ།ཐ་ཐ།ཀ།ཐ་ཐ।ཀ)ར།ཁ་ཐ་ལ་ཐ་ཐ।ལ।ར।ཁ।ཐ।ས।ཀ।ཐ।ཐ।ཐ

Nyaccha་ནི་ལྟ་ནས་ཁ་ཡ་ཁམས་ཁ་ཟུག་མ་དང་ཟླ་མ་དཀར་རམ་ས་ལ་ག(Śyāva)གནས་ཅོམ་ལ་ གནས་བའོ།

Carmakīla་ནི་གཞང་འབར་ལ་ཁ་ལ་ལ་ཁ་ལ(ལ་ཁ་གཉིས་པ)ལས་ཕན་ཟིན།

Vyaṅga་ནི་ཁ་ཅ་ལ་ལ་ས་ཐ་ཅ་མང་ཐས་རླ་ང་འཁ་ལ་ག་ནས་མཁ་ཤ་ཡས་ཁ་ཡ་ ས་ཏ་གད་ང་ལ་གླ་ཅ་ད་ད་ས་ཏ་ང་ས་ཟ་ཟླ་མ་ཟ་ཁ་ས་ལ་ག་མད་ག་ག་ཁ་ཚན་ ས་ཀ་ཡ་ཅ་ནི་Vyaṅga [8] ཞ་ས་ཐ་ཡ་འ།

ཡ། Parivartikā།

【३९】ཁ་ཐ་ཐ་ཡ་ཏ་ར་ལ་ང་(Vyāna)་ལ་ལ་ས་ཐས་ཀ་ཏ་ཆ་ཐ། གན་ན། ཤ་ཡ་ངར་ཐ་ར་ཡ་ གས་ཀ་ཀ་ཡ་ཤ་ལ་ཁ་ལ་ནས་ཁ་ཚ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ Parivartikā(ཁ་ཚ་ཁ་ཐ་ཟླ་ག)ཞ་ས་ཐ། ཟ་ག། ས་ར་ག། ས་ཀ་ཐ་ས་ཏ་ཟ་ག། ཁ་ད་ས་ར་ཟ་ ཆ་ཏ་ཐ་ད་ཀ་ནས་ཆ་ |

ཡ། Avapāṭikā।

【८०—८१】ཁ་ས་ཁ་ནི་ཐ་ལ་ཐ་ཏ་ལ་ཁ་ལ་ནས་ད་ག་ཁ་ལ་ཐ་ད་ད་ཁ་ཏ་ལ་ཤ་ནས་ཀ་ཡ་ས་ ཐ་ཡ་ད། ར་ང་ག་ས་ཐ་ཚ་ནས། ནས་ན། ཐ་ར་ག། ཁ་ཏ་ཐ་ཐ། ཡ་ནས་ཤ་ནས་ཀ་ཡ་ས་ཐ་ཚ་ནས་ ས་ག་ནས་ཀ་ཡ་ས་ཁ་ནས་ཁ་ལ་ཡ་ནས་ཤ་ཡ་ས་ལ་ག་ནས་ནས་ཁ་ལ་ Avapāṭikā(paraphymosis)ཞ་ས་ཐ་ཡ།

Niruddha-prakāśa་ནི་ར་ལ་ང་ག་ས་ཁ་ནས་ཡ་ནས་ཁ་ལ་ཁ་ལ་ག་ཁ་ཡ་ནས་ནས་ ཐ་ནས། ཤ་ཡ་ཏ་ཐ་ནས་ནས་ཚ་ནས་ས་ཏ་ཟ་ག་ཐ་ཆ་ས། ཡ་ང་ས་ཐ་ནས་ནས་ཚ་ནས་ཆ་ད། ཡ་ནས་ས་ཏ་ནས་ ཐ་ར་ཁ་ཆ་ས་ར་ཟ་ག། Niruddha-prakāśa་ཞ་ས་ཐ་ཡ། ར་ལ་ང་ལ་ས།

ཡ། Niruddha-guda(ནས་ང་ཐ་ནས)।

【๒๨—๒๫】ཐུར་ས་ལ་རལ་ངོ་གི་ས་གཤང་ས།ལ་ཅགག་ཅས་གཞང་གནས་ཀུ་ཞུགས་ནས་ལས་ཅས།ས་ཏ་གཤང་ཅ་ཤི་ན་ཏུ་དགའ་ཅ་ནི་Niruddha-guda་ཞེ་ས་བ། གས་ཅར་ཤི་ན་ཏུ་དགའ།

Ahipūtana་ནི་བ།ས་པའ་གཞང་གནས་གཙང་མ་མ་གཤ་འ་གཅ་ནི། ར།ངལ། གཤང་ཐ།གས་ནས་གཡའ་ཅཞ་ནི་ག།ས།ཁ་ར་ས།ལ་། ཁ།ག་ཅད་ལས་ཅ།ངོ་ས།ཁ་ར་ས།ངོ་ད་ཀ་ག་ནོ་ས།ཁ་ར་ལ།ར་ག།ངོ་ར་ཅ་ཤ་ཅས་ར།ོ་ག་འཁ་ག། ར།ས་(Vraṇa)ཁ།ཅ་ཞ་ང་ཐ་ཐ།ཅ་ས་ནི་ལ་ས་ནོ་ང་ཅ་ནི་Ahipūtana།

Vṛṣaṇa-kacchū་ནི་ས་ཆ་ནས་ཅ།ང་ཅག།ར་ངོ་ས་ནི་ཅའ་ནི་ས།ར་ངོ་ལ་ག།ས་ཅར།ལ་ནས་ཐ། ཅ་ཤ་ཅས་ར།ོ་ག་ས་འ་ནི་ས།ཁ་ར་ས།ལ་ཀ། Vṛṣaṇa-kacchū་ཞེ་ས་ཅ། ཅད་ཁ།ག་ལས།

Guda-bhraṃśa་ནི་ཞན་ཞ་ང་ས།ར།ངས་ཅའ་ནི་ལ་ག་ང་ས།ལ་ཞ་ང་ག་ཤ་ས།ར།ོ་ག་ག་ས(ག་ཤ་ནད་ལ།ར)གཞ་ཤ།ར་ཐ་ནོ་ཅ་ཡ་ནི།

ཞ་ས་ཅ།ཅ་ནད་ཤ།ན་ཆ་ག་ས་ཀ།ཅ་ནད་གཞ་འ་ལ་འ།ངོ་ཞ་ས་ཅ།ཅ་ནའ་ལ་འ།ངོ་ས།ཏ། ། ། ཅའ།། ། ।

ལ་འ།ངོ་ཅ།ངོ་ཅཞ་ཅ།ཞ།

(Śūkadoṣa-nidāna)

ཀ། ।ད་ནས་ཤ་ཅ་ནད་གཞ་འ་ལ་འ།ངོ་ཞ་ས་ཅ།ཅ་ཅ་ཤད་ཅར་ཅ།ཅ་ས།ཏ། ।

【๑】ད་ནས་Śūkadoṣa(ཤ་ཅ་ནད་ས།ཏ་Śuka་ཞ་ས་ཅ།ཅ་ནའ་ཆ།ལ་ས།ར་ནི་ཅ།ལ་ས།ཡ།ངོ་ཅ།ཅ་ནི།ག་ནས་ཆ་ནས་ཆ་ཅ་ས།ཁ་ད་ཅ་ལ་ཁ་ས།ཡ་ད་ལས་ཅ།ངོ་ཅ་ནད)ལ་ནད་ག་ཞ་ཅ་ཤ་ར་ཅ།ལ་ཁ།

ཅ།ལ་ག།ར་ས་ས་ནི་ཅ་ནའ་ས་ས།ས།ནད་ག།ཆ་ག་ཅ་ཞ་ནི་ས་ནི་ཤ་Śuka་ཅ།ཅ།ག་ནས་ཆ་ནས་ཆ་ཅ་ས།ཁ་ད་ས།ལ་ད་ས།ཡ་ད་ནི་ཆ་ནའ་ཆ་ཅ།ཅ་ནད་ཅ་ཅ་ར།ངོ་ས།ཁ་ད་ཀ।

ཡ། དབ།ཏ།

【２】ལ་གཏམ།ཡ་ད་ལམ་ཐ།ང་བའི་ནད་ནི།

Sarṣapikā | Aṣṭhīlikā | Grathita | Kumbhikā | Alajī | Mṛditā | Sammūḍha-piḍakā | Avamantha | Puṣkarikā | Sparśahāni | Uttamā | Śataponaka | Tvakpāka | Śoṇitārbuda | Māṃsārbuda | Māṃsapāka | Vidradhi | Tilakālakaཏཱ་ལ་ས་ས་|

ཡ། ཚ་གམ་ས།ཏ་ཐ།ད་ཡ།

【３—ཆ】Sarṣapikāཏ་ནི་ཨ་ར་ཆ།ང་ཡ།ང་བ་དཀར་གཟ་ས་འི་ཚད་ཙམ་མཚན་མར་ས།ཀ།ཡ་ | Śukaཏ་ཡ་ས་ཁ།ག་བད་ས།ཀ།ར་བ་ལས|

Aṣṭhīlikāཏ་ནི་ཨ་ར་ས།ར་ར།ར་ལ།ད| ཟ།ར་མ་ཁ་ཆ།ས| གནས་ཀ།ཏ་ར།ལ།ང་འཁ།ལ།གས་བ་ལས|

Grathitaཏ་ནི་མཚན་མར་Śukaཏ་ག་ས།ལ།ལ་ཡང་ཡང་བཙ།ཁ་ཐ་ས་ཨ་ར་ས།ཀ།ན (Granthi)ས།ཀ།ཡ་ | བད་ལས|

Kumbhikāཏ་ནི་མཚན་ཨ་ར་ནག་ས།ཀ་ཀ་ཤ་ང་ཐ་ཀ་ཀ་ས་འི་ག་ཟ།ཁ།ལ་ལ།ད| ཁ།ག་མཁ།ས་ལས|

【ཅ—１０】Alajīཏ་ནི་Prameha(ལ་འ།ད།ལ།ཀ་ཡ)ལས་ཐ་ཤད་ཐའ་Alajīག་ནི་མཚན་ཐམས་ཅད་མཚ།ངས|

Mṛditāཏ་ནི་མཚན་མ་ས།ཀ།ངས་ས།ད་ལ་གན་ནས་ས།ཀ།ངས་གས་ར་ས།ཀ།ཡ་ཀ་ཅ་ནི་ལམ་གན་ནི| ར།ལ།ང་ལས|

Sammūḍha-piḍakāཏ་ནི་Śukaཏ་ག་ས།ལ།ལ་ཐ།ཁ།ལ་ས།ལ་ར་ཚ་ནི་ཤ་ཤ་ནི་ཏ།ད་ནན་ཐ།ཁ།ད|

Avamanthaཏ་ནི་ཨ་ཚ་ནི་ས།ཏ།ང་ལ་ཨ་ར་ཨ་ང་ཐ་ཐར་ག་ས་ནས་ཟ།ག་ས།ཀ།ག་ཡ་ད་ཡ|

【１１—１４】Puṣkarikā་ནི་མཛེ་རར་གཙོ་བོ་འི་མཐའ་ས་ཁ་ལ་ནས་ཀུན་ཏུ་བ། ཡན་མའི་འདབ་མའི་གཟུགས་ལྟ། ཁ་གསལ་ཁ་ལས།

Sparśahāni་ནི་མཚན་མའི་ཚོར་མ་ཏ་ལོངས་ས་ཟད་པ། Śuka་ལོ་གོ་ས་ཕུད་བས་ཁ་གས་ཀུར་ནི།

Uttamā་ནི་མཚན་མར་ཁ་གསལ་ཀྱི་ཀུན་མཛེ་ར་ས་ཀུ། ।

Tvakpāka་ནི་མཚན་ཡགས་ཟག་པ། ཚ་ནད་ས་ཁ་ལ་ལོད། ཁ་གསལ་ཁ་ལས།

【１４—１８】Śoṇitārbuda་ནི་མཚན་མར་ལ་ཆ་པ་ནག་མང་ས་ཀུ། ་མཛེ་ར་ཕ་ནད་དམར་མང་གི་ས་ཁ་ལ། ར་ལ་ལ་ཟ་ཟ་ཟ་ལ་ནི།

Māṃsārbuda་ནི་(Śuka་གི་ས་ཕ་ཆ་ཟ་ཟ་ཟ་ཟ་ཟ་ལ་ལ་ས་ལ་ནད་མཚན་མར་ཏར་ཁ་ཟ)ཤའ་ས་ཀུ་ནས་ཀུ། ་ཟ།

Māṃsapāka་ནི་མཚན་མ་ཟ་ཤ་ཤ་ལ་ཆ་ལ་ཟ་ཟ་ལ་ཟ་ཟ་ལ་ཟ་ཟ

(Bhagna-nidāna)

རྡུ། །དེ་ནས་རྒྱས་ཆག་ནད་གཞི་འི་ལེ་ཁ་ཁ་ཅན་ཅན་ཕད་ཡར་ཅན་ས་རྣམ། །

【１】དེ་ནས་Bhagna(རྒྱས་ཆག་ས་རྣམ་ཡའི་ཆག་ལོ་ག)ལ་ནད་གཞི་ཅན་ཕད་ཡར་ཅན་ཡའོ།

【２】ལུས་ངན་ཅ། གནོད་ན་ཅ། ཅར་རྩ་གཅ། ཤུགས་ཆ་ན་ཐོན་པ། གདོ་ལོ་ས་རྩ་ཆགས་ས་ལོ་ཀ་ཡི་ཅཟས་ཅ་ལ་ས་ལོ་ཡར་ར་ཁམས་ས་ཆ་ཡ་ཆོ་ག་ལས་ར་ས་ཆགས་ཆ་ཆོ་ག་ཅ་ལ། ས་ཟས་ར་གཉིས་ས་ཅས་ཏེ་Sandhi-mukta(ཆོ་ག་ལོ་ག)དང་Kāṇḍa-bhagna(རྒྱས་ཆག)ཞེ་ས་ལ།

【３】Sandhi-mukta(ཆོ་ག་ལོ་ག)ལ་ར་ག་ར་ཏུ་ག་ས་ཏེ། Utpliṣṭa| Viśliṣṭa| Vivartita| Adhaḥ-kṣipta| Ati-kṣipta| Tiryak-kṣipta་ཞེ་ས་ལ།

ཡ| ཆོ་ག་ལོ་ག་ཁ་ས་ཟ་ལ་མཆོན|

【４】ཆོ་ག་ལོ་ག་ཅཟ་ཆོ་ག་ཀ་ས་ཀ་ལ| ཅར་ཀ་ངན་ཅ| ཁལ| ས་ཀ་ར| ས་ཁ་ལ་ར་མ་ནན་ས| ཟ་ཁ་ཆ། ར་ཁ་མ་ཅཟ་ངན་ཅ་ན་ས་ཟ་ལ་མཆོན་ཉ་ངེ|

ཡ| ས་ས་ཟ་ལ་མཆོན|

【５】Utpliṣṭa་ནི་ཆོ་ག་ཀ་ལཟ་ཁ་ཉ་ཀ་ཅ་ཅས་ཁ་ཉ་ས་ཟ་ར་ངེ་ཀ་ཡ་ས་ཀ་ངས་ན་ཅ་ནས་ཟ་ཁ་ས་ཆ་ཆོ་ག་ས་ཀ་ཡ།

Viśliṣṭa་ནི་ས་ཀ་ངས་ཉ་ངན། ཟ་ཁ་ཁནས་ཤ་ངེ་ཆོ་ག་ཀ་ཅ་ཡ་ངེ་ལས་ལ་ཁ་ཅ|

Vivartita་ནི་ར་ས་ས་ཟ་ར་ལ་ཁ་ཅས་ཆོ་ག་མ་ས་ཉ་ལས་ཟ་ཁ་ཡ་ངེ|

Adhaḥ-kṣipta་ནི་ཆོ་ག་ཀ་ར་ས་མར་འཕ་ཡ་ངེ་ཞེ་ཤ་ནི་ཏ་ཟ་ཁ་ལ་ས་ཏ་ངེ་མང་ཅ|

Ati-kṣipta་ནི་ར་ས་ཆོ་ག་ནས་ཅ་ལ་ས་ཏ་ཟ་ཤ་ནི་ཏ་ཆ། |

Tiryak-kṣipta་ནི་ར་ས་ཟ་ར་ཁ་ཏ་ཟ་ར་ཀ་ལ་ཁ་ཟ་ཁ་ཅཟ་ངེ་མ་ནི|

ཡ། རྒྱས་ཆགས་གཏོར་གྱིས།

【ཅ】Kāṇḍa-bhagna ([illegible])ལ་རྒྱས་བཅུ་གཉིས་ཏེ།

Karkaṭaka | Aśvakarṇa | Cūrṇita | Piccita | Asthi-calita | Kāṇḍa-bhagna | Majjānugata | Atipātita | Vakra | Chinna | Pātita | Sphuṭita [illegible]

ཡ། ས།ཡ།ལ་མཚན།

【ཆ】 རྒྱས་ཆགས་གཏོ་གནས་ས་ས།ཀར་ཅས་ཆ། | གཞོ་ང་བཞི་ནད་ཁར་ཞི་ང་གནས་མ་ས།ཉ་ཟས| ར་གཙ་ལ་ཐཆ་ཏ| གནོ་ན་ན་ས།ཀར་ས།ཀ| ལ་གཅ| ཟ།ཀ་ས།ཆ་ཚ་གས| གནས་གང་ཏ།ལང་བདེ་ཁ ལ་ན་ན་ས།ཡ།ལ་མཚན་ཡ་ན།

ཡ| ས་ས་ལ་མཚན།

【ཇ】Karkaṭaka [illegible] (Granthi) [illegible]

Aśvakarṇa [illegible]

Cūrṇita [illegible] | [illegible]

Piccita [illegible]

Asthi-calita [illegible] (periosteum) [illegible]

Kāṇḍa-bhagna (compound) [illegible]

Majjānugata [illegible]

Atipātita [illegible]

Vakra [illegible]

Chinna [illegible]

Pātita [illegible]

Sphuṭita་ནི་རྒྱས་ཆེ་བས་ས།ཀ་ར་ངམ་བ་Śuka་གི་ས།ཡ་ས་ཐུ་གས་བ་ལ།ཏ་ཟ་ག(green-stick)|

【ས།ཐ་ར་ས།ཆན|】Cūrṇita| Chinna| Atipātita| Majjānugata་བཞི་ནི་གས་ཀ་ངར་དགའ|

བ།ཡ་ས| ར།ཀ| ཞན| གལ་བ་ར་ས།ཏ་ག་ལ་བ་བར།ངམ(Śvāsa)| ས།ཏ་ནད| Kṣata-kṣīṇa(གཅ་ང་ཞན)ནད་ཀ།ཡ་མ་ལ་ཆ་གས་ལ་ག་ཆག་ན་གས་ཀ་ངར་དགའ|

ཡ| ད།ཟ་ནས་ཀ་འ་ཆ་གས་ས།ཏ་ཐ་ཅ་ད|

【ཉ—ཀ ཀ】གས་ཀ་མ་ན།ས་ནི| ས།ཀ་ད་ཡའ་ར།ས་ཆག(ཡང་ན་གནས་གང་གི་ད་ཁ་ཏ ད།ཟ་ར།ས)| ས།ཀ་ད་ཡའ་ཆ་གས་ལ་ག| ཐར།ལ་ར།ས་ས།ས་ཤ་ས།ཏ་ཀ།ཡ་ར།ས་ལ་ང་ས་ཆ| ཐ་ད་ཡའ་ར།ས་ཞ་ཁ་ས་ཆ|ཐ་ལ་ཐ| ཐ།ཀ| ཐ|ད|ཀ|ཡ|ར|ས|ས|ཐ|ད|ར|ས|ག|ས| ས།ཏ|ས|ཐ|ཐ|ཟ|ལ|ག|ཐ|ལ|ས|ས|ཐ|ཅ|ས|ཏ|ཐ|ས|ཀ|ས|[1]|

【ཀ ཁ】ཆ་ཆ|ལ|ཐ|(ས|ད|ཀ|ནས|ལ་ཁ|ད|ས|ལ|ཏ|ཡ|ར|ཐ|ཤ|ལ|ཐ|ཟ|ལ|ཆ|ཆ|ལ|ཐ|ས|ས|ག|ཡ|)ས|ཏ|ས|ཀ|ས|ཀ|ཐ|ས|ས|ལ|ས|ག|ཏ|ས|ཐ|ཡ|ད|ཐ|ཀ|ས|ཆ|ག|ན|ས|ལ|ན| ས|ཁ|ས|ཐ|ཐ|ཅ|ས|ན|ས|ར|ཆ|ད|ས|ལ|

【ཀ ཅ】ར|ས|ས|ཟ|ཐ|(Taruṇa)ལ|ག|ག|ཐ|ན|ད|ད|ཡ|ར|ས|ཆ| Nālaka(ར|ས|ར|ང)ན|ཆ|ད|ར|ག|ནས| Kapāla(ཐ|ད)ན|ག|ནས|ཐ|ར|ག|ནས| Rucaka(ས|) [2] ན|ཆ|ག|ས|ལ|ལ|ར|ག|ནས|

ཞ|ས|ཐ|ཡ|ཐ|ར|ས|ཆ|ག|ན|ད|ག|ཞ|ལ|ལ|ཐ|ལ|ལ|ས|ཏ| ཀ ཡ|ལ|||||

ལ|ལ|ལ|ཐ|ཅ|ལ|ད|ཟ|ལ|ག|ཐ| ཁ|ལ|ལ|ད|ད|ག|ཞ|ལ|ལ|ལ|

(Mukharoga-nidāna)

ཀ|ཀ| |ད|ན|ཁ|ལ|ལ|ད|ད|ག|ཞ|ལ|ལ|ལ|ཐ|ད|ཐ|ཡ|ད|ཐ|ཡ|ས|ཏ|

【ཀ】ད|ན|Mukharoga(ཁ|ལ|ད|ས|ཡ|)ཡ|ལ|ད|ག|ཞ|ཐ|ཐ|ད|ཡ|ལ|

ཡ| ས|ཡ|ལ|ལ|ད|ཡ|ལ|ཐ|

【２—３】ཁའི་ནད་ནི་དཔལ་བཅུ་རྩ་ལྔ་[1]ཡོད། གནས་བདེ་ལ་ཐུག་ས་ཆ། མཆུ། ས་འི་རྩ་བ། ལྕེ། མགའ། ལྐོག་མ། ཁའི་ཁོང་ས་ཆོང་ཡངས་ས། མཆུ་ལ་བར་གཡད། ས་ར་ལ་བཅོ་ལྔ། ས་ལ་བར་གཡད། ལྕེ་ལ་ལྔ། མགའ་ལ་དགུ། ལྐོག་མར་བཅུ་བདུན། ཁངས་ས་ཆོང་ལ་གསལ།

ཡ། མཆུ་འི་ནད་བར་གཡད།

【ཅ】མཆུ་འི་ནད་ལ་Vātaja｜ Pittaja｜ Kaphaja｜ Sāṃnipātika｜ Raktaja｜ Māṃsaja｜ Medaja｜ Abhighātaja(ཕ་ཡི་རང་རྐ་གཏ)ཞེ་ས་བར་གཡད།

ཡ｜ Vātaja Type｜

【ཀ】Vātaja་ནི་མཆུ་ས་ཀས། ས་རྒ｜ ཚོ་རབ་མ་དེ｜ ནག｜ ཟུ་གཅ་ཆ། ཐལ་བར་ལག་བར་གཡུ་ས་ལ་རབ་གས｜

【ཁ】Pittaja་ནི་མཆུ་ར་ས་ར། ཡ་ང་བ་དཀར་གཟ་ས་འི་ཚད་མཛ་ར་ཕ་ནི་མང་ཟག་ཞིང་ས་རྒ་གཏ｜

【ག】Kaphaja་ནི་མཆུ་ར་མད་ག་གནས་མཚ་ངས་ཀ་ཡ་ནི་ཁ་ཕ་ནི་ཁ་ཅས｜ ར་ཁ་ལ་ཐ་ཏ་མཐ་ཐ་ཀ་ཡ་ཀ་ར་ངས｜ ཟ་ཆ། ཟ་ཆ། ཟ་ཆ། ཟ་ཆ། ཟ｜

【ང】Sāṃnipātika་ནི་མཆུ་ནག་ས་ར་ས་ཀ་ཡ་ས་ཀ་ཅས་ས་ཀ་ཅ་ཅ་ས་ཡ་ར་ཞ་ཞ་ཡ་ར་ཞ་ཞ་ཡ｜ ཟ｜ ཟ｜ ཟ

Abhighātaja།ནན།ལཆུ།དམར། ལདུ། ཟ། ས།ཏ།ར།ས།བཅོ།གས།བའམ།གཞོ།གས།ཤེ།ཏ།གས།བ།ལ།ཏ།

ཡ། ས།འི།ར།ཚ།འི།ནད།

【１３】ས།འི།ར།ཚ།བའི།ནད།ནི། Śītāda| Danta-pupputaka| Danta-veṣṭaka| Śauṣira| Mahā-śauṣira| Paridara| Upakuśa| Danta-vaidarbha| Vardhana| Adhimāṃsa| Nāḍī།ལ།ས།ཏ།ཐ།ཆ།ལ།

【１４—１８】Śītāda(ས།ར།ཚ།ལ)ནི།ས།འི།ར།ཚ།བ།གལ།བ།ད།ར།ད།ལ།ཤ།ག།ཤ།ར། ར།ལ། ནག། ར།ཁ།ཏ།ཅན། ལཁ།ན།ནས།ལ།ཏ།ང།ཐ། ལ།ག།བད།ལས།

Danta-pupputaka(ས།ར།ཚ།འི།མ།ར།ངས)ནི།ས།ཏ།ཁ།ཅ།ས།ག།ཡ།ི།ར།ཚ།ཐ།ས།ར།ངས།ཟ།ག།ཆ།ཐ།ཐ། ལ།ག།བད།ལས།

Danta-veṣṭaka།ནན།ས།ར།ཚ།ཐ།ར།ལ།ཏ།ད། ལ།ག།ར།ཁ།ཏ།འཛ།ག། ལ།ག།ལས།

Śauṣira(ས།ས།ཀ།ར)ནི།ས།ར།ཚ།ཐ།ར།ས།ར།ངས།ཟ།ག།ཟ།ཆ། ལ།ཆ།ས།ང། ལ།ག།བད།ལས།

Mahā-śauṣira།ནན།ས།ལ།ཏ།ད། ལ།ཕ།ར།ས།ཀ།ར།ག།ས། ས།ར།ཚ།ར།ལ། ལ།ང།ལ།ཡ།ཐ།ས།ར།ངས། ནད།ག།ས།ལ།ས།ཐ།ཡ།ར།ལ།ས།

【１９】Paridara(ལ།ག།ས།)ནི།ས།ར།ཚ།ར།ལ། ཇ།ཟ།ད།ལ།ཤ།ག།ར། ལ།ག།བད།མ།ལ།ཤ།ི།ས།ལ།ས།

Upakuśa།ནན།ས།ར།ཚ།ར།ས།ཤ།ག།ཟ།ག། ས།ལ།ཏ།ད།ཅ།ང།ག།ཡ།ན།ད།ས།ལ།ཤ།ག།ར། ཟ།ལ།ཀ།ང། ལ།ང།ལ།ཡ།ཐ།ས།ར།ངས།ད།ཤ།ི།ང།ན། ལ།ག།མ།ལ།ཤ།ི།ས།ལ།ས།

【２０—２ཅ】Danta-vaidarbha།ནན།ས།ར།ཚ།ཤ།ས།ཐ།འ།ི།ཤ།ས།ར།ངས། ས།ག།ཡ། ཨ།ཡ།ི།ར། ཐ།ར།ཏ།ཀ།ལ།ས།ལ།ས།

Vardhana།ནན།ས།ག།ས།ར།(ས།ཇ།ལ།ག།ི།ས།)ས།ཡ།ཀ།ཐ།འ།ི།ཟ།ལ། ས།ཐ།ཏ།ད།ཡ།ང།ན།ཟ།ལ།ཞ།ི།

Adhimāṃsa།ནན།སྨད།རྒྱས།བར།ས།ཀར།ཐམས།ཅད།ཟུག།ཆ་བ།བཞིན།ཁའི།མཇུག།ས།ཀཡ་། ཁ།ཆུ།མང། བད།ལས།

Nāḍī།ལུང།ནན།Vātaja། Pittaja། Kaphaja། Sāṃnipātaja། Abhighātaja།ས་།Nāḍī-vraṇa། (ལ་འ།བཅུ།པ)ལས།བཤད།བཞིན།

ཡ། ས།འི།ནད།

【２４】ས།འི།ནད།ནན། Dālana། Krimi-dantaka། Danta-harṣa། Bhañjaka། Śarkarā। Kapālikā। Śyāva-dantaka। Hanu-mokṣa།ས་།བར།ཁ།ད།

【２６—３３】Dālana།ནན།ས།ཁ།ཁ།ཟན།ལ།ཟ།ཟ།ཁ། ར།ལ།ང།ལས།

Krimi-dantaka།ནན།ས།ས།ར།ན།ཏ།ས།ཏ།ཟ།ས། ས།ལ།ས།ད།ཅ།ང།ནས།ཁ།ས།ཁ།ར།ཡ།ད། ཁ།ཆ།ས།ང། ས།ཀར།ང།ས།ཆ་ । ཁ།ལ།ཏ།ཏ།ར།ཟ།ཁ།ཆ་ ।

Danta-harṣa།ནན།ས།ལ།ཚ།ཁ།ར།ང།ར་ཁ།ཏ།ཟ།ད།ན། ར།ལ།ང།ལས།

Bhañjaka།ནན།ཁད།ང།ཟ།ལ།ས།ཆ།ཁ།ཟ།ཁ།ཆ་ । ར།ལ།ང།ཏ།ལས།

Śarkarā།ནན།ས།འི།ས།ད།ང།ཁ།ད།ར་ཁ།ཏ།ལ།ནས།(ར།ལ།ང།ཁ།ཏ།ས།ཀས)ཁ།ས།ཁ།ཏ།ལ།ད།ར ས།འི།ར།ཏ།ཏ།ཁ།ནས།ས།ལ།ཁ།ན།ད།

Kapālikā།ནན།ཁ།ང།ཁ།ཁ།ས།ཁ།ཏ།མ།ཟ།ས།ཡ།ར།ས།ནས།ཏ།ད།ནས།ས།འི།ཤ།ནན (enamel)ལ།ང།ད།ད།

Śyāva-dantaka།ནན།མཁ།ས།ཏ།ས།ཏ།ས།ར་ཁ།ནས།ས།ནས।ཁ།ནས།ཁ།ང།ནས।ཁ།ཁ।ཁ।ཁ।

【३५—३७】Vātaja Kaṇṭaka ནད་ལྟ་གས། རླུང་མ་དང། ཏཱ་ལའི་ལོ་བཞིན་སར་མོ།

Pittaja Kaṇṭaka ནད་ལྟ་ས་རམད་གཅུ་ཁ་ཆུ་ཕ་ཆུ་ཀན་ལ་ས་ཚན་ལངས། ས་ཁ་ལ་ཡོད།

Kaphaja Kaṇṭaka ནད་ལྟ་ལ་ཏེ་ཁ་ཟླ་ག Śālmali ཚ་ར་ལ་ལ་ཏུ་འདི་ཕ་ལ་ཀ་ས་ཀ།

Alasa ནད་ལྟ་འི་ཏ་ཀ་ཏུ་ས་ཀར་ངས་ས་ཁ་ཆ། ས་རར་ལ་བཟ་ཡ་ནད་ཚ་ར་མ་དང། གལ་ལ་ལ་ཏ། ཤེན་ཏུ་ཟག། ཁ་ཁ་བད་ལས།

Upa-jihvikā(ranula) ནད་ལྟ་འི་ཏ་ཀ་ཏུ་ལ་ལ་ཏ་ས་ཏ་ལ་ཏ་ཀ་ར་ངས་ཆ་ང་ས་ཀ་ནས་ལ་ལ་ཏ་ལ་ཟ་ཚ་ཡ་ད། ཁ་ཆ་ལངས། ས་ཁ། ཟ། བད་ཁ་ཁ་ལས།

ཡ། ལཱལ་ནད།

【३८】ལཱལ་ནད་ནི། Galaśuṇḍikā| Tuṇḍikeri| Adhruṣa| Māṃsa-kacchapa| Arbuda| Māṃsa-saṃghāta| Tālu-śoṣa| Tālu-pāka(དང་Tālu-pupputa)ས་ཏ་དག།

【३९—४७】Galaśuṇḍikā(ལ་ཀ་ལ་ལ་ཏ)ནད་ལཱལ་ར་ཅ་བར་ས་ཀར་ངས་ས་ཀ་ནས་ཆ་ས་ཀ་འ་ལ་ར་ངར་ཐ་ཐཞིན་ལ་ཀ་ར། ཁ་ལ་བད་ལས། ས་ཀ་ལ། ཀ།ཏ་ར། དབ་ལ་ས་ཟ་ཐ་མ་ནི།

Tuṇḍikeri ནད་Tuṇḍikeri ཤ་ངར་ཟ་ལ་ཏ་ལ་ཀ་ར་ངས་ལ་ཟ་ལ་ར་ཅ་ར་ས་ཀ་ཡ། ས་ཁ་ལ། ལ་ཟ་ར། ཟ་ལ།

Adhruṣa ནད་ལ་ནས་ད་ལ་ས་ཀ་ངས་ད་ལ་ཚ་ར་ས་ཀ་ཡ། ཁ་ལ་ས་ཀ་ནད་ལས། ཚ་ནད་ཟ་ཁ་ཆ།

Māṃsa-kacchapa ནད་ལཱལ་ས་ཏ་ས་ཁ་ས་ཟ་ལ་ལ་ཟ་ཁ་ཟ་ཐ་ལ་ར་ངས་ས་ཏ་ལ་ཀ་ས་ཀ་ལ་ལ་ཏ་ར་ས་ཀ་ཡ། ས་ཀ་ཡ་ཐ་ད་ལ། ཐ་ད་ལ་ལ།

Arbuda ནད་ལཱལ་ལ་ཡ་ལ་ས་ཁ་ལ་ལ་ད་ཐ་ལ་ལ་ཟ་ལ་ཀ་ཡ་ས་ཀ་ངས་ས་ཀ་ཡ། ཁ་ལ་ལ་ལ། Raktārbuda ནད་ལ་ཚ་ངས།

Māṃsa-saṃghāta།ནི།མགའ།མཐའ།ལ།ཤའ།ནས།ཁ་ཤས། ཟུག།མ་དེ། ཧདཀ།ལས།

Tālu-pupputa།ནི།མགའ།ཡུལ།ས།Kola།(ས་བ)ཐོ།གི།གི།ཐཟུགས།ཧཎ།ནི།ཟུག།མ་དེ།
ཧར།ཏ།གནས།ཀ།ས།ཤར།ངས།ས།ཤ། ཞག།ཧདཀ།ལས།

Tālu-śoṣa།ནི།མགའ།ས།ཁ། དཀ།གས།མ།ནི། ཟུག།གཟ་ར།ཆ། ར།ལ།ང།མགར།ས།ས།ཧ།ར།ལས།

Tālu-pāka།ནི།མགའ།ཟག། མགར།ས།པས།ས།ཀ།ལ།

ཡ། ལ།ཀ།ག།མ།དང།མགར།ནི།ཧའ།ནདཀ

【ཅ།】ལ།ཀ།མའ།ནདཀ།ལ།ཧ།ཏ།ཧདུ།ནཡ།ད།ས།ཏ། Rohiṇī།ལ།ང། Kaṇṭha-śāluka|
Adhijihvā| Valaya| Balāsa| Eka-vṛnda| Vṛnda| Śataghnī| Gilāyu| Gala-vidradhi|
Galaugha| Svaraghna| Māṃsatāna| Vidārī།ས།ཏ།ཧ།ཏ།ཧདུ།ནཡ|

ཡ| Rohiṇī།ལ།ང།ཀ།ཧ།ཡ།ཀ།ཁ|

【ཅ།】ར།ལ།ང།མགར།ནི།ཧདཀ།ཁ།ས།ཀ།ཁ།ཐ།ཧ།ཡ།ཀ། ཡང།ནི།ཁ།ཁ།ལ།ཀ།ག།ཁ།ལ།ཀ།ལ།ཀ།ནས།ས།ཟ།ཁ།ནས།ཤ།ལ།ཀ།ཏ།ཡ།ཀ།ཁ།ལ།ཀ།ལ།ཁ།ཀ།ཁ།ནི།ཧ།ཏ།ལ།ཀ།ལ།ཁ།ཀ།ཁ
ཧ།ནི།Rohiṇī(diphtheria)ཞ།ས།ཧ།ཡ|

【ཅ།—ཅ།】Vātaja Rohiṇī།ནི།ལ།ཆ།ཏ།ཡ།ངས།ལ།ཤ།ལ།ཀ།(Aṅkura)ཟ།ཁ།ཆ།ཏ།མང།
ས།ཀ།ཡ།ས།ནས།ལ།ཀ།ག།ལ།ཁ།ཀ|ཀ| Vātaja།ཁ།ཆ།ནཁ།ཟ།ལ།ཡ།ང།ཐ།ནི|

Pittaja Rohiṇī།ནི།ཁ།ཡ།ཀ།ཁ།ཡ།ར།ས།ཀ།ཡ།ཏ།ཁ།ཟ|ཀ| ས།ཏ།ཀ| ཆ།ནདཀ|

Kaphaja Rohiṇī།ནི།ཁ།ཡ།ཀ།ལ།ཤ།ད| ས།ཏ| ཟ|ཀ|ད|ལ| ལ།ཀ།ག།ལ།ཁ|ལ|ད|ལ|ཁ|ལ|ཧ|ཏ|ཀ|

【ཅ།—ཅ།】Sāṃnipātika།ནི།ཀ|ཏ|ནས|ཟ|ཀ|ཞ|ཁ|ཟ|ཁ|ཁ|ལ|ཁ|ལ|ཁ|ལ

【๘๘—๘๙】Kaṇṭha-śāluka ཀ་ན་ཊ་ཤ་ཡ་ལ་ཀ་མར་ས་པ་མའི་ས་ལ་ཏ་ཀཱ་ར་ས་ཀར་ན (Granthi) ས་པ་ས་ཀཡ་། Śuka ཀུ་ས་ཡ་ས་ཐོ་ཡས་ཐའམ་ཆེ་ར་མས་གཟ་ར་པ་ཐཱ་ན། བདག ལས། ཀ་ར་ལས་ཅོམ་གཡ་ས་གས་ཏ་ན་ས།

Adhijihvā ཀ་ན་ལ་ཅ་འ་ར་ཅོ་བར་ལ་ཅ་འ་ས་ཏ་ང་ལ་ཏ་འ་ས་ཀར་ངས་ཆ་ང་ས་ཀཡ་། ཁ་ཀ་བདག ལས། ཟགས་ན་ཐ་ར་བར་བ།

Valaya ཀ་ན་མ་དཔ་ཡའ་ས་ཏ་ང་ས་ཀ་ཏ་ཐ་ཀ་ཏ་ཐཀ་ཐའ་ས་ཀར་ངས། ཀས་ཏ་ན་ས། བདག ལས།

Balāsa ཀ་ན་ར་ལ་ང་བདག་ཤ་ན་ཏ་འཁ་ར་ཀས་ཐས་ལ་ཀ་ཀ་ར་ངས་ཟ་ཀ་ཆ་། དབ་ཀས ཐ་ཐ་མ་ན། ཨཐར་དཐ་ཀས་ཆདག་ཀཡ་ཏ་ཨཆན་ཐ་ན། ཀས་ཏ་ཐར་ཤ་ན་ཏ་དཀའ།

ཡ། Eka-vṛnda ཏ་ངཏ Vṛnda [3] །

【๘๒—๖๐】Eka-vṛnda ཀ་ན་ལ་ཀ་ཀ་ར་ཟ་ལ་ཨ་ཐ་ལ་ཏ་ཀ་ཀ་ཐ་ཅ་ཀ་ཡ་ས་ཀར་ངས་ས་ཀཡ་། ཟ། ས་ར་ཀ་ཅོ་ཅ། ཟགས་ཅ་ཅ། ཁ་ཀ་བདག ལས།

Vṛnda ཀ་ན་ལ་ཀ་ཀ་ར་ཟ་ལ་ཨ་ཐ་ལ་ཀ་ར་ངས་ཆ་ནདག ས་ར་ཀ་ཅ་ཡ་ད། ཁ་ཀ་ཨ་ཁ་ཅ ལས། ཀ་ཟ་ར་ཟ་ཀ་ཡ་ད་ན་ར་ལ་ང་ལ་ཐ་ཟ་ལ་ང་ཡ་ན།

ཡ། Śataghnī །

【๖๑】ར་ལ་ང་ཨ་ཅ་ཐ་ཀས་ལ་ཨ་ཐ་ཐ་ཡ་ཡ་ར་ཐ་ལ་ཀ་ཀ་ར་ལ་ང་ས་ས་ཐ་ར Varti (ཨ་ཀ་ཡ་ཡ་ན་ཐ་ཟ་ལ) Śataghnī [4] ཨཆ་ཡ་ཐ་ཟ་ན་ཀ་ཟ་ཡ་ད་ཐ་ར་ཤ་ར་ལ་ང་ཨ་ཐ་ཡ་ཡ་ན་ཐ་ར Śataghnī ཀ་ཟ་ས་ཐ། ཟ་ཀ་ས་ཆ་ཡ་ཀས (ཀས་ལ་ས་ཡ་ས་ར) ཡ་ད། ཀས་ཏ་ན་ས།

ཡ། Gilāyu །

【ཅ།】བདུད་རྩི་གསོ་ལྷ་ཡི་མདོ་སྡེ་ཟུང་ཁ(ཡང་ནི་ཟུང་ཆ)གི་Āmalakaཡི་གནས་ལ་ཚུད་ཙམ་གཟུགས་མཛེ་ར་སྣང་ངན་ལས་ཀྱང་ཡ། ཟས་ཀྱི་ཁང་བ་ལྟ་ཡི་མར་བཀག་ལྟ་ར་ཆོ་ར་བར་ཡང་ཡ། གཤ་ལས་ཀྱི་ནད་ཡིན།

ཡ། Gala-vidradhiདང་Galaugha།

【ཅ།—ཅཀ】Gala-vidradhiནི་ནད་གསུམ་ཐལ་ལ་ལས་ལ་ཡི་མའི་ནང་ཡ་ངས་སུ་ས་ཀར་ངས་ས་ཡ། Sāṃnipātika Vidradhiཡི་མཚན་ཐ་ན།

Galaughaནི་ལ་ཡི་མར་ས་ཀར་ངས་ཆ་ཟས་ས་ཀ་མ་མ་དེ་མ་ཐ་བ། གཡ་ན་ར་ཁ་ཅ་ལ་ངར་ཁ། ཆ་ནད་ཆ། ཁ་ཁ་བདེ་ལས།

Svaraghnaནི་ལ་ཡི་མ་ཁ་ཀན་ཁ་ཡ་ཁ་ཁ་ཁ་ནར་ཁ་ལ། དབ་ཁས་ལ་ང་ར་ས་ཀ། ས་ཀ་ཁ་ངས་མ་ད། ལ་ཡི་ས་ཀ་ཟ་ལ་ཡ། ར་ལ་ང་ལས།

ཡ། Māṃsatāna།

【ཅཅ】ལ་ཡི་མར་མཐ་ཞ་ངར་ཁ་ཟ་ཟ་ཆ་ཅ་ཐར་ས་ཀར་ངས་ས་ཡ་ཏ་ལམ་ཁ་ཁ་ནི་Māṃsatānaཞ་ས་ཟ། ང་ས་ཡར་འཆ། ནད་ཁས་ལ་ཀ་ལས།

ཡ། Vidārī།

【ཅདེ】ལ་ཡི་མར་ཟངས་མད་ཡ་ཁ་ས་ཀར་ངས་ས་ཡ། ཁ་ཟ་ཁ། ས་ར་ཁ། ལ་ཡ་ཡ་ཁ་ལ་ལ་ལ་ལ་ལ་ལ། ད་ར་ངན་ཐ་ཏ་ནི་Vidārīཞ་ས་ཟ། ཨ་ཁ་ཡ་ལས། ནད་ཡ་ཅ་ལ་ས་ཁ་ང་ཁ་ལ་ཡ་ཡ་ཁ་ཟ་ར་ལ་ས་ཡ། ཁ་ང་ས་ཏ་ཡ་ང་ས་ཀ་ཟ་ནད།

【ཅཉ】ཁའི་ཁ་ང་ས་ཏ་ང་ཡ་ང་ས་ལ་ཁ་ཟ་ཐ་ཐའི་ནད་ནི། Vātaja| Pittaja| Kaphaja| Raktajaཁ་ཐ་ཟ་ཐ་ར་ཁ་ཏ་ས་ཡ་ཏ་Sarva-sara(ཡ་ང་ས་ཁ་ཟ)ཞ་ས་ཟ།

【ཅཀ—ཅདེ】Vātajaནི་ཁའི་ནང་ཡ་ང་ས་ལ་ལ་ཏ་ཐ་ཁ་ཟ་ཟ་ཁ་ཡ་ད་ཡས་ཁ་ཟ།

Pittajaནི་ལ་ཏ་ཐ་ཤ་ནས་ས་ར་རམ་དམར་ཁ་ཡ་ས་ཁ་ཟ། ས་ར་ཁ་ཡ་ད།

Kaphaja་ནི་ལས་བ་ཟུ་གཅ་ཟ་ཆ་མདོ་གི་གནས་མཚ�་ཀློ་ཁའི་ནང་ལོངས་ལ་ཤ་ཟ།

Raktaja་ནི་Pittaja་གི་ཐ་ན་རྒན་ཙམ་ཁ་ཅ་གཞན་གྱི་Mukha-pāka་ཞེས་ཀློང་བ།

ཞེས་ཐ་ཐ་ཁའི་ནད་གཞི་འི་ལ་འ་ཞེས་ཐ་ཐའི་ལ་འ་ཁ་ཅ། ༡༦ པའོ།།།།

— ལ་འ་ཀ ༡༦ ཟླ — ---

ནད་གཞི་འི་གནས་ཟླ་པའི་མཇུག་བ།

དེ་བཞི་ན་གཤ་གས་པའི་ཁ་ཤས་ལ་ཕས་ཐོ་ས་ཀློ་ནད་གཞི་འི་གནས་ཞེ་ས་ཐ་ཐའི་ལ་འ་ཐཆ་ད་རྒ་གི་པོ་ཐ་ཅ་ད་ལི་ཀ་ཏ་ཐཁ་ཀློ་ད་ར།ོ་གས་ས།།།།

ཟུར་ས་བཅར། དཾ་གས་གནས་བར་རྣ་ཆད་དང་བར་ཏ་

དགོ་ས་ཡཱ་ཁ་ནད།

དཾ་གས་གནས་བར་རྣ་ཆད།

འདི་ན་ས།ན་མཁས་བར་ཏ་གནས་ཀ།ི་བར་རྣ་ཆད་གཅོ་ཐ་ཡོ་ཐས།ོ་ནས་ཐཤད་ཡར་ཐ།ས་ཏ། ཐམས་ཅད་ <ཐར་ཏ>ཞ་ས་ཐ་ཏགས་ལ་ད་ཡས་ཐ་ད་ཀ།ི་ས།ན་མཁས་ཀ།ི་ཞ་ཐ།ད་ཡར་ཐར་ཏ་དགོ་ས།

· Ākṣepaka(ས།ཀ།ོ་ན་ས།ཀ)། Apatānaka(ཟ།ངས་མ་ད)། Daṇḍa-patānaka(དཔ།ོ་ཐ།ན་ལ།ངས)། Dhanuḥstambha(གཞ།ི་ཐ།ན་གཏ)ས།ེ་ས།ད་ཅ་ཀ་མའ་ནད་ཀ།ི་ཁ།ད་ཡར་ཐ།ན་ཐ་འ་ཐ་ད་ཀ།ི་ མ་ང་ཐ་ད་ཀ།ི་ གས་ར་ཀ་ཏ།ི་ས་ཀ་ཟ།ས་ས།ཏ་ས་ཀ།ཐ་ཏ་ལ་ན་ན་ཁ།ས་ཐ་ཡ་ན་ན།ི

· Pakṣāghāta(ཟ།ང་ཟ།ལ།མ)ན་ལ།ས་ཕ།ད་ཟ།ལ།མ་ཀ།ི་ནད་ལ་ན་ཀ།ང་ཐ་ས།ད་ད།ས།ང་མ་ཀ།ཟ།ས།

· Ardita(ཀད་ང་ཟ།ི)ན་ཀད་ང་ཕ།ི་ས།ཀ་ཀ་ཟ།ི་ཐའ་ནད་ས།ེ་ཐ་ད་ཀ།ི་ས།ཡ།ི་ཐར།ི་ལ་ ཐ་ད་ས་ཤ་ས།

· Gṛdhrasī(ཙ།ད་ཟས)། Viśvācī(ས།ོ་ད་ལ་ཟ།ི)། Krostuka-śīrṣa(ཤ་མ་ཀ)ས་ཀ།ི་ས།ད་ཐར།ི་ལ་ ཐ་ད་ས་ཤ་ས།

· Vātakaṇṭaka། Pādadāha། Pādaharṣa། Aṃsaśoṣaka། Avabāhuka་ཐ་ཏ་ལ་ཐ་ད་ཀ།ི་ས།ཡ།ི་ཐར།ི་ས་ ཀ།ས།

· ཀ་ཅ་ཀ།ི་ཟ་ར་ཀ།ས་ས།ེ་Pravāhinī། Visarjanī། Saṃvaraṇī་ཀ།ས་ས།ཀ།ི་ཐ་ད་ས།ད་ས་ ཀ།ས།

· Aśmarī་ཀ།ི་ར་ཀ།ས་ཐ་ཀ། Bhagandara་ཀ།ི་ར་ཀ།ས་ལ། Prameha་ཀ།ི་ར་ཀ།ས་ཁ་ཤ།ལ་ས་ས་ལ་ མ་ང་ཐ་ད་ས།ད་ད།ས་ཐ།ི་ཤ།ང་ཐ་ཀ།ས་ས།ཐ་ས།ེ་ཀ་ད་ཀ་ས་ཀ།ེ་ཐ་ཁ།ས་ས་

· Mahā-kuṣṭha་ཐ་ད།ན་(Aruṇa། Audumvara། Ṛṣya-jihva། Kapāla། Kākaṇaka། Puṇḍarīka། Dadru)ད་ང་ Kṣudra-kuṣṭha་ཐ་ཏ།ེ་ཀ་ཀ་ཐ་ད་ཀ།ི་ས།ཡ།ི་ཐར།ི་ལ་ཐ་ཐ།ན་ ཐ་ད་ས་ཤ་ས།

· Vidradhi(ས།ཀ་ང་ས།ཟ།ཡ།ས)་ད་ང་Gulma(ས།ཀ་ན་ནད)་ཀ་ཁ་ས་ཀ།ི་ཁ།ད་ཡར་ཐ་ད་ཀ།ི་ཀ་ས་ར་ཀ་ཏ།ི ཇ་ལ།ན་ཤ་ས་ས་ཤ་ས།

· Visarpa(ས་ད་ཏ)ན་ཐ་ད་ཀ།ི་ས།ད་ད།ི་ཡ་ད་ཀ།ི་ང་ཟ་ས།ཇ།ི་ཡ་ང་ས།ི་ཁ།ན་ལ་ས་ཕ་ཐ།ས།

· Granthi། Apacī། Arbuda། Galagaṇḍa་ནི་བོ་དུ་ཀླུ་ལ་ས།ཀཏ་ན་ས།ཀཡ་ཁ་ས་ངེ་གང་ངེ་ལ་བཞི་དུ་ས་ལ་གསལ།

· Vṛddhi་ཡ་ར་གས་བདུ་ན་། Upadaṃśa་ཡ་ར་གས་ལ།ང། Ślīpada་ཡ་ར་གས་གས་ལ་ས་ག་ཡ་བོ་དུ་ས།ཀ་ས་ག་ར་གས།

· Kṣudraroga་ཡ་བཞ་བཅ་ཞ་ཞ་བཞ་ཀའ་ས་ངེ་ས་ལ་ས་ཁ་ནི་ཁ་ས།ཀ་ས་ག་ར་གས།

· Śūkadoṣa་ཞ་ས་ཡ་བའ་ལ་ལ་ཐ་ཡ་ལ་ཁ་ནི་ཁ་ལ།ག་ས་ས་ཡ།ང་བས་ས་ངེ་ཀ།ན་གནས་ས།ཀ་ས་ངེ་ཅ་ཕ།ག

· Bhagna་ཀླ་ཆ་ཚ་ལ་ལ་ད།ར།ག་དང་ར།ས་ཆ་ཅ།ཁ་ཀའ་ངེ་ནི་ཁ་ས།ཀ་ས་ག་ར་ག

· Mukharoga་ག་ད།ར།ག་ཅ།ར॥ལ་ངེ་ས་ལ་ནི་ཁ་ས།ཀ་ས་ག་ར་ག

· Kloma(ཀ།ལ་ཆ།ང)་ན་ཀ།ལ་ཐ་ལ་ཡ་ཀལ་ཞ་ག་ཡ་ན་ཀླ་ང་ནི་ཁ་ཀླ་ལ།ས་ཁ།ས་ལ་ལ་ས།ང་ཐ

〈ཐ་ཏ།ག〉།

· Makkala(ས་ངལ་ག་ཡ་ཁ་ར་ག་ག་ས་ས॥ང)་ན་ནི་ཁ་ས།ཀ་ས་ག་ར་ག

· Rājas(ར॥ས)་ཞ་ས་ཡ་ཐ་ན་ན་ཁ་ཞ།ཁ་ས་ན་ས།ས་ཐ(Sāṃkhya)་ཡ་ན་ཏ།ཁ་ག་ས།ས་ག་ཡ་ཐ་ཡ་ན

ཀླ་ང་ནི་ཁ་ས།ཀ་ཁ॥ཁ་ཡ।ཁ་ཡ।ར་ས་ག་ར་ག

· Ojas(ས।ཁ।ང।ས)་ན་ནི་ཁ་ཀླ་ག་ས་ངེ་ར॥ག་ལ་ནི་ཁ॥ཁ।ཁ।ས।ཁ॥ཁ।ས।ཁ॥ཁ।ས।ཁ॥

མཇུག་བསྡུད།

པ་སུ་ཏ་འདི་ 《ལ་གས་ཐོ་ས་ཀླ་ཏ་བས་རུ་ས་པ། ནད་གཞི་འ་གནས།》 ཀླ་ཏ་བ་དོ་ས་ཀུ་ད་ད་ཀ་ བས་ཁ་ཅ་ར་ཏ་མ་ཡ་གཡ་ཡ་ན། འཕ་རུ་ལ་ཀླ་ཏ་བས་ཁ་ཅ་མཁན་གཡ་ས་ལ་འ་ཀ་ ༡༦ བས་ཁ་ཅ་ཏ་ཡ་ན།

དབ་ཡ་ནོ་ཡ་གཏ་མ་ཕ་ཡ། Kaviraj Kunjalal Bhishagratna, "An English Translation of the Sushruta Samhita, Based on Original Sanskrit Text" (Calcutta: Bhishagratna, ༡ཀ০৯)

ད་ས་ཆ་ཏ་ཐ་ཏ་ནི་ཏ་ཐ་ནི་ཏ་ནི་ཏ་ཐ་ཏ་ ཕ་ཀ་ཏ་ནི་ཏ་ཐ་ཏ་ ཕ་ཀ་ཏ་ཡ་ཀ་ཆ ། ཆ་ད་ཡ་ཀ་ཀ་ ལ་ཀ་ན་ད་ཏ་ཅ་ཏ་ཐ་ཏ་ཀ་ད་ཀ་ཡ་ཀ་ ཏ་ཡ་ན་ལ་ཏ་ཆ་ཏ་ཐ་ཏ་ ལ་ཀ་མ་ཡ་ན། ཆ་ན་མ་ཏ། ཚད། གནད་ཀ་ཡ་ཀ་ནས་ས་ཀས་ན་ཏ་ད་ཀ་ཡ་ཀ་ཏ་ཐ་ཏ་ ཕ་ཏ་ཐ་ཏ་ ཕ་ཁ་ཏ་ལ་ཏ་ཐ་ ཐ་ཏ་ ཐ་ཏ་ ཕ་ཁ་ཏ་ ཐ་ཏ་ ཐ་ཏ་ ཕ་ཁ་ཏ་ ཐ་ཏ་ ཐ་ཏ་ ལ་ཀ